„Cronica“ urează tuturor cititorilor şi colaboratorilor „La mulţi ani!“

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

52 (413) ANUL VIII VINERI 28 XII 1973

CRONICA

săptămînal politic - social - cultural • 16 pagini - 1 leu

REPUBLICA ROMÂNĂ

Fiecare sfîrşit de an aduce cu el nu numai emoţia încheierii sărtoreşti a unei etape de viaţă, nu numai trăirea fermecătoare a începutului unei alte etape, ci, pentru noi românii, pentru simţirea noastră carpatină, fiecare sfîrşit de an reprezintă un prilej de a ne mărturisi sentimentul sfînt al ţării.

Poporul român a păstrat întotdeauna mîndria de a nu avea stăpîni, capacitatea de a-şi dirija destinul prin propriile lui valori umane şi de tradiţie. Acest fapt nu înseamnă oare un elevat sentiment al republicii, o aspiraţie necontenită către adevărata putere populară care astăzi, în Republica Socialistă România, se desfăşoară într-adevăr pe coordonatele ei cele mai înalte?

Anul pe care ţara noastră şi-l adaogă şiragului ei de vreme trainică, vine să demonstreze odată în plus că istoria noastră contemporană, desfăşurarea comunistă a energiilor noastre, ne justifică pe deplin în virtutea unei logici istorice de nedesmînţit.

N-am fost nicicînd o naţiune contemplativă. Ne-am cîştigat şi ne cîştigăm locul în lume cu argumentele unei istorii profunde şi cu vigoarea unui substanţial simţ al viitorului. Ştim astăzi mai bine decît oricînd să filtrăm valorile şi faptele, ştim să optăm decisiv, ne dezvoltăm deci capacitatea de a acţiona neabătut în sensul unui ideal pe care România socialistă, infinit mai pitorească decît cea evocată odinioară de Vlahuţă, îl materializează la scara unei societăţi dinamice, cuprinzătoare, generoase.

Anul care se încheie acum se certifică şi se confirmă total din toate unghiurile edificării societăţii noastre. Politica clarvăzătoare a Partidului Comunist Român în toate domeniile de activitate, pe toate planurile, adeziunea integrală şi entuziastă pe care întregul popor o dovedeşte faţă de această politică — iată fapte care întregesc pe zi ce trece chipul unei ţări de farmec şi luciditate, ţară denumită frumos — România. Societatea socialistă multilateral dezvoltată este o operă de durată a poporului nostru fermă şi fundamentată pe cele mai inalienabile principii de viţă.

Am trăit cu toţii — cu foarte puţin timp în urmă — sentimente de înaltă mîndrie patriotică. Vizita pe care tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în numele poporului român, a făcut-o în Statele Unite ale Americii, a ilustrat cu strălucire justeţea politicii noastre externe, prestigiul cert pe care Republica Socialistă România îl are între ţările lumii.

Ne mărturisim într-un grai unic pe care contemporaneitatea mondială îl descifrează cu atenţie şi respect. România de azi, ca niciodată, este un subiect dezbătut cu interes. În conversaţia pasionantă, a timpului, replica noastră are greutate şi incandescenţă, mai multă greutate şi mai multă incandescenţă decît oricînd. Lumea, statele, ne plasează într-un context al valorilor.

Republica română, ţară socialistă şi liberă, face ca şi la acest sfîrşit de an, odată mai mult, să ne formulăm idealul pe care îl alcătuim minuţios şi responsabil.

CRONICA

IOAN GÂNJU „Geneză“

FLORIN MIHAI PETRESCU

izvoare şi limanuri

Se pare că-n trecuturi am stat printre oşteni
Cu Patria în cîntec şi cugetul pe armă
Atuncea cînd era Republica-n alarmă
Chemat de Libertate şi vulturii-i pereni.

De-atuncea port în mine un arsenal întreg
Spre blestemate ziduri tăcute catapulte
Rachetă-vers-secundă prin tine mă dezleg
De plasa ignoranţei şi vrăjile oculte.

Pe-altarele străbune sunt nume de eroi
La ele se închină pioasa amintire
Cînd navele de pace alunecă-n convoi
Şi-n templele iubirii răsună sacre lire.

Intransigenţă, prora despică mări de ceaţă
E chipul din adîncuri far de izbînzi în faţă
Tezaurele toate mi-au dat lumina lor
Să prind din zbor cometa şi gîndul să-l măsor.

Cum în albastre glorii dorm tabere romane
Şi scuturile-n poduri vibrează peste unde
Nelămurirea lumii ia trăsături umane
Ştiu de unde-am venit şi să mă-ndrept — ştiu unde.

● Umor de Anul Nou, în paginile 8, 9, 10, 11

● Sumarul revistei „Cronica“ pe anul 1973, în paginile 12, 13, 14, 15

cronica literară **AI. ANDRIESCU**

NICHITA STĂNESCU:

Clar de inimă

Dacă privim lirica erotică cu ochii formați de ceea ce a fost aceasta pînă nu demult, putem spune, în toată liniștea, că Nichita Stănescu, înscris încă de la al doilea volum al său, O viziune a sentimentelor, *1964, sub semnul lui Eros, autor, astăzi, al unei masive antologii de „versuri de dragoste“,* Clar de inimă *Editura „Junimea“, 1973, nu este un liric erotic, cel puțin în sensul obișnuit al termenului. Eminescu, în care îl mai căutăm încă pe „cel mai mare poet de iubire al nostru“ ,cum l-a numit G. Călinescu* (Opera lui Mihai Eminescu, *IV, 1936, p. 130), a fost ispitit și s-a oprit mai ales la „dragostea afrodisiacă“, privită cu o „adîncă gravitate“, aproape „religioasă“, cum constată același inegalabil critic, de unde izvorăște impresia de intensitate covîrșitoare a sentimentului erotic, și, odată cu aceasta, nota de tulburătoare originalitate a poemelor de dragoste eminesciene. Tudor Arghezi împacă spiritualitatea mistică din* Cuvinte potrivite, *în care slăvea „logdnica de-a pururi“* (Cîntare) *cu ritualurile speței, în stare explozivă, împiedicate însă să se manifeste, în* Flori de mucigai, *și cu iubirea maritală, eliberată și sănătoasă, simplă. într-un eden gospodăresc, din versurile de mai tîrziu* (Cărticică de seară). *Și la Eminescu și la Arghezi femeia are o prezență foarte concretă. Cu Blaga și cu Barbu, în sensuri diferite, erosul atrage emoții și sentimente complementare, abătute de la tirania speței, se intelectualizează. Nichita Stănescu continuă această experiență, scriind o poezie expurgată total de orice sentimentalism. Iubita devine, în aceste versuri de dragoste, dacă putem spune așa, o frumoasă inexistență. Propunînd o viziune a sentimentelor, poetul detașează, de fapt, programatic, poezia de trăirea directă. Iubirea este transformată dintr-o experiență individuală, care poate să se mai mărturisească ici și colo, în unele versuri, într-o meditație despre univers, despre artă, despre cuvînt, despre om și, implicit, în acest cadru larg, despre iubire.*

„În lipsa icoanei unei femei, nici nu mai avem de a face cu o poezie în adevăr erotică“, va enunța în Opera lui Mihai Eminescu, *IV, p. 103, G. Călinescu. Această „icoană“ se lasă descoperită numai cu mare greutate în poezia lui Nichita Stănescu. În foarte multe versuri ale poetului apar, este adevărat, două persoane, un eu și un tu, cea de a doua persoană fiind, teoretic vorbind, o femeie* (O armură, Măștile de fier, Cîntec de drum), *dacă nu dispare total într-un vag „alții“* (Poem). *Iată însă apariția ființei iubite într-un frumos* Cîntec, *deci într-o poezie care promitea o mărturisire mai directă: „Tu ai un fel de paradis al tău / în care nu se spun cuvinte. / Uneori se mișcă dintr-un braț / și cîteva frunze îți cad înainte. / Cu ovalul feței se stă înclinat / spre o lumină venind dintr-o parte / cu mult galben în ea și multă lene, / cu trambuline pentru săritorii în moarte. / Tu ai un fel al tău senin / de-a ridica orașele ca norii, / și de-a muta secundele mereu / pe marginea de Sud, a orei, / cînd aerul devine mov și rece / și harta serii fără margini, / și-abia mai pot rămîne-n viață / mai respirînd, cu ochii lungi, imagini“. Poezia este foarte interiorizată și de aceea elementele descriptive sînt reduse la minimum, mai mult sugerate. Interesul ei se deplasează de la evocarea iubitei — poetul fuge de portretul moral sau fizic pe care l-a făcut cu voluptate Eminescu — la comunicarea efectelor sentimentului, vizibile în perceperea unei lumi în prefacere, care nu mai seamănă cu cea dinainte, cunoscută. Intensitatea sentimentului este comunicată pe cale intelectuală, prin intermediul unor imagini care, făcînd aluzie la continuitate și devenire, surprind fața, ignorată mai înainte, de realității. Căutarea amanților. îndreptarea lor unul către celălalt, este deturnată mereu de la scopul procreativ imediat către un zbor, determinat de iubire, în univers. Iubita fiind o dulce irealitate, poezia se convertește într-un fascinant cîntec al elementelor: „Tu erai piatra, tu erai norul...“* (Cîntec). *Contopirea este secătuită în așa măsură de căldura vieții încît delectarea este de ordin pur spiritual, ca în geometrizările din* Basorelief *cu îndrăgostiți, care amintesc de sculptura lui Brâncuși, în acest caz de* Poarta sărutului. *Astfel de elaborări imagistice plonjează de fapt cuplul, perfect sudat, pînă la ștergerea totală a individualității, în zona fantasticului* (Inscripție nedescifrată, Creșterea apelor, Măiastra): *locul și ora sînt anulate, limbajul nu mai servește comunicării obișnuite, iar gesturile devin de neînțeles, ordonate de o mecanică a imponderabilelor* (Îmbrățișarea, Înfățișare, Vitrouri, Vederea aceasta e relativă ochiului tău, Străfund de ochi *etc.*).

Mar rar apare, în versurile acestea, imaginea femeii dedicate bucuriilor interiorului, și, în general, spațiilor concrete, familiare. La început, în faza de pregătire a uneltelor, astfel de versuri, care trădează voluptatea cuvintelor din mediul casnic, veneau direct din Cărticica de seară *arghezian, ca în poezia intitulată gospodărește,* După o zi de muncă. *Ecouri argheziene, de fapt ale poeziei sudice în general, ajung și în versurile din* În dulcele stil clasic, *numai că Nichita Stănescu este mai fantast și tratează cuvintele cu o libertate mai mare:* Cu urechea sîngerîndă, Strigături, Îmbracă-te în trupul meu, Pasăre, Doi cai, Spleen. *Niciodată, ca în acest ciclu, poetul n-a fost mai aproape de dragostea lumească, în mici poezii anecdotice, de jurnal intim:* De dragoste, A mea, Atît de mîndru ca mergea *etc. Accente de senzualitate frustă, care fac legătura cu perioada de început, vin să se instaleze mai frecvent, după un periplu abstract, din volumele anterioare, în versurile scrise „în dulcele stil clasic“;* (Cîntec, Dulce cupa mea de piele. Cu piciorul răsfățat, Atît de repede, Îmi transmit, În dulcele stil clasic, Mă las locuit. *Poetul pare că aspiră, după ce i s-a făcut „greață de piatra borțoasă / de soare cu lumina-n pîntec / de gîndire testoasă“, spre timpul edemic, cînd oamenii erau perfect integrați naturii. De aici necesitatea apăsării pe simbolul proliferării, ca protest la asceza pietrei, cu simplitatea celor vechi care au populat natura cu atîtea zeități ale dragostei: „Dar eu țin minte, prin ținere de minte / vremurile împărate / cînd mugetul taurilor lăsa gravide / muierile în cetate“* (Somn). *Dezintelectualizarea liricii poetului este însă numai aparentă în aceste poeme, pentru că iubirea înseamă aceeași risipire în univers și chiar invitație la o meditație asupra valorilor morale, și doar imaginile, aprinse de senzualitate, ard șocant („Cum să-ți atîrni de nară logodit, / și singelui tău să îi fiu nutreț?“* — Cum să mă-nșurubez în aer?), *într-o poezie infiltrată de elemente narative și cîștigate tot mai mult de joc.*

Dacă acestea sînt reprezentările despre ființa iubită, iar scrisul „un mod de a încetini gîndirea, / de a desena primitiv / chipul ființelor fără chip“ (Arta scrisului, în Oul și sfera), *care sînt sentimentele și gîndurile care-l animă pe poet în aceste atît de deosebite versuri de dragoste? Cu excepțiile pe care am ținut să le punem în evidență, și chiar și în cazul acestora, gama emoțiilor provocate de dragoste se îmbogățește și se intelectualizează, într-o măsură mai mică sau mai mare, de la un poem la altul. În* Amfion, *constructorul dragostea servește ca material pentru o alegorie din care trebuie să se desprindă visul constructiv al creatorului. Căutarea elementelor unei geneze în plan spiritual, pornindu-se de la dragostea bărbatului pentru femeie, devenită un simbol al creativității în general, a apărut criticii, în momentul cînd a fost tipărit poemul în volumul* O viziune a sentimentelor, *ca o analogie foarte bine găsită, originală și plină de sugestie poetică. Astăzi, cînd gustul pentru discursul poetic amplu argumentat s-a tocit de tot, poemul apare în unele părți ale lui, care reiau mereu aceeași idee cu alte imagini, excesiv de locvace, iar alegoria de un perfect și previzibil logicism.* Povestea sentimentală, *după cum se intitulează o poezie, care închide însă și tîlcul altora, reia „structura materiei de la început“. Mitul genezei se repetă de fiecare dată altfel. Pînă și Galateea, opera care depinde nemijlocit de creator, îl „naște“, într-o spectaculoasă răsturnare a vechii legende, pe artistul care a ivit-o. Dar cîtă persuasiune lirică pune poetul în vers, încît uităm că acesta este darul elocinței și elocința darul inteligenței.* (Către Galateea). *În* Elegia a opta, hiperboreeană *nașterea ia aspecte la fel de fantastice. Întregul poem e o sugestie a desprinderii de teluric, într-o zonă de răceală și tristețe a gîndirii. Între Venus și inventivul Mercur, vulnerabil de prea multă inteligență, cele două simboluri de care s-a folosit și Ion Barbu în* Ritmuri pentru nunțile necesare, *cîștigul este de partea celui din urmă. Hiperboreea este spațiul utopic al rațiunii rănite de propriile ei dezvăluiri. Aici, în acest ținut sterp al gîndirii, biruitoare și învinse, se îndeplinește „idealul de zbor“. Din aceeași obsesie a genezei se ivește și tendința proiectării cosmice a sentimentului erotic, care-l pune pe poet în legătură cu lirica lui Blaga* (Spre Andromeda, Turnare de soare pe pămînt *etc.). Poetul vorbește de continuitate și de o veșnică metamorfoză într-un cadru cosmic. Elogiind „starea de veghere“, poetul laudă rațiunea* (Cosmogonia, sau cîntec de leagăn). *Geneza uriașă, de esență spirituală, care revine mereu în meditația poetului, deplasează centrul de greutate al acesteia către o temerară și originală încercare de măsurare a duatei. Într-o poezie extrem de semnificativă, din punctul de vedere,* Impotriva cuvintelor, *care nu este deloc o negare a limbii, cum s-ar putea crede după titlu, poetul meditează la durabil și efemer pe o sugestie venită parcă de la Ferdinand de Saussure. Iubirea, ca și limba, în sens saussurian, are o existență virtuală în conștiință, manifestările ei concrete, sugerate de vorbire ca act îndeplinit, fiind trecătoare.*

Poezia lui Nichita Stănescu pare o petrecere de jocuri savante. Printre acestea, ea reușește să-și strecoare ființa gingașă, apărată de extraordinarul mecanism metaforic folosit de poet cu o dezinvoltură rară, așa fel că nu-i mai vedem schelăria complicată. Credem că descifrăm aici sigiliul unui mare, inegalabil poet, care nu lasă nici o șansă mulțimii, mereu în creștere, a imitatorilor săi.

fragmentarium

Moment Ilarie Voronca (I)

Const. CIOPRAGA

Ne-am amintit că în acest decembrie, autorul **Colombei** ar fi putut circula printre noi, preocupat poate să-și scrie memoriile de septuagenar încă activ. Dispărut prin proprie voință la 5 aprilie 1946, la Paris, el aparține însă de mult istoriei literare. O masivă ediție de **Poeme alese** (două volume), sub îngrijirea lui Sașa Pană, încerca anul trecut să-i reactualizeze profilul. Ilarie Voronca a pus între opera sa și cititorii de astăzi o distanță nu numai de ordin temporal, dar și una geografică, părăsind la fel cu Tristan Tzara și B. Fundoianu climatul în care se formase pentru a deveni poet de expresie franceză. Talent incontestabil, a fost un creator prolific, tentat să se revele sieși, de aceea mereu în căutare. La șaptesprezece ani, frecventa cercul lui E. Lovinescu; la nouăsprezece, i se publicau în **Sburătorul literar** (1922, nr. 43) primele versuri: **Tristeți de toamnă.** Cîțiva ani mai tîrziu, făcea stagii literare sau academice (pentru aprofundarea studiilor juridice) în capitala Franței, unde, apropiat grupărilor de avangardă, se va instala ulterior, definitiv. Deși marcat de contacte franceze, cel de-al treilea deceniu al biografiei sale aparține, în latura creației, literaturii române. Zece plachete de poeme, de la **Restriști** (1923) pînă la **Patmos** (1933), cu desene de Brâncuși, Marc Chagall, Victor Brauner, Robert Delaunay, M. H. Maxy, plus două plachete de eseuri (**A doua lumină, Act de prezență**) demonstrează pe de o parte ritmul alert, pe de alta relațiile cu promotorii artei noi. Una din plachete, **Ulise** (1928) se tipărea după cinci ani în franceză **(Ulysse dans la cité),** versiune în colaborare cu Roger Vailland, prefațată de G. Ribemont-Dessaignes. Alte treisprezece plachete în franceză și diverse proze invedereazā în etapa 1933—1946 aceeași productivitate galopantă. În cartoane au rămas 14 sonete (în românește), poeme în franceză (**Poèmes inédits,** 1964), povestiri concise și un **Petit Manuel du parfait bonheur** (manuscris încredințat de Colomba Voronca lui Sașa Pană). Amintita ediție semnată de Sașa Pană reproduce în texte bilingve mostre reprezentative din cea de a doua etapă, diferită de precedenta printr-o dicțiune mai directă și în special printr-o angajare larg umană (**„Je“ sont tous les autres).** Schimbarea de orizont e anunțată de titluri de plachete precum: **La poésie commune, La Joie est pour l'homme, Beauté de ce monde** sau **Contre-solitude.** Partizan al stîngii, Voronca a făcut parte din Rezistență.

În caligrafia din **Restriști** se disting reminiscențe simboliste în descendență post-verlainiană; confesiuni liniare, elegii vorbind de tristeți autumnale, „un aer apăsător ca de spital“, vîntul răscolind cerul „ca pe o carte deschisă“, plopi cîntînd „o serenadă subțire“, „tristețea orașului în primăvră“, „tristeți de duminică“, „parcuri vechi“ cu muzici riste, oglinzi, ziduri, ploi și altele ca acestea. În ele, E. Lovinescu vedea influențe de al doilea nivel provenind de la Camil Baltazar și Adrian Maniu, iar Perpessicius un neoromatism pe „drumul bătătorit de pașii lui Francis Jammes“. La Tristan Tzara din **Primele poeme,** traseul de la simbolism (de sorginte franceză sau autohtonizat) către insurecția dadaistă fusese analog. Paralel cu restriștile, de remarcat la Voronca o deschidere tonică spre lumină, percepția frustă, o intensă voluptate a materiei, ca în **Gînduri pentru Soveja:** „Vino, vom merge la Soveja în munți... / Vom asculta cîntecul buruienilor. O să întîlnim ciobani. / Sprinteni și cu soare în trup. vom alerga prin pădure. / Aerul ne va deschide pieptul, ca o secure, / și viața o să treacă simplu ca un rîu peste bolovani...“ In **Amurg în munți,** aceeași consonanță cu cadrul: „strigătul sănătos al trenului“ deschide sufletele privitorilor, „aerul proaspăt“ intră „alb în noi“; e salutată „vara care-n fiecare brad rîdea“. Progresiv, fraza se complică încît în **Colomba (1927), poem de adorație** erotică, asociațiile paradoxale urmează (în ciuda formelor prozodice clasice) exemple din avangarda contemporană. Semnele de punctuație au fost abolite. „În gura-naltă focul își împletește osul / de-azur și pasul trage în ceară un anotimp“ Sau: „Mă-nsemni precum o hartă și-n mine ca o perlă / pusă-n ficat topită te știu dintr-un calcar...“ În **Ulise** (1928), se poate vorbi de o structură oarecum tradițională.

Peregrinul mitologic este un **alter-ego** al poetului, o **mască** sau o **persoană,** sub care descoperim pe modernul Voronca navigînd prin talazurile metropolei pariziene (cînd „dimineața își freacă sînii tari de fereastră“), dedicînd un imn ceaiului („tu ești sala de lectură de baie a săracilor“; „răcoare în căldură binecuvîntare de rubin“; „ceai din mîna ca o privire a mamei pe ceardac la soveja“), înregistrînd vacarmul străzilor („zgomotele își ling tîmplele laterale / vînzătoarea îți întinde gazeta de dimineață“), omagiind cartoful, mazărea, fasolele verzi, etalajele vînzătoarei de legume, oglinzile, evocînd peisajul de la Sinaia („edelwais la butoniera timpului“), răcoarea sălilor de gimnastică sau pădurile de lîngă Brașov, pentru a se redeștepta într-un Paris care „oscilează pe harta apusului ca un transatlantic...“ Din nou imagismul torențial cîștigă teren, încît în **Plante și animale** (1929) excesul de metafore devine, cu unele excepții, fastidios. Fenomen ce se va repeta. Poetul se complace în fragment, trecînd intempestiv de la o imagine la alta; succesiunea nu asigură o viziune organică. Din adițiunea metaforelor risipite la întîmplare, nu rezultă semnificații, constatare ce a îndreptățit rezervele criticii. Poezie pe care „o poți citi, cu un egal efect, de la început la sfîrșit sau de la sfîrșit la început“, nota E. Lovinescu, observație reluată în termeni aproape identici de Al. Philippide și G. Călinescu. Un poem de excepție este însă **Zăpadă, floare a aerului.**

Erratum: În numărul trecut de citit **Woolf,** în loc de Wolff.

FASCINAȚII ȘI SIMBOLURI

Ne-am oprit pe podul de peste Jijia.

Jijia este apa aceea despre care în cartea de geografice se spunea că, unindu-se cu Bahluiul, se varsă în Prut.

Poate vrei să mă întrebi de ce ne-am oprit aici, de ce nu am ales întîi Siretul sau Dunărea, Putna sau apa Sucevei... Cred că din orgoliu. Pentru că iată, dincolo de pod se vede un indicator pe care scrie: IACOBENI — 3 km. Satul natal.

— Îți mai amintești?

„Eu cred că veșnicia s-a născut la țară". Nu citisem încă acest vers cînd mi s-a deslușit că acolo pe malul Jijiei, în satul acela purtînd nume desprins parcă din revoluția franceză — Iacobeni — veșnicia umblă desculță prin colb, agită săbiile porumburilor și se prelinge spre cer prin fumul vetrelor. Privit din copilărie satul se înalță fabulos, e un întreg univers pe care niciodată n-am reușit să-l străbat în întregime, și cu toate acestea desenul lui mi se desfășoară cu claritatea unei fotografii luată din avion.

Situat între două vechi drumuri comerciale — la răsărit, șleahul Botoșani — Dîngeni — Hănești, iar la apus, Botoșani — Ungureni — Săveni, satul meu natal, Iacobeni, este o localitate aproape izolată, și nefiind centru de comună, numele său nu-l vei găsi pe o hartă obișnuită. În peregrinările mele prin școli, cînd la întrebarea „de unde ești?" răspundeam „din Iacobeni"", imediat cel care mă chestiona nu se putea abține să nu exclame „a, Iacobeni — Vatra Dornei" și eu trebuia de fiecare dată să-l contrazic: „Nu, Iacobeni — Botoșani!". Ba, odată rănit fiind în patriotismul meu foarte local. i-am răspuns cam arțăgos unui profesor și astfel se face că a trebuit să ne mai întîlnim odată la același examen în toamnă.

De cînd mă știu „iacobinean", timpul probabil, adică ora aproximativă, era stabilit după trecerea trenurilor de la Iași spre Dorohoi — Botoșani și invers. Pentru că prin vatra satului curg, descriind un ușor arc de cerc, izvoarele albastre ale șinelor de cale ferată. Evenimentul zilei era oprirea unui astfel de tren în dreptul satului. „Oare cine a venit?" era întrebarea pe care și-a puneau nu numai cumetrele dar și gospodarii strînși să tăifăsuiască în colț la Bulgaru, lîngă o veche fîntînă cu apă limpede și rece, sau la fierăria lui Ghiță Fieraru, unde se potcoveau caii și se vînturau evenimentele din sat și din lume.

Oricum cel care îndrăznea să oprească trenul, dîndu-i un pol mecanicului, trebuie să fi fost persoană importantă, întoarsă de la școli înalte. Și din satul acesta au ieșit „în lume", cum se zice, destul de mulți oameni care îi poartă în suflet, ca pe un talisman, imaginea. In ceea ce mă privește, și acum cred că nu există apusuri mai copleșitoare, nopți mai înalte, bătute în țintele stelelor, dimineți mai curate, scăldate parcă în lacrimă de Cosînzeană ca aici în acest sat de pe valea Jijiei. Și cred toate astea pentru că toate fac parte din ființa mea, ele au intrat încet dar definitiv în mine. Undeva în memorie și acum paște iarbă verde și moale un cal negru. Este calul acela care într-o vară de demult și-a înfipt dinții ascuțiți ai potcoavelor de la copitele dindărăt în bărbia tatălui meu, sfărîmîndu-i-o. Eram acolo și mi-am văzut deodată tatăl aruncat prin aer de năprasnica lovitură. Iar calul, ca prin farmec calmat, s-a întors și parcă și-a privit cu compasiune victima. Astfel de întîmplări, desigur, nu sînt unice, astfel de întîmplări s-au petrecut peste tot unde există oameni și cai, unde există oameni și grîu, dar pentru mine ele au desigur o semnificație deosebită. Pentru că întotdeauna au o mai mare semnificație întîmplările în care sîntem într-un fel sau altul implicați.

Rîul acesta deasupra căruia stăm izvorăște de unde din coasta unui deal aflat nu departe de Dorohoi. Un fir de plumb intimidat și neputincios, ocolește orașul și copleșit de rușine este gata să reintre în pămînt. Dar pămîntul — mumă nu-l primește și atunci, ca un punct de sprijin în acest univers care-i este necunoscut și poate dintr-un moment într-altul să-l sugrume, răsare din subteran un alt izvor, îl susține și-i dă puterea să se rostogolească mai departe. Il soarbe soarele, îl orbesc stelele, îl aspiră plantele și vietățile pămîntului și mereu simte că i se apropie sfîrșitul, dar un alt izvor sparge crusta gliei și viața gîlgîie din nou în arterele sale contorsionate. Apoi se așterne drumului, lunecînd peste mîluri și pietre, cu ochii spre cer, un cer pe care ar dori să-l atingă.

Il cunosc foarte bine, credemă, am crescut nu departe de locul acesta unde stăm, m-a bucurat și m-a înspăimîntat de nenumărate ori. Valea Jijiei este valea holdelor. Cîmp de porumb, cîmp de grîu, cîmp de floarea soarelui, cîmp de sfeclă, șes invadat de ierburi și, iarăși, totul de la capăt. Oamenii cunosc pămîntul și cerul deopotrivă, știu cînd și unde vor semăna, știu semnificarea stelelor pe boltă și presimt venirea vînturilor aducătoare de ploi sau de secetă. Iar rîul acesta întîi mi s-a părut larg și adînc. Știi că era să mă înec odată în el? M-am luat la trîntă cu un alt copil și-am căzut amîndoi în apă, eu dedesupt. Ne erau mîinile încleștate și nu ne puteam desprinde. Celălalt rîdea deasupra mea, îi vedeam nasul și gura și ochii dilatați ca la un mic monstru. Noroc că un băiat mai mare și-a dat seama ce se întîmplă și a intervenit...

Pe urmă, odată cu trecerea anilor îl vedeam, rîul, cum scade și se strînge în sine și simțeam că e ușor de învins. Dar primăvara cînd se rup zăpezile creștea pînă la buza malurilor, era negru de o furie inexplicabilă și stătea gata să lovească. Pînă în iunie însă se subția de parcă ar fi fost ros de o boală necunoscută și femeile satului îl cărau cu gălețile acasă să-l bea păsările și animalele ori să spele în ele rufe. Pescarii îl priveau încruntați întrucît în mîlurile lui nu viețuiau decît peștișori cît degetul și mormoloci ocrotiți de corul broaștelor. Trebuia să plouă mult în sus, înspre Dorohoi, să se rupă iazurile și atunci Jijia se umplea cu pești grei și leneși care se înăbușeau în apa neagră a rîului. Ii prindeam cu găleata.

In cîte o toamnă, cînd ploua zile și săptămîni și părea că n-o să se mai sfîrșească niciodată, rîul se înălța asemeni unui șarpe din cuib și năvălea peste sat. Cei care aveau casele în preajmă se trezeau înconjurați, prinși ca într-un clește, rîul le izbea pragul, lovea în uși și în ferestre, iar cîteodată reușea să intre. Atunci săreau vecinii cu sape, cu lopeți, cu hîrlețe, îl loveau, îi ridicau stavilă ori îi săpau albii înșelătoare, încercînd să-l potolească și să-l aducă la vechea sa rînduială. Munceau în neștire ore în șir, sub potopul cerului. Pe urmă după ce-l învingeau și contenea ploaia veneau pe malul rîului să-l privească și să-l blesteme și mai ales să încerce a-i lua îndărăt ceea ce prădase de la noi sau de-aiurea.

Apoi, în serile de taifas, povesteau cu mîndrie sau cu revoltă cum s-au luptat cu el, cum l-au învins, cum au izbutit să tragă cu cangea la mal o claie cu fîn, un cal sau o vacă, cum s-au dus atîtea altele pe rîu la vale ori cum cutare om era gata să-și piardă viața.

Și totuși iubesc acest rîu așa cum iubesc oamenii care trăiesc lîngă malurile lui și așa cum ei înșiși îl iubesc.

Acum, cînd gerul a întins peste Jijia pod de gheață ne putem retrage, lăsîndu-i pe copii să alunece nestingheriți pe luciul oglinzii sub care rîul respiră arar.

Nicolae TURTUREANU

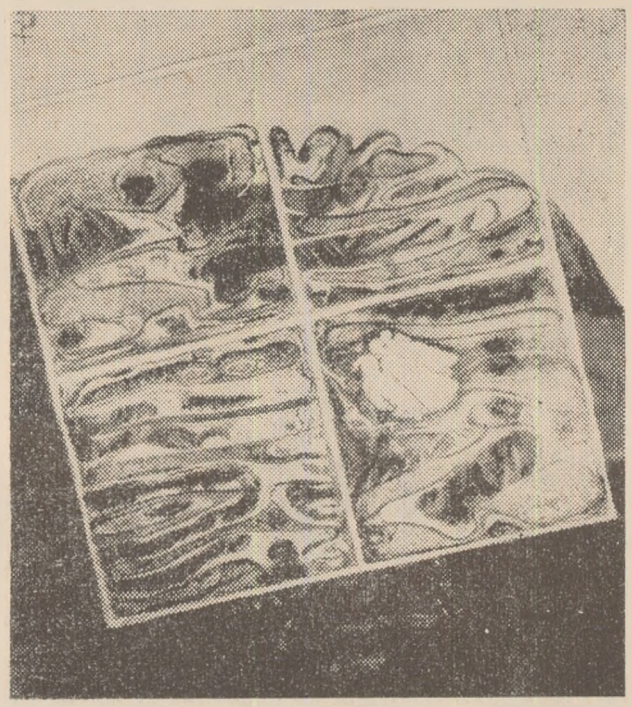

Ecat. PETROVICI : „Strămoșii"

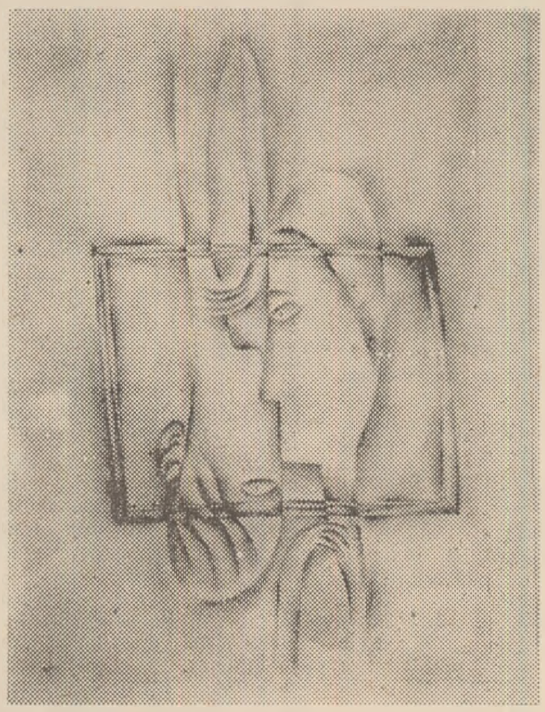

Dan HATMANU : „Sincronizare"

antract

CALENDAR

N. BARBU

Sincer vorbind, nu am înțeles nici o dată prea bine de ce omenirea acordă o asemenea importanță momentului cînd se sfîrșește un an și începe altul. Delimitarea care se face în acest chip rămîne o convenție, și încă una care nu reprezintă nimic nici din punct de vedere astronomic, nici istoric, onomastic sau... afectiv (pentru ansamblul umanității).

S-a convenit, pur și simplu, să se marcheze la capătul fiecărei zile de 31 decembrie un sfîrșit și un început! Acesta putea fi, tot așa de bine, la 1 martie, la 15 iulie sau la 23 decembrie. Numai numărătoarea era alta, în rest totul ar fi fost neschimbat. Ca dovadă este și faptul că oamenii nu s-au condus totdeauna după acest calendar. Să ne amintim doar de calendarul roman, cuprinzînd 10 luni a 30 zile, de cel stabilit de Iulius Caesar, sau de calendarul republican decretat în Franța, de la 5 octombrie 1793, pe timpul Convenției.

Totuși, sărbătoarea de la miezul nopții, între 31 decembrie și 1 ianuarie, ceea ce numim revelionul, cu toată bogăția de datini — are prestigiul unei milenare tradiții, asimilînd și perpetuînd, sub alte semnificații practici străvechi! Nici nu mă gîndesc să *demitizez* aici și acum un obicei atît de rezistent, de vreme ce tradiția — se știe — dobîndește, în asemenea cazuri, o oarecare funcționalitate obiectivă. De aceea mă și supun, ca tot omul, obligațiilor unei sărbători în care ne place să ne simțim solidari în bucurii și speranțe.

Atunci — de ce a fost nevoie de o atît de sceptică și detașată introducere? Răspund direct: pentru evitarea unor prejudecăți ce tind, de multe ori, să ne copleșească. Dacă împărțirea timpului nu-i decît o convenție rezultată din diverse necesități practice, deci din atîtea și atîtea calcule omenești, e drept să nu suferim de ceea ce am numi prejudecata calendarului. Un banal, în fond, instrument de măsurare a unor secțiuni din perpetua curgere a vieții nu poate avea prin el însuși puterea unui fenomen sortit să ne determine cauzal sentimentul declinului.

Există, de altfel, mai multe calendare, întretăindu-se în suflete. Există mai întîi, un calendar al biologicului, diferit de la specie la specie și chiar de la individ la individ, și care nu poate fi redus la calendarul convențional acceptat pentru ordonarea raporturilor sociale. Există, la fel, un calendar încă și mai subiectiv, psihologic, dependent de structura personalității umane și care, corelat cu biologicul devine elocvent pentru vîrsta reală a indivizilor. Poate există și un calendar al ritmurilor productive deci, un calendar al muncii creatoare, astăzi în perpetuă accelerare. În fine, s-ar mai putea vorbi de calendarul, adică de ritmurile aparte ale unei epoci sau ale unei societăți. Datele demografice referitoare la longevitate, demonstrează că cifra medie de viață este, în epoca noastră, considerabil mărită față de cifra atinsă cu un secol în urmă. Oamenii trăiau mai puțin, dar mai pe îndelete (excepție constituind numai perioadele de războaie). Ritmurile sufletești erau mai rare. La 40 de ani un om se putea considera îmbătrînit, căci i se părea a fi trăit foarte mult.

Acum, ca durată obiectivă, viața e mai lungă însă datorită ritmurilor moderne, nu știu dacă, psihologic vorbind, sporirea duratei este receptată corespunzător, de conștiința contemporanilor apăsați de sentimentul trecerii vremii. Timpul aleargă, ni se pare, cu o viteză dublă, triplă ori înzecită față de perioadele anterioare. Prin muncă însă, se poate spune ca și despre Făt Frumos din poveste că, atîta cît trăiau și se dezvoltau alții în zece zile, noi putem trăi și ne putem dezvolta într-o zi. Maturizarea este mai rapidă, spiritul unei responsabile solidarități apare mai timpuriu, bucuriile creației se manifestă în deplină sinceritate și frumusețe, încă de la vîrsta cravatelor roșii. Tinerețea și maturitatea, trăite într-o perioadă de progres intensiv al societății, într-o țară scoasă din inerție patriarhală, adaogă mereu noi podoabe sufletești constructorilor de ev nou, pe măsura conștiințelor deschise altor înțelesuri ale vieții. Lupta noastră se dă astăzi și pentru răspîndirea și triumful acestor noi înțelesuri, înscrise în calendarele prezentului.

Departe de orice intenție a poleirii realității, gîndurile de față reprezintă proiecția, la scara anilor ce vin, a acestui veritabil elan creator care a devenit o forță de mobilizare a conștiințelor. De aceea ele se și țes acum, cînd ne pregătim să salutăm o nouă diviziune temporală, cea care va intra în cronici sub emblema lui 1974! Solemna sărbătoare a revelionului nu poate fi doar prilejul unor satisfacții domestice. Inainte de toate, ea ne invită la o elevată și cutezătoare meditație, asupra timpului nostru.

Șansa eroului model

Adolescenții de ieri îl citeau pînă-n zori pe Jules Verne sau pe Ionel Teodoreanu. Cei de astăzi se apropie cu vădit interes mai ales de cărțile științifico-fantastice, cu farfurii zburătoare și vizitatori extratereștri. E firesc: care puști nu visează o călătorie interplanetară? Însă, asemeni cititorului matur, adolescentului îi plac și cărțile în care să se poată recunoaște, în care eroii de aceeași vîrstă să aibă aceleași pasiuni, aceleași preocupări. (Constantul succes al **Cireșarilor** ne dovedește acest lucru). In astfel de cazuri, coordonatele localizării în timp și spațiu, în plan social, fiind verificabile, apariția eroilor—modele devine posibilă, fapt ce nu mai trebuie demonstrat. Voga de care s-a bucurat Werther constituie doar un exemplu din multele oferite de istoria literaturii, ceea ce a condus chiar la formularea unor opinii extreme: „Viața imită arta, mai mult decît arta imită viața", spunea undeva Oscar Wilde.

Marea influență exercitată de literatură — considerată adeseori de cititorii naivi, fără experiență (și aici îi putem îngloba atît pe copii cît și pe tineri), mai degrabă o transcriere a vieții, decît o interpretare a ei, se înscrie printre aspectele esențiale ale muncii unui bun scriitor al tinerei generații. Neglijarea ei periclitează latura instructiv-educativă a operei, condiție de bază a literaturii pentru copii și tineret. Dar, cum s-a mai spus, învățămintele, normele etice comunicate impun o anumită formă. Dacă un cititor matur neexperimentat mai poate fi convins de artificialitatea folosită în conturarea eroilor sau a situațiilor date, binecunoscuta intuiție artistică a copilului sau tînărului reacționează prompt. Neacceptînd compromisul, refuzînd gustul ambiguității, preferă claritatea unui „nu-mi place" tranșant, iar cartea cu pricina este supusă condamnării totale. Invers, atunci cînd descoperă un volum captivant, atrăgător, convingator, viu, îl acceptă fără rezerve, situîndu-l de îndată în rîndul lecturilor dorite, discutîndu-l, comentîndu-l.

Din această ultimă categorie face parte, sîntem convinși, și romanul lui OVIDIU ZOTTA — **O șansă pentru fiecare** (Editura „Ion Creangă", 1973). Achitîndu-se cu dezinvoltură de imperativele genului, autorul probează o reală și profundă cunoaștere a universului „ingratei" adolescențe, cu idealurile-i mărețe, cu căutările neliniștite, cu împlinirile visate. Surprinzîndu-și eroii în dificilul moment al descoperirii de sine, dar și al descoperirii lumii înconjurătoare, în momentul unic al înlăturării vălurilor romantic-protectoare, în clipa instaurării constatărilor, autorul îi îndreaptă spre definirea personalității prin prietenie. Și prietenia nu poate fi obținută decît în schimbul manifestării curajului, cinstei, bunătății. Numai cutezanța, dreapta cîntărire a adevărului, a binelui, numai stăpînirea egoismului dau bilet de trecere în grupul „Mișu 266", simbol al nevoii de puritate, de generozitate, de mister, de aventură, de fraternitate d'artagnană.

Intîmplări obișnuite sau mai puțin obișnuite, dau posibilitatea confruntării personajelor în complicatul proces al formării lor morale și spirituale. Iată-l pe vanitosul Leo Mileșan, aparent doar un banal elev conștiincios, visînd, în clipele de răgaz, să devină scenarist, regizor și interpret al unui mare serial de televiziune, dar și „inventatorul unui leac general împotriva tuturor bolilor, a cărui formulă o cedează diferitelor țări, numai cu condiția dezarmării generale și totale". Își etalează superioritatea față de timidul, agitatul Procopiu, însă, în cele din urmă, îi apreciază ideile, în permanentă efervescență, spiritul de sacrificiu, tenacitatea cu care își duce la bun sfîrșit acțiunile începute. „Poeta principală", Dorina, premianta clasei, adeptă convinsă a angajamentelor și moralizărilor standard („ar fi cazul ca pe viitor să nu mai avem ocazia să vorbim despre asta", „sîntem la vîrsta unor mari răspunderi" etc.) se dovedește o fată sensibilă, bună prietenă, energică organizatoare a acțiunilor grupului „Mișu 266". Mitică Axintescu, fricos, egoist, prudent în ochii colegilor, este de fapt nu numai un bun fizician, ci și un curajos pilot, un prieten pe seriozitatea căruia te poți oricînd bizui. Portretizarea detaliată a copiilor se completează cu prezentarea succintă a părinților, a profesorilor, schițați doar în măsura în care contribuie la reliefarea unei scene, la precizarea unui caracter.

Autorul, vădindu-se și un talentat pedagog, moralizează printre rînduri, dăruind astfel cititorilor săi, nu numai eroi ce le seamănă, ci și, cum spuneam mai sus, veritabile modele, caracterizate nu printr-o intangibilă idealitate, ci printr-o firească, apropiată realitate.

O șansă pentru fiecare înseamnă, în plan artistic, o certă reușită. Inventivitatea situațiilor, a întîmplărilor, antrenante, palpitante, arhitectura riguroasă a narațiunii, fraza tonică, vioaie, ironică, cu sclipiri metaforice, dialogul alert, cu sondări amuzante în argoul școlăresc, prezența reconfortantă a umorului de bună calitate, îi va asigura o largă audiență în rîndul tinerilor cititori. S-ar putea semnala, desigur, și cîteva scăderi, însă, acestea nefiind predominante, le lăsăm în seama celor mai exigenți. Importantă rămîne realizarea unor eroi viabili, autentici, capabili să modeleze caractere, să stîrnească pasiuni, să înnobileze clipe de singurătate, să dea încredere în multiplele posibilități de realizare a celor mai îndrăznețe idealuri, să dezvăluie frumusețea prieteniei.

L. BURDUJA

OVID DENSUSIANU

Gavril ISTRATE

Dacă lăsăm la o parte activitatea reprezentanților Școlii Ardelene și ai Curentului latinist, dacă trecem peste perioada numită, cu bună dreptate, romantică, din lingvistica românească, reprezentată în primul rînd de Cihac și de B.P. Hasdeu, și ne-apropiem de sfîrșitul secolului trecut, constatăm că interesul pentru istoria limbii naționale crește și cercetarea acestui domeniu cîștigă nu numai un mai mare număr de aderenți ci și precizie în metoda de lucru.

După moartea prematură a lui Alexandru Lambrior, primul lingvist cu pregătire la nivel european, și paralel cu activitatea desfășurată de Lazăr Șăineanu și de H. Tiktin, își fac apariția în această specialitate Alexandru Philippide, Ovid Densusianu și Sextil Pușcariu. De numele acestor trei învățați este legată una din epocile de înflorire a lingvisticii românești și, în același timp, difuzarea cunoștințelor de specialitate în rîndul unui cerc mai larg de cititori. Desfășurîndu-și activitatea în centre diferite, animați cu toții de cunoașterea istoriei limbii și poporului român ei au pregătit generații numeroase de cărturari care au răspîndit, prin intermediul școlii, pe lîngă ideile curente în epocă, și rezultatele cercetărilor proprii vreme de peste 40 de ani. Acești învățați au stat în slujba limbii naționale pe care au servit-o cu devotament, atît prin lucrările publicate, cît și prin activitatea de la catedră.

Ovid Densusianu era originar din Transilvania, din părțile Densușului, leagăn străvechi al poporului nostru. Făcea parte dintr-o familie de cărturari. Tatăl său, Aron Densusianu, este cunoscutul profesor de la Universitatea din Iași, specialist în limba latină. Unchiul său, Nicolae Densusianu, s-a ocupat de istorie și ne-a lăsat o lucrare referitoare la revoluția lui Horia.

Născut la Făgăraș, în 29 dec. 1873, a făcut școală la Satu-Lung, Făgăraș, Brașov și Iași, iar universitatea la Iași, unde a fost coleg cu G. Ibrăileanu. Atît la liceu cît și la universitate l-a avut profesor pe Alexandru Philippide. Încă de la vîrsta de 20 de ani devine colaborator al Revistei Critice — Literare, pe care o conducea tatăl său.

După studii strălucite la Paris și după trecerea doctoratului, se întoarce în țară și ocupă, prin concurs, o catedră la Universitatea din București.

Pregătirea sa multilaterală, pe de-o parte, și momentul istoric în care își desfășoară activitatea, pe de altă parte, l-au obligat să nu-și limiteze preocupările la o disciplină prea îngustă. Lingvist de autoritate, el a fost, în același timp, istoric literar, conducător de reviste, folclorist și poet.

Încă înainte de a împlini 30 de ani se impune în rîndul specialiștilor cu prima fascicolă din lucrarea fundamentală Histoire de la langue roumaine, *operă care, din nefericire, n-a putut fi realizată decît parțial. Este autorul unei foarte bune monografii dialectale, adevărat model de cercetare,* Graiul din Țara Hațegului *(1915), și al unui dicționar etimologic al elementelor latinești din limba noastră (1914). (Ultima lucrare, neterminată, a fost scrisă în colaborare cu I.A. Candrea). În perioada dintre cele două războaie mondiale a condus revista „Grai și suflet" (1923—1938), în care, așa cum ne arată și titlul, dădea atenție deosebită, alături de cercetările cu caracter lingvistic, și celor folclorice.*

Specialist de autoritate în domeniul istoriei limbii române, Ovid Densusianu se deosebește fundamental de toți înaintașii și contemporanii săi. Originea ardelenească pe de-o parte, studiile pe care le-a făcut în Franța, pe de altă parte și, poate, faptul că, în tinerețe, s-a ocupat în mod deosebit de Școala Ardeleană, pe care a definit-o în general foarte just, au contribuit, împreună, la orientarea lui Densusianu către cercetarea problemelor latinității, pe care n-o putea concepe decît în bloc, cu trăsăturile sale specifice în cultura europeană. Lucrări ca „Din istoria migrațiunilor păstorești la popoarele romanice" (1907), Păstoritul la popoarele romanice — însemnătatea lui lingvistică și etnografică, *(1913),* Păstoritul la bascii din Soule *(1925),* Dante și latinitatea *(1921),* Sufletul latin și literatura nouă *(1922), ni-l arată nu numai ca pe un adept convins al conceptului de latinitate, ci și ca pe unul dintre cei mai înflăcărați propagandiști ai lui.*

Alături de lucrările cu caracter lingvistic, O. Densusianu s-a simțit atras și de istoria literară. În aceasta direcție ne-a rămas, de la el, atît Literatura română modernă *(3 volume), cît și o lucrare nedefinitivată, prezentată, în fața studenților de prin anii 1925 pînă în 1937—1938 sub formă de curs,* Evoluția estetică a limbii române. *Dacă* Literatura română modernă *publicată în mai multe ediții, s-a bucurat, în general, de aprecieri pozitive și a adus servicii importante învățămîntului nostru,* Evoluția estetică a limbii române, *în schimb, n-a putut fi cunoscută decît de un cerc restrîns de cititori. În volumele referitoare la epoca modernă și, mai ales, la cea contemporană din literatura noastră se găsesc numeroase afirmații care n-au fost preluate de specialiștii de mai tîrziu. Autorul s-a dovedit, adesea, subiectiv în aprecierile asupra operelor diferiților scriitori, și de aceea lasă impresia că el nu face aici decît să prelungească preocupările din paginile „Vieții noi" (1905—1925). Ca și acolo, creditul pe care i-l acordă unui poet sau prozator este în funcție de faptul dacă respectivul face sau nu parte din cercul revistei pomenite, pe care a condus-o Ovid Densusianu însuși. Și dacă acest mod de a privi lucrurile nu ne reține atenția în chip deosebit, atîta vreme cît ne găsim în fața unui scriitor de a doua mînă, eventual în fața unui tînăr care nu era prea cunoscut în epocă, procedeul devine supărător cînd îl întîlnim în aprecierile referitoare la opera lui Sadoveanu, a lui Octavian Goga, a lui Rebreanu, Tudor Arghezi, Camil Petrescu ori a lui Alexandru Philippide.*

Deosebit de importante sînt contribuțiile lui Ovid Densusianu în domeniul folclorului. După ce a arătat, încă în anul 1909, că această disciplină trebuie să aibă un caracter independent și să nu fie subordonată nici istoriei literare, nici lingvisticii, ne-a dat, la puțină vreme după terminarea primului război mondial, lucrarea cea mai importantă din acest domeniu „Viața păstorească în poezia noastră populară" (1922—1923), în care ajunge la concluzia că marea unitate a limbii române s-ar datora păstoritului, principala ocupație a poporului nostru în trecut. Merită, de asemenea, să fie menționată aici culegerea de poezii populare „Flori alese din cîntecele poporului" (1920), alcătuită cu pricepere și cu mult gust.

Pe lîngă toate aceste preocupări, Ovid Densusianu a scris el însuși poezie, o poezie cam rece, intelectualistă, prin care a încercat să traducă în fapt teoretizările de la „Viața nouă", fără a întruni vreodată o adeziune largă în rîndul cititorilor de poezie. Contactul lui cu literatura, ca și faptul că era un om de cultură franceză, cu frumoasă pregătire clasică, l-a pus în situația de a realiza, în lucrările sale științifice, un stil ales, superior, cum se vede, printre altele, din următorul pasaj cu care începe „Introducerea" la monografia dialectală, Graiul din Țara Hațegului *(p. 3): „Din drumul ce duce pe valea Streiului spre Hațeg „pă su vini" — cum se zice în graiul locului — ori pe coastele ce ascund Silvașul se vede desfășurîndu-se una din cele mai frumoase priveliști de poezie a pămîntului românesc. De acolo poți cuprinde cu ochii toată Valea Hațegului, cu înșiruirea-i maiestuoasă de munți peste care stăpînește vîrful Rătezatului, cu satele, cînd mai dese, cînd mai răzlețe, ce se pierd printre livezi și lunci ori privesc de pe un deal strînse împrejurul turnului ascuțit și alb al bisericii ce se înalță parcă sfios să nu turbure armonia tabloului. Cu crestele lor conturate în linii blinde și ridicîndu-se încet, unele deasupra altora, munții priviți de departe, nu au nimic din romantismul fantastic și prea sălbatec al Elveției ori Norvegiei; sînt munți ce par tovarăși mai prietenoși de viață și din ei se desprinde o senînătate, o armonie, ai putea zice clasică — desigur că acei ostași romani ce au trecut pe aici acum două mii de ani își vor fi adus aminte de pămîntul Italiei cînd li s-a deschis dinaintea ochilor această vale ce avea să fie întîiul sălaș al neamului nostru dincolo de Carpați.*

Încă în prima lecție inaugurală, pe care a ținut-o la Universitatea din București (Obiectul și metoda filologiei, *1897), Densusianu își exprimă convingerea că: „...acolo unde lipsește respectul pentru ideile altora, nici odată nu vom găsi respectul pentru știință. De aceea nimic mai primejdios pentru un filolog decît să treacă cu dispreț peste opiniunea altora sau s-o discute cu idei preconcepute și intenții răutăcioase". (p. 21).*

El mai subliniază adevărul incontestabil, că: „Există în știință, ca și în viața zilnică, o cinste care ne face să dăm dreptate altuia și să recunoaștem singuri rătăcirile noastre" (ibidem, p. 22).

„De aici iubirea pentru acei ce au muncit înaintea noastră și pentru cei ce lucrează împreună cu noi" (ibid. 23).

Calitatea cercetărilor întreprinse asupra limbii române, în primul rînd asupra istoriei acesteia, este determinată atît de pregătirea profesională excepțională, de care s-a bucurat Densusianu, cît și de o obiectivitate desăvîrșită. Spre deosebire de concluziile de ordin literar, la care ne-am referit mai sus, în care au putut interveni și elemente subiective generate de școlile pe care le reprezentau unii și alții dintre autorii studiați, cele cu caracter lingvistic ne par mult mai solide. Ele se datoresc, fără îndoială, și „ținutei" pe care o sublinia Densusianu însuși, încă la 1901, în prima fasciculă din Histoire de la langue roumaine: *„Singura noastră preocupare fiind cercetarea adevărului, ne-am impus ca o datorie să păstrăm o obiectivitate absolută în investigațiile noastre și să înlăturăm orice considerație străină științei" (ed. românească, 1961, p. 1).*

Merită să mai menționăm și atitudinea cetățenească a lui Densusianu ca și rolul pe care trebuie să-l îndeplinească un profesor universitar prin cursurile sale, așa cum apar ele formulate în unele articole publicate în „Viața nouă".

„Patriot bun e oricine se achită înainte de toate de obligațiunile ce-i incumbă, orișicine-și aduce statornic munca acolo unde este pus". (1914, nr. 9, p. 26) și: „...un curs universitar nu trebuie să se închidă într-o pedantă și disprețuitoare izolare de lumea în care trăim, de viața intelectuală ce se desfășoară în jurul nostru" (1915, nr. 11, p. 350).

În sfîrșit, nu putem trece peste înțelegerea pe care a arătat-o Densusianu problemei țărănești, luînd într-un fel, apărarea răsculaților de la 1907:

„Cine ar fi stat mai mult printre țăranii din unele părți și le-ar fi ascultat păsurile, nu se putea să nu vadă că într-o zi se va ajunge aici" („Viața nouă", 1907, nr. 4, p. 73).

Numele marelui învățat se bucură de o cinstire adevărată din partea specialiștilor și astăzi, la o sută de ani de la nastere. Ovid Densusianu a realizat cîteva lucrări fundamentale în domeniul limbii și a lăsat o amintire de neșters în rîndurile celor care l-au cunoscut și i-au audiat cursurile.

mult prea frumoasei ce se cheamă țara

Răscruce aspră. Căile luminii
De-aici porniră. Munți se clătinară
Cînd bourii din stema legendară
Priveau cum vîntul spulberă ciulinii.

Ci piatra temeliei, unghiulară,
Rămase-n loc. Din sevele tulpinii
Crescură iar culorile grădinii,
Miresmele și doina milenară.

Spunînd un înțelept că fiecare
Devine bun cînd îngrijește-o floare,
Toți s-au gîndit la floarea cea mai rară.

Păzind-o vajnic să n-o frîngă nime,
Adusu-i-au și zbor și înălțime
Mult prea frumoasei ce se cheamă țară.

Nicolae ȚAȚOMIR

neasemuitul plai

Cu miresmi de piersici și de zadă,
Mă întîmpini, nobilule plai.
Pămîntesc tărîm, ci rupt din rai,
Scriem românească ta ba'adă;

Minunată, unică bucoavnă,
Noi trăim rîvnitul vis din ev —,
Pe tradiționalul lui gherghef,
Se urzește,-n clocot de dumbravă,

Reavăn chip al țării noastre dragi.
Iar pe obeliscul ei etern,
Sculptural, superb profil modern,
Are-înaripări de brazi și fagi,

Iar partidul, omenescul far
Și-l vădește în stindard solar.

Camil BALTAZAR

mai întîi, țara

Cînd spui Țara, izvoarele se opresc, să curgă
mai limpezi
Mai dulce-i mierea de pe botul mieilor
Ochiul răsare mai aprins ca soarele
Îți sapi o fîntînă în suflet
Și umbli pe cîmp, ca mirele neînceput
Am sărutat iarba și plopii
Acesta a fost primul meu sărut.
Cînd spui Țara, munții se zbat feciorelnic,
Dunărea intră în extaz
Prima dată am sărutat Țara
Pe grîu, pe albastru, pe obraz
Cînd spui Țara, pruncii cresc în brațele mamei,
Luna coboară în floarea-soarelui
Cînd spui Țara, drapelul înflorește.

Constantin ȘTEFURIUC

decembrie

Acesta-i izvorul unui
secol sublimă cîntare
voce eternă voce eternă
România-n suflete viitoare.

Miere-i cuvîntul Patriei
dimineața și e chemare
care mai sus ne înalță
către tainica floare.

Cu trup aurit de lumină
poetul e-n închinare
el laude spune și iată:
ascultă cîntări viitoare,

Daniil DANIA

echilibru

Pe cît de tineri poeții se zidesc
In temeliile tale de soare—
Ei par un singur cîntec — îndrăznesc
Să spun că tencuiala nu îi doare...

Un mare cîntec în rană de cîntec sublim
Cum cresc din acele ziduri de lumină —
In fructe fîntînile cetății devin
Izvoarele de aștri traversînd planeta deplină.

Eu stau la rădăcina acestui echilibru
Arzînd în simbure cu flaute de miere,
Imbobocesc zăpezile sub oase ca un schiptru
Din somnul ierburilor decantate-n sfere.

Oglinda albă-a ierbii captează noi planete
Cortegiu de seminte doboară vîrsta-n umăr
Vestind un anotimp etern ce ne resoarbe
Întru republica acestui cîntec tînăr.

Cătălin BORDEIANU

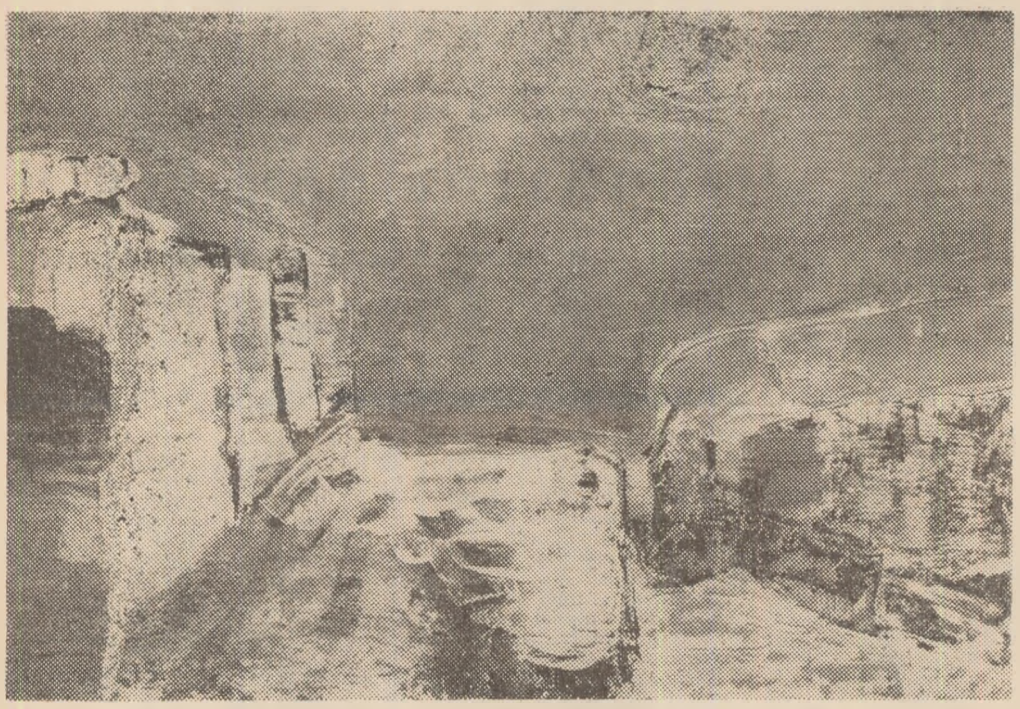

Corneliu IONESCU „Peisaj"

Val GHEORGHIU „Istm"

romane de azi

CERTITUDINEA DEBUTULUI

Zaharia SÂNGEORZAN

Eugen Seceleanu debutează editorial cu un roman comic (**Eternitate locală**, Editura **Cartea românească**, Buc., 1973, 116 p.), specie foarte puțin cultivată de scriitorii tineri de astăzi. A rîde înseamnă a interpreta viața: Eugen Seceleanu o așează sub lupă și, descoperindu-i comedia (vorba unui personaj din roman „Așa-i viața"), o teatralizează cu mijloacele unui prozator realist. Comicul se naște din absența unor evenimente, din suprasolicitarea banalului, „nefericirii". Personajele lui Eugen Seceleanu au fascinația banalității. Fatalitatea existenței lor se numește mediocritate. Comedia mai bine zis farsa tragică, se petrece într-un orășel de provincie unde „echipa de asigurare a ordinii" intră în derută: unul dintre membrii ei, un poet autodidact, neînțeles și neapreciat cum se cuvine în sînul familiei, fuge în Deltă cu Aneta Varodi. Neobișnuita aventură de bătrînețe a lui Ionel (Jak) Taflan alarmează orașul, îi redeșteaptă pofta de agresiune, dar mai ales de bîrfă. Escapada amoroasă constituie nici mai mult dar nici mai puțin decît subiectul unei piese care se joacă în grădina publică cu eroi reali (Maria). Orașul trăiește evenimentul (condamnarea blestemaților îndrăgostiți care au reușit să evadeze în mirifica Deltă) cu frenezie, sancționînd fără drept de apel dispariția cuplului. Scena atinge grotescul. Preocupat de „evoluția" personajelor, Eugen Seceleanu se dovedește a fi un remarcabil analist. El sondează climatul moral, nu numai la nivelul expresiei, ci și al fondului de banalitate și de meschinărie care i-a invadat pe eroi. Vocația tînărului romancier este farsa tragică. Rîsul lui Eugen Seceleanu ascunde o mare tristețe a eșecului, persiflarea mediocrității vieții. Personajele folosesc limbajul unei crize morale și spirituale. Eroilor lui Eugen Seceleanu nu le-au mai rămas din viață decît **cuvintele**, dar cuvinte mari, umflate, de un irezistibil comic al expresiei. Influența și asimilarea creatoare a lui Caragiale este evidentă. Personajele nu-și mai aparțin: cuvintele și prejudecățile îi dirijează. Se petrece un fenomen straniu: eroii nu-și mai trăiesc viața adevărată, ci una golită de semnificații, de aspirații. Copleșiți de banalitatea vieții, ei evadează în lumea cuvintelor cu speranța că astfel vor fi înțeleși, se vor salva de mediocritate, de spațiul închis și sufocant în care trăiesc. Poetul Ionel, zis și Jak, o glorie a urbei, este obsedat de tot ceea ce poate „deveni vers". E prolific. El scrie ciclul de romanțe **Frig, ploaie, sentimente obscure**, romanțe pe care le citește în orice ocazie și oricui. Nimeni nu-i apreciază însă opera poetică ca Aneta Varodi pe care o inițiază în tainele creației, în drama sa: „Fugarii se află în vagonul-restaurant al trenului care-i duce la Tulcea. Ionel Taflan explică vioi:

— Totul, dragă Aneta, poate deveni vers. Toate sentimentele și lucrurile. Eram un învins, căzusem în dizgrația zeilor, dar m-am înălțat și mi-am spus: Ionele, renaște din propria-ți cenușă, uită-ți necazurile. Da, Aneta, eram atît de supărat în ziua aceea palidă, cînd astmul bronșic m-a trîntit pe patul spitalului... Mă simțeam rău, nu puteam să respir. Mă simțeam singur, părăsit de toată lumea. Doar respirație greoaie îmi aparținea. Visam că sînt un mort gol și înjurat. Ce este omul?... In după-amiaza aceea gîndurile mi-au fost întrerupte de un strigăt lugubru: a murit Genu. Genu era un tînăr foarte cumsecade. Văzîndu-mă cel mai serios din salon, mi-a povestit istoria vieții sale, cruda trădare la care a fost supus de amanta sa Victoria. Genu voia s-o pedepsească fizic la ieșirea din spital și moral cu mult timp înainte, scriindu-i o romanță dureroasă. Din păcate, a murit înainte de a o pedepsi. La două-trei zile, Victoria a apărut în salon, dar noi, ceilalți bolnavi, am înconjurat-o cu tăcerea noastră înghețată — în salon erau opt astmatici. Genu ar fi murit fericit dacă ar fi scris romanța. In noaptea morții sale am încercat să scriu și am reușit, dar, Aneta dragă, opera mea capitală trebuie să fie Amanta mortului" (p. 40—41).

Trăiesc în excelentul roman al lui Eugen Seceleanu profesori maniaci, actori ratați, fete bătrîne, o lume a periferiei care se sufocă sub ciuperca prejudecăților. Memorabil rămîne însă profesorul de constituție Carol Mateescu, preocupat pînă la manie de „recuperarea moral-volitivă a familiei Taflan". Profesorul maniac ne amintește, prin fanfaronada și duplicitatea sa bine mascată, de Cațavencu al lui Caragiale. Somat să intervină pentru a o reda pe Consuela lui Ludovic, Carol Mateescu devine violent, face scandal, strigă din răsputeri după ajutor fiindcă artistul județean, un mizerabil, „violentează" fără nerușinare un onorabil cetățean al urbei: „In virtutea promisiunii făcute, bătrînul profesor de constituție iese din casă și pune cheia sub preș, pentru Sonu.

Văzîndu-l, Ludovic se repede emoționat, să-l roage să i-o redea pe Consy.

Bătrînul profesor s-a speriat îngrozitor văzîndu-l, dar și-a revenit strigînd puternic:

— Săriți! Un fals artist județean violentează un bătrîn onest, profesor de constituție. Săriți!" (p. 100).

Farsa tragică a lui Eugen Seceleanu anunță un autentic prozator. Cum va evolua, ce romane va scrie mai tîrziu tînărul scriitor rămîne de văzut. Ceea ce putem afirma de pe acum e că ne aflăm în fața unui scriitor autentic, înzestrat cu o remarcabilă intuiție a existenței. Eugen Seceleanu a intrat în literatura românească rîzînd în hohote.

POEZIA VIZIBILĂ

Incinta salonului, devenit tradiţional, al „Cronicii“ vibrează acum de substanţa plastică, lumina şi culoarea lucrărilor a 10 pictori ieşeni contemporani care în selecţia lui Dan Hatmanu şi a lui Corneliu Sturzu prezintă un omagiu literaturii româneşti. Poezia penelului şi a creioanelor, grafit sau culoare nu este cu nimic mai prejos de poezia verbului scris, mai ales atunci cînd nu-şi propune o simplă ilustrare, o simplă repovestire, ci o interpretare şi o situare în atmosfera spirituală proprie unei creaţii literare bine definite.

Un maestru al genului ilustrativ, cu virtuţi decorative incontestabile, Eugen Ştefan Bouşcă, cel care a văzut vignetele la cărţile lui Eminescu, Coşbuc, Minulescu, drept construcţii monumentale, demne de vitraliu, după un concept al lui Worringer, vine acum să elogieze „Valea Ozanei“ cu un leagăn de basme, în culorile de ceară ale copilăriei. Francisc Bartok intervine patetic desfăşurîndu-şi cu energie dezlănţuită roşul şi brunul sfîşietor în „Solitudine“. Explozie de culoare se echilibrează rece în „Zbor“ şi din nou fierbinte în „Noapte“. Sînt acorduri complementare, detalii ale materiei stăpînite plastic într-o vibraţie dură, bărbătească, figurativul rămînînd doar o umbră, o amintire în raport cu sentimentul dens.

Aurelian Dinulescu a grafiat subtil încordarea proprie în „Autoportret“-ul care rămîne pustiu după despărţirea de opera finită. Un gol ca în spaţiile daliniene ia locul frămîntării creatoare. Este liniştea de moment, golirea de conţinut, ca despărţirea de o iubire fără de sfîrşit. Ciocnirea-i exterioară în „Centauromahie“ e de o atmosferă autentică-teatrală, ca un decor paradoxal pentru rostirea replicii dramatice.

Liniştea este contrariată de ritmurile haotice ale grafitului cu care se joacă Val Gheorghiu. Poezia ca joc uman superior „Golful“, „Colierul pierdut“, „Pantoful şi luna“ ca simetrii ale conexiunii, pretext de ritm al luminii şi umbrei, sînt predilecţia lui.

Creioanele lui Dan Hatmanu sînt ale unui savant. Exerciţiul său matematic poate părea rece dacă în emoţie n-ar fi tocmai omul, personalitatea lui. Funcţia vibraţiei din „Sincronizare“ acord dintre două destine în iubire, contradicţie şi unghi opus, consonantă a nenconsonantelor implicate. Autorul filosofează în faţa foii de hîrtie despre „El însuşi, omul“ cristal care descompune orice rază vine spre el şi recompune multiplu, cu infinite faţete cristalizate într-un tot indivizibil. „Compoziţia“ unor ipostaze active, dinamice realizează graficul unei naraţiuni biografice, fiinţa este şi devine în timp.

Grafismul color sau pictura în „Laviu“ şi „Zbor“ sînt incerte ca gen dar sigure ca poezie şi încă o poezie de autentică graţie feminină. Simboluri arheologice şi sensibil cunoscute se îmbină fericit cu fluctuaţia acuarelei şi guaşei personale marcate în pagină de Ecaterina Popp-Petrovici. „Duetul imaginar“ al lui Ion Petrovici este o aspiraţie platonică spre puritate, precum stăpînirea unei cadenţe adînci a materiei şi culorii sînt bucuria „Ritm“-ului şi „Compoziţiei“ lui Constantin Radinschi, grafician de mare ţinută, acuarelist care poate echivala cele mai îndrăzneţe realizări ale artei decorative de azi. Să amintim de Ensor sau de şcoala structurilor materiale, cristalografice, moleculare, redescoperite plastic de designer-ii lui S. Kepes, ori de alte experienţe ale euritmiei, ale limbajului contemporan, ar fi doar a fixa un context al dialogului artelor, nu o linie de influenţă sau mimetism. Şi la noi poetica plasticii în spaţiu devine o necesitate serială, cotidiană, o trăsătură a ambianţei umane generale.

Splendidă rămîne densitatea picturii la Cornel Ionescu într-un generic peisaj pompeian, poate cel care a provocat meditaţia lui Lucian Blaga asupra vieţii şi morţii oraşului antic. Fiecare pată de culoare are valoarea ei bine definită în ansamblul lucrării, cîntă independent de figurile şi obiectele pe care le marchează ca prezenţă. Rafinamentul coloristic ajunge la o culminaţie în suprafeţele fin polizate de pensula lui Ion Gânju, autorul unei scene tradiţionale cu „Irozi“ pe un cer cenuşiu şi al unei compoziţii bine ritmate „Jocul caprei“ pe ceruri fantastice de albastru, indigo, sclipiri de poveste astrală.

Aşa cum a fost găzduită la Muzeul literaturii române din Bucureşti, expoziţia de faţă poate încă şi mai bogată, şi-ar găsi un popas firesc la „Casa Sadoveanu“ reprezentată într-o lumină simbolică de cald lirism cu care maestrul Victor Mihăilescu-Craiu şi-a îmbogăţit opera şi contemporanii.

Radu NEGRU

NICOLAE CONSTANTIN

După 12 ani de la absolvirea institutului bucureştean, răstimp în care a mai expus aici în mai multe rînduri, la manifestările colective, făcîndu-se cunoscut mai ales prin tablourile sale de evocare istorică (precum M. Viteazul, N. Bălcescu *şi* A. Iancu), *pictorul ieşean Nicolae Constantin a deschis prima sa expoziţie personală la Bucureşti. Elev al lui Catul Bogdan, artistul a ajuns la un limbaj al său, în care-i descifrăm trăsăturile personalităţii. Lucrările prezentate acum publicului vădesc posibilităţile unui talent în plină afirmare. Realitatea care-l inspiră rămîne pentru el doar punct de plecare, pentru a ajunge la o viziune originală, în care motivul nu este transpus aidoma, iar elementele folclorice (în cazul unor obiceiuri de nuntă şi al dansurilor populare de un atît de învîrtejit dinamism) nu rămîn doar simple citate, cum se întîmplă nu rareori, ci sînt transfigurate, investite cu aura emoţiei trăite de artist.*

Exigent cu sine, îşi organizează imaginile cu deplină luciditate, în generoase ritmuri şi construcţii sintetice, în care se simte că raţiunea pune pedală lirismului, că emoţia iniţială este îndelung decantată (fără a se pierde) prin filtrele gîndirii logice, care-l ajută să-şi cenzureze elanurile, subordonîndu-le unor efecte cromatice subtile, obţinute prin cîteva pete de un verde intens sau de alb, mai rar de brun şi de oranj. folosite cu predilecţie, aş zice chiar obsesiv. Culoarea este astfel subordonată intenţiilor constructive, pentru a realiza o anume atmosferă, în care accentele de o expresivitate remarcabilă capătă vibraţie sporită alături de ocrurile calde, luminoase, care domină imaginea.

Cele cîteva Veneţii, *dintr-un itinerar străbătut altădată de Petraşcu, de Dărăscu şi de alţi pictori îndrăgostiţi de formecul unic al cetăţii lagunelor, intrată demult în istoria artei româneşti, ne dezvăluie posibilităţile sale de a surprinde cu mijloace proprii specificul unei atmosfere încărcată de atîtea glorioase amintiri. Imaginile acestea au ceva din matitatea vechilor fresce.*

N. Constantin marchează clar volumele, cum se poate observa în cele două nuduri realizate cu virtuozitate într-o simfonie de alburi, adevărată piatră de încercare pentru măiestria unui pictor, dar şi în alte pînze dominate de ocruri armonizate cu evident rafinament. Aş cita printre cele mai izbutite, tablourile Madrigal *(interesante geometrizări şi o bună ştiinţă de a compune),* Dans ritual *(pentru ritmul şi mişcarea lui), ca şi* Mirii *şi altele, care demonstrează, cum scria nu demult Ion Frunzetti, că elementele perene ale tradiţiei picturale româneşti pot fi slujite şi cu mijloacele sintezei moderne, cînd sînt, ca în cazul lui Nicolae Constantin, asimilate şi folosite cu inteligenţă şi bun gust.*

Marin MIHALACHE

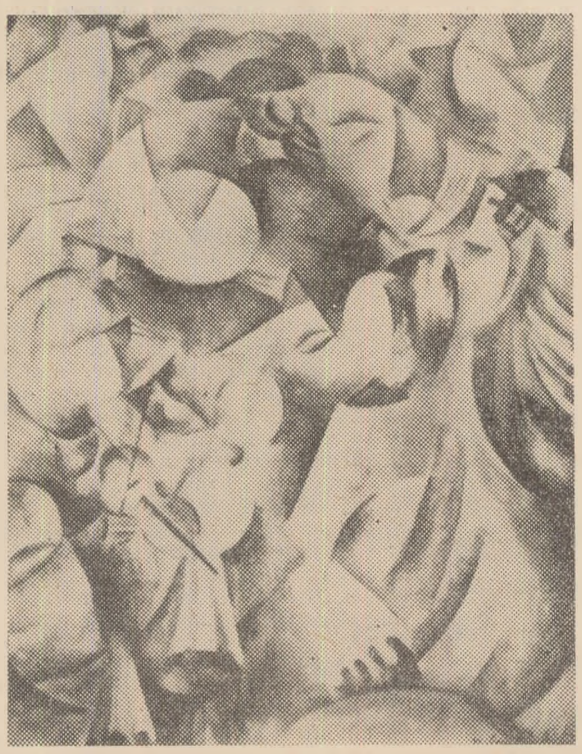

Nicolae CONSTANTIN : „Dans“

Teatrul de Nord – Satu-Mare

Sîmbătă la „Veritas“

de M. R. IACOBAN

Consecventă unor rodnice tradiţii, secţia maghiară a Teatrului de Nord şi-a început cea de a 21-a stagiune cu o piesă românească (a 42-a din această categorie în prestigiosul ei palmares). Atribuim, la prima vedere, fixarea asupra recentei scrieri a lui Mircea Radu Iacoban, înclinaţiei pentru comedie a trupei. In realitate — ne-a demonstrat în spectacol, regizorul **Kovacs Ferenc** — opţiunea nu se oprea la acest nivel de receptare, ci se întemeia, îndeobşte, pe descifrarea generoasă a valorilor subtextuale ale lucrării, pe detectarea, în cuprinsul acesteia, a unor profunde semnificaţii etice.

Aparent neteatrală, piesa — a cărei acţiune se consumă pe parcursul unei nopţi la un motel oarecare (numit „Veritas“ şi semnificînd, în intenţia autorului, loc şi moment al adevărului) te prinde prin naturaleţea şi vioiciunea replicii, prin aerul de detaşare şi sinceritate al momentelor cheie, pentru a te lăsa, în cele din urmă şi pe nesimţite, în mrejele unei dure şi binefăcătoare „îndoieli metodice“. După zece ani de la absolvire, foşti colegi în filologie, însoţiţi de soţii şi soţiile lor, se întîlnesc pentru o noapte de petrecere şi aduceri-aminte. Agreabilă, spirituală, nostalgic ori detaşat evocatoare, întîlnirea se instituie treptat într-o necruţătoare confruntare: a fiecăruia cu sine şi cu ceilalţi, într-un plan mai larg, cu colectivitatea şi idealurile acesteia. Frumoasele proiecte profesionale din anii absolvirii sînt examinate ad-hoc, cu tăioasă exigenţă. Asistăm, astfel, la o dramatică destrămare a unor aparenţe, la omologări şi negări făcute sub semnul acelei sincerităţi nedrămuite la care-i deprinsese, pe toţi, vîrsta **de atunci**. Tonalitatea dezbaterii astfel iscate, în acord cu vîrsta şi psihologiile actuale ale personajelor, convinge, sugestiile meditative ale piesei fiind receptionate cu reală forţă emoţională de spectator. Un joc adecvat, poate uşor marcat de intenţii demonstrative (reflex al dorinţei — valide — a regizorului de a evidenţia nota gravă a piesei), a făcut din reprezentaţia sătmăreană o premieră de succes. In care am aplaudat — cu conştiinţa inevitabilei subiectivităţi a gestului — întîi pe **Elekes Emma** (o Mara cu bogată viaţă interioară) şi **Csiki Andras** (un Valentin excesiv justiţiar, dotat cu o inteligenţă profundă, şi paradoxală, dar şi pe **Acs Alajos** (ziaristul dezabuzat Gheorghe) **Benczedi Sandor** (Ion, directorul şcolar împlinit civic dar nu şi afectiv), **Kovacs Eva** (timida şi zbuciumata Ileana), **Soos Angela** (echilibrata Emilia), **Nyiredi Piroska** (provinciala şi cicălitoarea Puica), **Toth Pal Miklos** (impetuosul şi suficientul fotbalist Petre), **Boer Ferencz** (radiosul director general Victor), **Dengyel Ivan** (poetul alcoolizat şi ratat Vasile), **Mehes Kati** (consoarta, recrutată din „sector“, a ziaristului de la moravuri, Gheorghe), **Czintos Iozsef** (ospătarul). Bună, funcţională scenografia lui **Paulovics Laszlo.** Intr-un cuvînt, un spectacol gustat, făcut cu profesionalitate, care a impus în conştiinţa publicului sătmărean (în bună parte bilingv), numele unui înzestrat şi inspirat dramaturg.

V. SAVINESU

Teatrul Tineretului Piatra Neamţ

„Dragostea noastră...“

de Silvia ANDREESCU şi Theodor MĂNESCU

Reprezentarea scenică a dramaturgiei originale, sub semnul căreia a stat stagiunea trecută, — dramaturgia românească devenind, în sfîrşit, majoritară în repertoriul românesc — aducea în discuţie şi piesa „Dragostea noastră moare odată cu noi“ de Silvia Andreescu şi Theodor Mănescu, prin două spectacole : cel al Teatrului „A. Davila“ din Piteşti şi cel al Teatrului Mic.

La Piteşti, regizorul Dan Nasta optase pentru sublinierea valorilor poematice ale teatrului, povestea de dragoste navigînd în spectacol către un ţărm simbolic, poate cu o mai mare putere de generalizare, dar şi cu o anumită estompare a intensităţii conflictului dramatic propriu-zis, împingerea acestuia dintr-o evidentă zonă a sensibilităţii contemporane către planul poematicului atemporal reducînd întrucîtva priza piesei la public, rezonanţa sa în actualitate. La Teatrul Mic, Constantin Codrescu, interpret al rolului principal masculin, regizor şi scenograf al spectacolului, fără să neglijeze total dimensiunea poetică a piesei, căutase şi reuşise în bună măsură să-i confere mai mult dramatism, sporul de teatralitate pe care-l înregistra reprezentaţia ajungînd însă, uneori, la accente patetice de un nedorit retorism.

Deschizîndu-şi stagiunea 1973—1974 tot cu această piesă, Teatrul Tineretului din Piatra Neamţ o face să vibreze mult mai natural şi mai sincer, spectacolul realizat de regizorul Moni Ghelerter, maestru emerit al artei şi scenografa Florica Mălureanu, constituind pînă acum cea mai bună versiune scenică a textului. Structurînd într-un fel propriu accentele posibile ale piesei şi chiar intervenind salutar în excrescenţele sale (o disproporţionată extensie a urmăririi discursului logic în sine), punctul de vedere regizoral are meritul de a subsuma planul poetic conflictului realist şi de a da cîştig de cauză profunzimii umane a personajelor. Drama lor nu mai este rezultatul unei neînţelegeri sau gelozii perpetue, ci reflexul amar al unei devorante aspiraţii spre posesiunea totală a celuilalt, unic şi de neînlocuit, dragostea păcătuind doar prin aceea că ajunge la maturitate fără să fi învăţat să dăruiască : tandreţe, ocrotire şi siguranţă.

Ca şi în alte decoruri recente (de exemplu cel de la „Puterea şi adevărul“ de Titus Popovici pe scena Teatrului de Stat din Tg. Mureş — secţia română) Florica Mălureanu se dovedeşte încă o dată creatoarea unui cadru prin excelenţă dramatic, esenţializat. Decorul concentrează în linii puţine o maximă tensionare virtuală, pe care regizorul Moni Ghelerter ştie să o contrapuncteze printr-o mizanscenă subtilă, combinînd desenul frînt şi contorsionat, care degajă tensiune, cu staticul aparent, care se încarcă la rîndul lui cu tensiune.

Ritmul este în general alert şi nu rămîne nici o clipă întîmplător, fiind condus cu precizie către valori semnificative dramatic, spectacolul nu-şi refuză momente de respiro-comic, iar melodrama nu este eludată (ca în celelalte spectacole), ci luată ca atare, dar tratată sobru, firesc şi simplu, ajungînd astfel la rezonanţe umane profunde, răscolitoare, care întreţin permanent interesul spectatorilor pentru ceea ce s-a întîmplat, pentru ceea ce se întîmplă, sau s-ar putea întîmpla dacă el însuşi ar repeta greşeala neîncrederii, neîncrederii în dragoste şi în cuvintele de dragoste, neîncrederii în celălalt şi în el însuşi.

Mereu convingătoare şi în căldura sentimentului sincer şi în maliţiozitatea care-l apără, şi în dragostea care se dăruie şi în nevoia de dragoste şi de certitudine a durabilităţii ei, Sibylla Oarcea trece cu uşurinţă de la momentele de comedie la cele intens dramatice, desfăşurînd în aceste treceri o bogată gamă de nuanţe, care-i conferă personajului Ei o feminitate complexă, plină de adîncimi nebănuite.

Dan Borcea se dovedeşte la rîndul său un foarte bun partener, masivitatea orgolios bărbătească a personajului îmbrăcînd acum un temperament voit coleric, voit în replică, trecînd cu nu mai puţină siguranţă a jocului de la suspiciunea erozivă a personajului său la certitudinea dragostei pentru care înţelege să se sacrifice.

In rolurile celor trei medici-jurişti (roluri aride, uscate, ca o indubitabilă mărturie a imperfecţiunii piesei), Sandu Lazăr este singurul care reuşeşte să-şi umanizeze personajul, făcîndu-l uneori convingător, în timp ce Gelu Birău rămîne corect dar alb, nescuzat de planul ficţional în care evoluează la un moment dat personajele, iar Theodor Danetti lungeşte nepermis momentele sale, pe care sîntem convinşi că regia nu le-a dorit solistice.

Obişnuiţi să elogiem mereu nedezminţitul spirit de echipă al trupei de la Piatra Neamţ, „Dragostea noastră ...“ ne atrage acum atenţia asupra unor interpreţi de certă valoare individuală, creaţiile lor şi calitatea spectacolului lui Moni Ghelerter meritînd să fie cunoscute mai bine publicului, chiar şi celui din Bucureşti şi din ţară. Pentru că e un spectacol sincer, emoţionat, care se adresează în prinul rînd publicului.

Victor PARHON

Ecoul intern și internațional al instaurării republicii

Insurecția națională antifascistă armată din august 1944 a deschis pentru țara noastră drumul unor radicale transformări economice, sociale și politice. Fără a renunța la principiile sale republicane, Partidul Comunist a acceptat menținerea vremelnică a monarhiei, luptînd în același timp împotriva bazei ei politice și economice. Instaurarea, la 6 martie 1945, a primului guvern democratic din istoria României, condus de dr. Petru Groza, în care muncitorimea avea principalul rol, a constituit una din marile victorii ale Partidului Comunist, prin aceasta asigurîndu-se dezvoltarea democratică și progresistă a României. Înlăturarea monarhiei și instaurarea republicii a consemnat începutul puterii poporului în România.

Realizarea memorabilului act de la 30 Decembrie 1947 a avut un puternic ecou în opinia publică românească, manifestat printr-un număr impresionant de adunări și serbări populare în întreaga țară, prin sute de scrisori, telegrame, moțiuni, adresate C.C. al P.C.R., guvernului, Prezidiului R.P.R., Adunării Deputaților, semnificațiile politice ale instaurării Republicii căpătînd adeziunea totală a maselor de oameni ai muncii. Nenumăratele telegrame adresate președintelui Consiliului de Miniștri exprimau entuziasmul locuitorilor țării care doreau, așa cum se spune în cea semnată de prefectul județului Cluj, să dovedească „patriotismul și devotamentul nostru față de popor, față de guvern și față de R.P.R.". Cetățenii orașului Sighet, în urma unei mari adunări populare, se angajau să sprijine cu toate forțele „desăvîrșirea democrației populare din țara noastră". Primarul orașului Arad, la 3 ianuarie 1948, referindu-se la starea de spirit a populației sublinia că ea „stă sub influența marelui act istoric de proclamare a Republicii Populare Române, care deschide poporului românesc drumuri presărate de nădejdi într-un viitor luminos și mai fericit". Cîteva zile mai tîrziu, din aceeași localitate, un raport al prefecturii care comenta evenimentele din ultimul timp arăta că „masele populare din județ, în general, nu au fost surprinse de aceste mari evenimente, deoarece își dădeau seama că monarhia este o piedică serioasă pentru dezvoltarea sănătoasă a statului nostru".

Deosebit de semnificative sînt cuvintele care exprimă modul în care cetățenii județului Brașov au înțeles că înlăturarea regimului monarhic și proclamarea Republicii înseamnă trecerea puterii în mîna poporului și că „prin acest pas se schimbă toată România, deschizîndu-se pe larg porțile spre propășirea și bunăstarea poporului". Din județele Iași, Bihor, Buzău, Baia, Ilfov, Muscel, Galați, nenumărate scrisori și telegrame soseau spre capitala țării pentru a saluta cu un entuziasm de nedescris realizarea acelui moment care însemna începutul unei ere noi, era construcției socialiste.

Adunarea populară din orașul Mizil, chemarea corpului didactic din Sibiu la împlinirea tuturor datoriilor față de republică, moțiunile muncitorilor și tehnicienilor de la numeroase întreprinderi a locuitorilor din comuna Flămînzi. județul Botoșani, a reprezentantelor „Uniunii femeilor democrate", din Bacău, a militarilor din batalionul de gardă republican, sînt cîteva din șirul fără sfîrșit al manifestărilor în care întreaga țară își dădea acordul la politica Partidului Comunist de instaurare a Republicii Populare, singura formă de guvernămînt care slujea interesele țării.

Așa cum era și de așteptat o puternică impresie a produs în străinătate știrea instaurării în România a Republicii. Președintele guvernului R.P.F. Iugoslave, mareșalul Iosip Broz Tito, adresîndu-se dr. Petru Groza felicita guvernul țării noastre cu ocazia proclamării Republicii și dorea „poporului român prieten cel mai mare succes și prosperitate". În același timp, tot din Belgrad, ziarul Borba *comunica cititorilor săi că „Poporul Iugoslaviei se bucură de marea victorie a democrației române — proclamarea Republicii Populare Române. Aceasta constituie victoria forțelor democratice în luptele lor pentru construcția țării și a democrației".*

Din Paris, secretarul general al Partidului Comunist Francez, Maurice Thorez cu același prilej transmite pentru „prosperitatea frumoasei voastre țări urări de progres și libertate". Alte două telegrame venite din capitala Franței, la începutul anului 1948, salutau cu bucurie „nașterea Republicii Române, împreună cu „felicitările marei majorități a francezilor.

Ziarul „Pravda" din 5 ianuarie 1948, după ce prezenta entuziasmul existent în România după înlăturarea monarhiei, concluziona că „succesele obținute de poporul român dovedesc din nou lumii întregi forța vitală nelimitată a acestui tip de stat — Republica Populară". Succesele forțelor democratice din România sînt privite cu interes și satisfacție în paginele periodicelor „Rabotnicesco Delo", organul P.C. din Bulgaria și Bashkimi din Albania. Primul considera instaurarea republicii ca o „consolidare definitivă a democrației populare în România" iar cel de al doilea scria că „poporul albanez împreună cu toate națiunile democratice privește cu admirație dezvoltarea democrației române și urează poporului român noi succese în această direcție".

Abdicarea regelui era prezentată de ziarul francez „Le Monde" cu următoarele cuvinte: „Pentru nimeni din România, ca și din străinătate, nu constituiau un secret contradicțiile adînci dintre regele Mihai și guvernul Groza. Menținerea monarhiei reprezenta o anomalie, al cărei sfîrșit se putea ușor prevedea".

La aceeași dată, 1 ianuarie 1948, cotidianul „Ce Soir" menționa, printre altele, că „Regele (Mihai — n.a.) a înțeles că monarhia a devenit anacronică". Situația existentă în România, lupta forțelor democratice este ilustrată veridic de afirmația făcută, la 31 decembrie 1947, în paginile ziarului „Le Parisien Libere": „De mult timp — se spunea în ziar — paradoxul unei republici populare în conținut, adăpostită sub egida unei monarhii formale de fapt, era sortită eșecului".

Comentarii intense a făcut presa și radioul din Anglia în primele zile după instaurarea Republicii. Organul Partidului Comunist din Marea Britanie, Daily Worker *remarca, de altfel, că „întreaga presă britanică a înregistrat cu viu interes știrea abdicării fostului rege al României și instituirea Republicii Populare Române" act a cărui semnificație era de fapt „eliberarea României". La cîteva ore după abdicarea lui Mihai, comentatorul B.B.C.-ului, sublinia faptul, evident, că „În Anglia nu abdicarea regelui a surprins lumea, ci faptul că el a putut domni într-un stat comunist. În ultimul timp, comuniștii s-au întărit, iar puterea regelui a scăzut". Nu mult timp după acest comentariu, la 2 ianuarie 1948, postul de radio Londra recunoaștea că „declarațiile premierului Petru Groza, metoda românească de a rezolva problemele importante, au făcut o impresie excelentă, fiind comentate pe larg de majoritatea ziarelor".*

Cu deosebită simpatie erau privite și încurajate acțiunile forțelor democratice românești în presa partidelor comuniste și muncitorești. „Le Drapeau Rouge". din 2 ianuarie 1948, organul Partidului Comunist Belgian evidenția importanța evenimentelor petrecute în România unde „poporul român a devenit suveran *în țara sa, ceea ce deschide larg drumul spre dezvoltarea democrației populare". În aceeași notă ziarul partidului comunist italian „L-Unita", remarca semnificația acestui act pentru poporul român.*

O caracterizare realistă a ceea ce se întîmpla în România o face, la 5 ianuarie 1948, ziarul francez „L'Ordre". Fin observator, comentatorul remarca importanța actului și mai ales modul înțelept în care a fost realizat „Momentul istoric pe care îl trăiește România este, păstrînd proporțiile și ținînd seama de timp și de loc, asemănător cu momentul istoric pe care l-a trăit Franța în 1792. România s-a debarasat de regele său. Republica România nu s-a născut în sînge (...) și este cu atît mai bine pentru România". *Dar ecoul acest i eveniment, care constituia o schimbare hotărîtoare în viața națiunii române, s-a făcut prezent în toată presa europeană precum și în cea din cele două Americi. Comentatorii erau obligați să constate că România dorea să joace un nou rol în viața lumii, că ea voia să servească țelurilor de civilizație și progres.*

D. IVĂNESCU

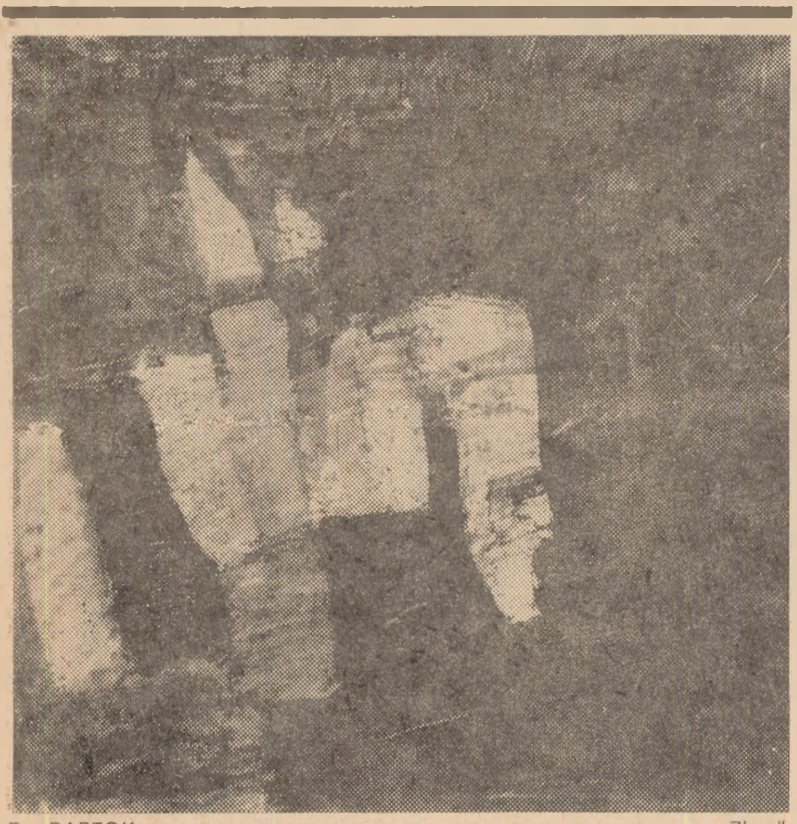

Fr. BARTOK : „Zbor"

cartea științifică

GH. SCRIPCARU — T. PIROZYNSKI:

Relația om - vehicul - stradă

O cercetare pe cît de modernă, tot pe atît de utilă, indispensabilă, în epoca noastră, unor cercuri foarte largi, de la specialiștii de un profil foarte divers, implicați în circulația rutieră, la pietonii de rînd, ne este propusă de cei doi cunoscuți autori interesați de problemele cele mai noi, mai delicate și mai urgente de medicină socială și de psihologie aplicată.

Dacă pe planul demografiei, al tehnicii industriale și al dinamicii profesiunilor, al sincronizării solicitărilor cerebrale. — înainte mult distanțate, în funcție de mediul de viață (sat—oraș) și de geografie, — epoca noastră ne oferă un tablou atît de amplu, aflat într-o mișcare continuu accelerată, sub raportul dezvoltării științifice trăim momentul cel mai intens al expansiunii **disciplinelor de graniță**, ajungîndu-se la confluențe și sinteze inedite — niciodată la contopiri și simplificări de peisaj. Poate să pară un paradox că, tocmai într-o perioadă a accentuării specializărilor din punctul de vedere al profesiunilor, apare și necesitatea imperioasă a unui orizont cît mai larg în ce privește încadrarea socială a oricărei preocupări, oricît de specializate. Pe lîngă psihologie, care în această direcție are o tradiție mai veche, sociologia pătrunde impetuos în domenii diverse și, fără a absorbi sau a netezi profilurile specialităților implicate, creează ramuri, arborescențe sau cel puțin zone de interes noi. Specialistul, oricît de absorbit de perimetrul său strict circumscris, nu le poate ocoli pe acestea, decît sub sancțiunea ieșirii din circuitul intelectual și uman al actualității.

Relația **om—vehicul—stradă** rămîne o dominantă specifică epocii noastre și, în pofida unor reajustări determinate de factori economici, ea își păstrează ponderea în actualitate. Într-adevăr, ea nu poate fi încă înlocuită eficient, cu ajutorul unui termen mediu (vehiculul)— ale cărui caracteristici superioare să modifice esențial tabloul cerințelor concrete ale realității prezente. „În mod progresiv și din ce în ce mai mult, mediul natural a dobîndit aspectul secund față de cel instituit de om" — arată autorii. „Extraordinara dinamică a configurării unui mediu artificial de viață pune omului societății moderne problema rezolvării unor compatibilități față de ambianța creată și care-și exercită printr-o logică implacabilă intervenția sau chiar dominanta în toate ariile biologice, psihice sau sociale" (p. 5).

Tocmai crearea acestor noi compatibilități între individ și mediul constituit, conduce la adaptarea unor conduite menite să asigure în continuare afirmarea progresivă a spiritualității specific umane. Or, folosirea automobilului, care nu mai este de mult lux ci necesitate imperioasă, impusă de ritmurile accelerate ale vieții, constituie încă, pe plan mondial, și un mijloc de stîrbire a potențialului fizic și spiritual al indivizilor, prin posibilitățile de accidentare pe care le presupune. Statisticile arată că, anual, în lume, se înregistrează 150.000 decese și 6.000.000 răniri în urma accidentelor de circulație rutieră. Se poate vorbi de o „epidemie traumatică" a civilizației noastre, ceea ce a atras atenția îngrijorată a diferitelor organizații internaționale și a tuturor celor care, prin natura lor, sînt obligați să apere integritatea ființei umane. Și nu-i vorba de o fatalitate inerentă folosirii vehiculului cu motor, pentru că, în cea mai mare măsură se constată (și O.M.S.-ul confirmă) că **accidentul nu este fapt accidental.** Factorul uman este, dimpotrivă, implicat într-un procent de 90 la sută. Soluția care se impune nu poate fi alta decît acțiunea conjugată și consecventă pentru asigurarea unei **profilaxii a riscului** de accidentare. Într-o asemenea acțiune sînt implicați medicul ca și psihologul, juristul, sociologul, constructorul de motoare, reprezentanții ordinei publice și — putem adăuga — cei responsabili de educația civică, deci pedagogii, activiștii organizațiilor obștești ș.a. Cercetarea interdisciplinară se impune, la nivelul pe care fenomenul în cauză îl pretinde.

În volumul la care ne referim, autorii încearcă descrierea tuturor **implicațiilor medicale și psihologice** ale „epidemiei traumatice", desigur, în baza celei mai noi bibliografii, selectate din cercetările desfășurate în toată lumea pe teme adiacente. Originalitatea și importanța cărții stă în sinteza pe care o realizează și care o face, cum spuneam, indispensabilă tuturor specialiștilor, conducătorilor auto ca și pietonilor. Precizia științifică nu face lucrarea celor doi autori inaccesibilă marelui public. Medici și, totodată, cadre didactice, Gh. Scripcaru și T. Pirozynski posedă în cea mai mare măsură proprietatea dar și subtilitatea exprimării, o anume nuanțare a ideilor pe fondul datelor experimentale și statistice, de natură să intereseze, să atragă și să convingă. După cercetarea **variabilelor epidemiologice** ale accidentelor de trafic (în raport de mediul geografic, vîrstă, sex, felul drumului, timp, vehicul) și după evidențierea ponderei pe care o deține aici factorul uman, se trece la estimarea **coordonatelor psihologice,** a celor de mediu și de integrare socială (interdependența față de grup). Aici, analiza cîștigă în finețe, interpretările statistice făcînd loc experienței clinice bogate, cunoștințelor și sagacității în urmărirea diverselor etiologii ale stărilor conflictuale ce pot avea efecte negative în atitudinea omului de la volan, ținînd seama că „automobilul este o veritabilă cutie de rezonanță a propriului psihic. El tinde să arate ființa umană așa cum este ea. El exaltă narcisismele" (p. 34). Urmează expunerea complexă a cauzelor bio-medicale ale accidentelor (bolile — mai ales cardiopatiile, epilepsia), disfuncțiile neurologice, psihopatiile, unele medicamente, efectele alcoolului. În toate cazurile, se expun și mijloacele moderne de explorare.

O a doua parte a cărții are un caracter practic și mai pronunțat, studiind sistematic și amănunțit mai întîi **mecanismele lezionale** cele mai obișnuite — ceea ce permite o metodologie bine pusă la punct a intervențiilor necesare în diversele accidentări; problemele expertizei medico-legale sînt discutate, în continuare, cu specială referire la criteriile medico-legale psihiatrice.

În fine, două capitole pe care le putem considera drept sinteze practice de cea mai mare importanță în profilaxia accidentelor rutiere sînt intitulate: „Validitatea de a conduce un vehicul", (teste psihologice, examenul medical și modalitățile implicate de toate concluziile acumulate) — și „Convergențe bio-psiho-ecologice în profilaxia efectelor negative ale accidentelor de trafic", privind atît regulile de ajutor medical imediat cît și precauțiile de avut în vedere în condiții speciale de conducere (aglomerație, conducerea nocturnă, conducerea iarna etc.).

În totul — se poate vorbi de o contribuție de un deosebit interes teoretic și mai ales practic (tocmai de aceea tirajul de 3350 exemplare ni se pare derutant, nereflectînd importanța reală a lucrării), o cercetare modernă și totodată atractivă prin problematica ei tangentă la atîtea discipline, ca și prin metodologia și rezultatele la care ajunge. Repetata subliniere a importanței atitudinii psiho-profilactice **active** este echivalentă unui permanent îndemn la luciditate și spirit responsabil, ceea ce asigură un suport mai ferm, în condițiile noastre, apărării și dezvoltării personalității umane.

Radu ȘT. MIHAIL

FAȚA NEVĂZUTĂ A CRONICII

De sus în jos, de jos însus, de la stînga la dreapta și de la dreapta la stînga: 1. Liviu Leonte — 2. N. Barbu — 3. Andi Andrieș — 4. Ștefan Oprea — 5. Val Gheorghiu — 6. Valer Mitru — 7. Nicolae Turtureanu — 8. Al. Pascu — 9. Vasile Constantinescu — 10. Al. I. Friduș — 11. Magda Ursache — 12. Doru Kalmuschi — 13. L. Burduja — 14. Carmen Verniceanu — 15. Zaharia Sângeorzan — 16. Aurel Leon — 17. Z. Herșcovici.

ÎNDREPTAR

(pentru cel ce dorește să devină scriitor)

Cel ce dorește aceasta trebuie să cunoască neapărat cîteva indicații lămuritoare preliminare. Mai întîi el trebuie să știe ce este un scriitor:

a) Se numește scriitor cel care prin unul din mijloacele arătate mai jos sau prin alte mijlociri pătrunde între membrii Uniunii scriitorilor și apare în Almanahul literar. El trebuie să știe că scriitorii sînt de mai multe feluri, după temperament: mari, mici și județeni. (Scriitorii din a treia categorie amintită nu e necesar să-i mai definim, ei fiind veșnic printre noi).

b) Cel ce dorește să devină scriitor trebuie să opteze pentru unul din genurile literare la care mai sînt locuri libere: proză scurtă, epopee, predoslovie. Nu sfătuim pe doritori să se consacre teatrului — gen literar și el — întrucît acesta este momentan bine aprovozionat cu piese de schimb. Indicația aceasta rămîne valabilă și pentru „roman"" (tot gen) în care deocamdată, la Iași, cantitățile cerute și chiar cele rămase sînt asigurate prin livrare promptă.

Solicitanților care aderă la critică sîntem nevoiți să le reamintim condiția obligatorie de a se prezenta la vizita medicală pentru stabilirea aptitudinilor și disponibilităților. De la bun început anunțăm că nu vor fi luați în considerație și nu se admit derogări pentru presbiți, diabetici, mărinimoși, absolvenți ai facultății de viticultură (cursuri serale și fără frecvență) persoane trecute de 30 de ani, Zaharia Sângeorzan și Al. Dobrescu. (Informații suplimentare la tel. 13570). Aceștia însă se pot reprofila în direcția altor genuri proxime, cum ar fi cazaniile (mult căutate și apreciate), epopeile și chiar scrisorile literare (cu adresă), gen împămîntenit la noi de Costache Negruzzi și reactualizat prin diverse „aproximații critice", de Liviu Leonte,

c) Cel care continuă să dorească a deveni scriitor și și-a însușit conținutul paragrafelor a, și b, trebuie să cunoască în amănunțime mai întîi viața și apoi bineînțeles opera înaintașilor aflați la publicațiile literare săptămînale, bilunare și mensuale. Tot acum el trebuie să hotărască cu cine să voteze pentru a căpăta drept de vot. Totodată nu trebuie să-i scape din vedere semnificația strîngerilor de mînă amicale-tovărășești care se obișnuiesc în acest număr festiv de sfîrșit de an. (Punctul acesta din instrucțiuni este îndeajuns de puțin cunoscut, deși în scopul elucidării lui am apelat la cunoscuți autohtoni în istorie și teorie literară).

d) Cel care încă mai dorește să devină scriitor este obligat să cunoască cu cea mai mare exactitate următoarele:

1. Ziua aniversară în care Stelian Baboi a rostit: „Ce de chișcă, măi!".
2. Împrejurarea în care Vasile Constantinescu a observat și studiat în mod principal un obiect zburător neidentificat.
3. Numele celui care a ridicat bustul lui Zaharia Sângeorzan.
4. Ocazia cu care i s-a conferit marele merit al Societății pentru protecția animalelor și placheta cu lauri lui M.R. Iacoban.
5. Cauza pentru care Horia Zilieru a devenit poet erotic.
6. Greutatea precisă în unități de mărime convenționale a poetului Mihai Ursachi.
7. Motivul întemeiat pentru care dramaturgul Ștefan Oprea și-a cumpărat o pușcă cu două țevi.
8. Cine se teme de motivul de la pct. 7.
9. Autorul tragediei în XI cînturi „Viețile după Vasari".
10. 50 de pagini din poemul „Ziua uitării pe din afară, pe care să-l declame public în rostirea dramatizată.
11. Cine se ascunde în spatele pseudonimului Val Condurache.
12. Despre ce se vorbește în cartea de amintiri literare „A patra dimensiune" de M. Ursache și Radu Simionescu.

e) Dacă și după trecerea acestor ultime obligații preliminare, cineva mai dorește să devină scriitor, atunci o poate face, trecînd la fondul chestiunii. În acest scop îi recomandăm să se consulte cu părintele literaturii române din toate timpurile Aurel Leon, în zilele de marți și joi, orele 16—20.

AH! COLABORATORII...

Soții Bărbulescu din valea Prahovei (poet + critic literar) au oprit Trabantul în fața redacției.

Marta Bărbulescu: Am vrut să facem mînăstirile din nord, dar întru cît sînt făcute, am decis să facem redacțiile de reviste!

●

Poetul **Nicolae Țatomir,** furios din cauza violenței unui critic literar care desființa un debutant:

Bădie, toată viața mea am detestat violența. Primul care îndrăznește să mă contrazică îl cîrpesc! (cu stînga, dreapta fiind în convalescență).

●

Criticul de artă **Radu Negru,** amabil, despre un confrate:

— Are **un ochi exersat.** Celălalt însă nu prea!

●

Poetul **Horia Zilieru** asaltat la o șezătoare școlară:

— Maestre Mihai Ursachi, de cînd doresc un autograf de la dumneavoastră.

— Uite că îl ai, dar să știi că pe mine mă cheamă Corneliu Sturzu.

●

Specialistul în engleză **Al. Pascu** explicînd în secție unui cam bătrîn shakespeare-olog:

— De altfel, cercetătorii moderni au stabilit cu precizie că piesele lui Shakespeare nu sînt scrise de Shakaspeare...

— Interesant, tinere. Dar de cine?

— De o altă persoană numită Shakespeare.

SILVIU RUSU

lemn

Lemn,
Lemn aparte (adică pre-
cum zice folklorul)
de lemn
SÎNT !

Du-mă printre cei vii
Așa cum bate vîntul,
Ușurel... ssst... ușurel...
Deci cum bate vîntul, tu scîrțîie
Prea bunul meu lemn.

Că am înțeles
Ce mult ești măreț
Cînd dai căldură care dezmorțește
Șalele
(ih... șalele... așa...)
și brațele
(și cele de jos și cele de sus)
și picioarele
și capul,

Că am înțeles
(în lumina ta)
și cît azur de geniu porți
cînd unii te transformă în cuie —
O, atîta geniu este
În tine, rezistentule,
Cuiul meu de lemn.

Odihnă mie
În scaun (mare) de lemn,
Lemn în mîna mea
Care înlemnește
La scris pe hîrtia (care,
și ea,
își are strămoșul în lemn)
Dulce odihnă mie
Cînd obosit de masă
de casă
de creație,
Mă răstorn în lemn pat.

Da...
Lemn ! Lemn ! Lemn !
De atîta lemn,
înlemnit,
de lemn
SÎNT !
Odihnă mie !

C. Vasilescu

ION BĂNUȚĂ

panorama străzii

Urătorul, băiat mic,
împreună cu-n amic
trece strada tam-nesam
ca să ure la un geam.

Strada-i plină de „frumoși"
parc-ar fi vara la moși
trei mascați, un cal de dar,
și mai trece și-un coșar.

Urătorul, băiat mic,
se strecoară-ncet, chitic,
ca să intre în alai
cu-n amic și cu-n buhai.

Foarte multă tevatură
ca să spună o urătură
strada plină îl uimește
dacă se rătăcește ?...
Doamne ferește !...

Florin Gheucă

către
COMITETUL DE LOCATARI

ș.a.m.d.

Astăzi, anul 2 000 și ceva luna cutare, ziua nu onteazâ.

Facem cîteva propuneri privind denumirea unor străzi și a unor unități economice de pe raza circumscripției noastre.

Ne axăm propunerile pe lectura volumului 20 al cărții *Umbre* de Aurel Leon, autor care chiar ieri a avut o întîlnire cu noi, cititorii, lecturînd cîteva fragmente din volumele 21 și 22 aflate sub tipar.

Pornind de la aceste evocări, am fost cîștigați de ideea de a folosi drept nomenclatură edilitară numele unor scriitori ieșeni care au trăit în a doua jumătate a secolului XX.

1. *Piața Confraților* (cu un grup statuar înfățișîndu-i într-o fandare avîntată pe Ion Istrati, Dumitru Ignea, și N. Țatomir, precum și pe Dimitrie Costea ținînd în mîna dreaptă volumul său de memorii).
2. Magistrala *Convorbiri literare* cu varianta neasfaltată *Convorbiri literare* și fundacul *Stelian Baboi.*
3. Esplanada *Corneliu Sturzu* coborînd spre bowling-ul *M. R. Iacoban* (tir sportiv, popice, wiscky „Veritas") deschis sîmbătă.
4. Zahanaua *Zaharia Sângeorzan* plasată pe aleea *Ștefanache*, colț cu stradela *Mihai Drăgan.*
5. Oficiul Stării Civile *Horia Zilieru.*
6. Intreprinderea poligrafică *Valer Mitru.*
7. Sensul giratoriu *Radu Negru* din Piața Muzeului de artă modernă *Victor Leahu.*
8. Cinema *Ștefan Oprea.*
9. Întreprinderea de materiale supraelastice *N. Guma.*
10. *Lucian Dumbravă* — Desfacere de vinuri pentru acasă.
11. Cafea la nisip — *N. V. Turcu.*
12. Oficiul farmaceutic *Haralambie Țugui.*
13. Măcelăria *Al. Dobrescu.*
14. Oficiul P.T.T.R. *Nicolae Turtureanu.*
15. Autoservirea *Florea-Rariște.*
16. Atelierul de piese de schimb *Andi Andrieș.*
17. La ieșirea spre Botoșani, stația PECO *Magda Ursache*, pasarela *Val Gheorghiu*, continuînd cu Calea *Valea (Lucian).*

UN GRUP DE LOCATARI

Tot parodii

ION ISTRATI

Odoleanul

Dis-de-dimineață, cînd tîrgul încă chirotea de somn și alba vremuia a moină prin medeanul puchițat de hulubi, am luat-o tropotind harnic către piața îndestulată cu toate bucuriile pămîntului : murături de-ți sare astrahanul din cap, fasole boambe din cele care se dau popii vinerea, sfeclă pangică, crăpceni hîrjonindu-se în bazin ca în iazul pentru irigat hibridul 1001 și cîte alte produse ale harnicii noastre țărănimi cooperativizate. Eu am prubuluit la cușca cu avicole și l-am rugat pe vînzătorul amabil :

— Dă-mi-l matale, pe odoleanul ceala cu creastă fudulă, pare bun de sămînță. Am acasă două pestrițe în cușcă, pe balcon și reclamă — mă-nțelegi — partea bărbătească.

— L-ați ales grozav, a zis specialistul în halat alb, e din rasa... și a pronunțat o denumire cred că englezească, oricum la Paris n-am auzit-o nici eu și nici Andi Andrieș.

— Mă pricep o țîrucă, altfel nu făceam reportaje și cărți, bune, rele, cum or fi, i-am răspuns și am cuibărit cocoșelul în servietă.

Cînd am suit scara acasă, am dat fuguța să le ostoiesc pe pestrițe. Le prezint cavalerul și le urez conviețuire bună. Cînd colo, dumnealor, chircoșate, încep a mi-l peni de era o ninsoare ! Nu mă dumiream ce pornire antimasculină zace sub penele lor. Cînd mă uit în servietă, odoleanul meu de neam englez făcuse un ou mai alb decît alba de-afară.

ANDI ANDRIEȘ

Dialog

— Te-am văzut la meci.

— Da, am fost. De ce n-ai venit să stăm ca de obicei ?

— Erai cu oamenii tăi, suită de șef.

— M-aș fi simțit oarecum...

— Și ce are-a face ? Tu rămîi tot tu, vechi prieten.

— De ce? Mai ales că băieții printre faze tocmai discutau despre ultima ta carte, urmărind meciul.

— Zău? Mă-njurau.

— Te înșeli, ăsta e defectul tău : ești suspicios. Dacă vrei să știi te lăudau chiar. Găseau că ai o plecare clasică.

— Astea-s laude?

— Uite cît ești de vanitos ! Ăsta e defectul tău. Apoi, că n-ai prea legat acțiunea, fraza nu are cursivitate și mai ales că lipsește finalitatea...

— Uite ăsta e defectul tău unic : nu te pricepi la fotbal. Tocmai în meciul de duminică băieții au avut acțiuni clare, de toată frumusețea, balonul a circulat cursiv și au avut mai ales finalitate : 5 la zero. Te salut din mers.

VAL GHEORGHIU

Circ

André Gide : să nu te bizui niciodată într-o operă nouă pe avîntul luat în cea precedentă, așa dar, meștere Văsălie, o luăm dacapo printre picioarele mulțimilor care se omoară să vadă circul. Roșu, albastru violet și grafit haotic, vorba marelui estet care graseiază, făcînd gargară cu ulei de in împrumutat de la Dali. Să ne amețim cu vin roșu de Goya, băut din cupe cosmice și să-l compătimim pe bătrînul aruncător de cuțite care și-a accidentat partenera crezînd-o panteră cînd dînsa era doar Mitzi, cabrată pe scîndura de tei ca să i se reliefeze formele și să se înfigă mai lesne cuțitele.

Bietul om acum se antrenează solitar, aruncînd cuțitele în propria-i umbră proiectată pe scîndura albă. Și face greșeli fiindcă umbra lui tremură.

CORNELIU ȘTEFANACHE

Prudență

De ce nu mai vii pe la noi, i-am zis privindu-l grav prin ochelari de soare deși știam motivul rezervei lui și după modul cum tăcea presimțeam că are o greutate pe suflet, mai ales după ce aflasem într-o călătorie de documentare prin munți că măgărușii devin taciturni cînd li se leagă o greutate de coadă și nu mai rag atît de duios, acel muget straniu care o îngrozea pe Marta, fosta lui logodnică și acum nevasta mea, care de fapt nu l-a uitat și o simt cum se frămîntă prin somn, noaptea, oftînd udă de transpirație și chemînd tandră Costel. Și asta n-ar fi nimic dacă pe mine nu m-ar chema Ionel și dacă pe el l-ar chema Costel, dar îl cheamă Mitică și privindu-ne acum ne vedem ca două cuiere de cerb carpatin, cum se laudă Iacoban că a împușcat în Alpii Dinarici deși acolo știu precis că nu-s decît capre ca în romanul lui N. Țatomir. Mai vino pe la noi, am insistat, chiar dacă ușa e blocată, poți intra pe geam doar stăm la etajul trei și sîntem vechi colegi care au atîtea să-și spună dintre cele care pot fi puse în romane că am două pe gherghef, unul la nividit și pentru ultimul aștept tunsul oilor ca să am ce toarce, să-ți povestesc cel care-i pe terminate mai am vreo trei sute de pagini, le scriu pe nerăsuflate, încît Marta rîde că par gravid în luna a noua și nici nu mai doarme cu mine ca să nu-mi deranjeze din greșeală „pruncul" prin somn, că doarme foarte agitat din cauza lui Costel. Nu vii tot din prudență? Păcat, că eu tot nu te așteptam !

AL. COPAC

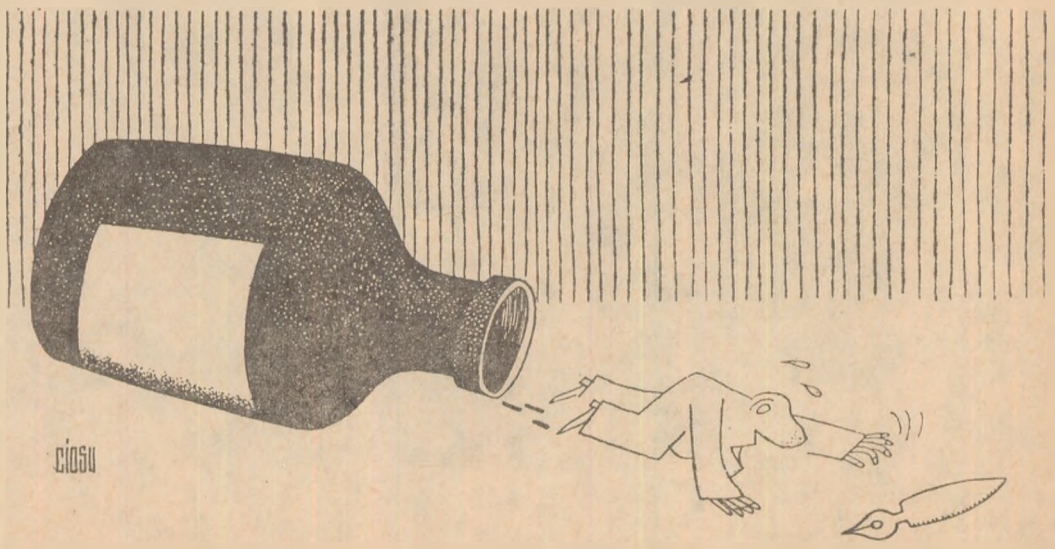

Teofil Vîlcu către Costel Popa :
— Te rog, prietene, nu mă lăsa singur cu autorii !

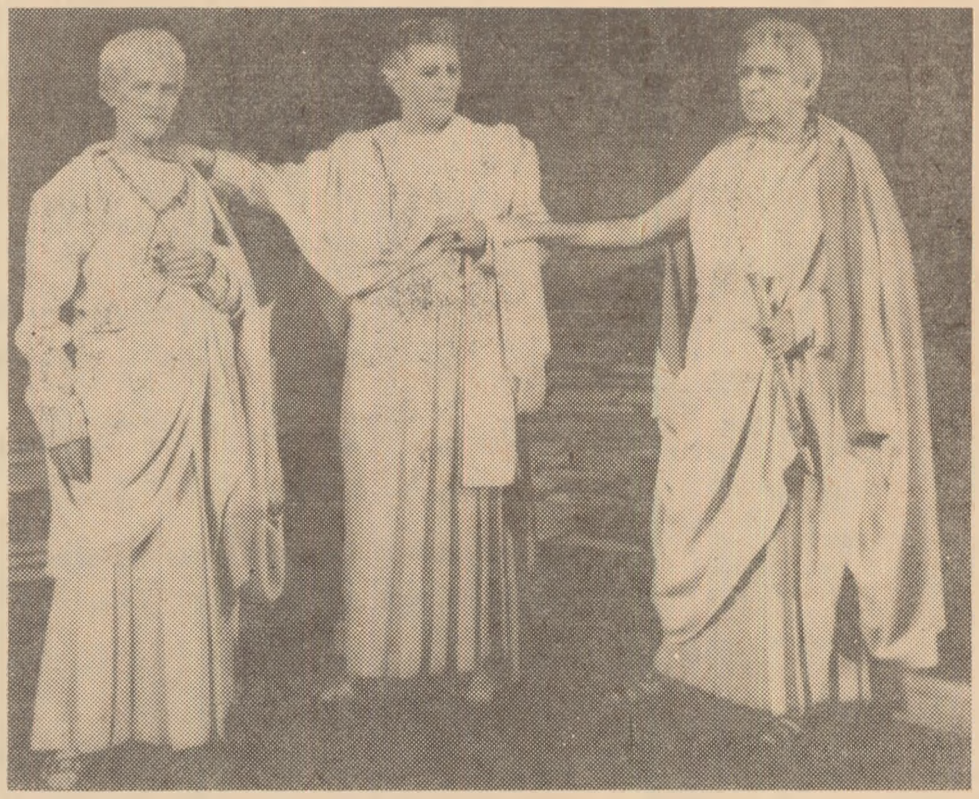

Gică Popovici, Ion Schimbischi și Ion Lascăr :
— Dacă ne vede Eftimie Bîrleanu, ne mai cioplește puțin și ne pune pe Universitate.

Pictorul Dan Hatmanu în Scobinți-ul natal :
— Nimeni nu-i profet în satul lui, dar popular este !

Regizoarea Cătălina Buzoianu :
— Ah. clasicii !

Brandy Barasch, un nou regizor al Naționalului ieșean, într-o poziție care îl scutește de alunecări.

Dirijorul Ion Baciu cînd era mic și se numea Radu Postăvaru.

Costache Agafiței către unul dintre modele, actorul Gică Popovici :
— Să stai cuminte, că nu doare.

Simona Chintilă și Iulia Hălăucescu, două pictorițe . . . decorative.

Interviuri literare prin metoda O.Z.N.

Stimaţi cititori — vă prezentăm acum cîteva interviuri literare de bun gust. Dar, mai întîi o explicaţie. Pentru ca interviurile noastre să se deosebească de tot restul (Adrian Păunescu însuşi, mare specialist în materie, de data aceasta nu face excepţie) şi pentru a da dovadă de o totală obiectivitate (care să reziste şi la „critica criticii critice" a unui Al. Dobrescu, zis şi Dobre Alexandrescu), ne-am gîndit să facem apel, în realizarea lor, la renumitele O.Z.N. Ei, da, lucrăm cu O.Z.N.-uri, că doar avem în cadrul secţiei de ştiinţă. o subsecţie de profil, graţie candidaţilor la ozenologie Al. Pascu şi V. Constantinescu (să fie adevărat, oare, că au lucrat la întocmirea celebrului raport Condon, care raport ar presupune o a doua variantă şi că tocmai ei ar fi autorii acelei misterioase variante?). Oricum, beneficiind de aportul specialistului nostru în domeniul Obiectelor Zburătoare Neidentificate, identificabil în tocul lui Florin Gheorghiţă, am putut dispune de un O.Z.N. în scopul propus.

Alte reviste, ne place să credem, n-au avut o asemenea şansă. Ozenologii sînt puţini, îi numeri pe degerături (de la o singură mînă, cum ne asigură binecunoscutul astronom cu barbă Virgil Scurtu, într-un studiu avînd ca temă de control măsurătorile unghiulare între ochii săi albaştri şi fazele unei stele din constelaţia Fecioarei, cu traiectoria eclipsă, studiu în care dovedeşte inexistenţa planetei a zecea, pe motiv că n-a mai existat materie şi pentru ea).

Intre ozenologii existenţi, ca specialist ce ar fi putut să ne facă o serioasă concurenţă trebuie amintit Ion Hoban a. Domnia sa însă, între timp a fost solicitat să-şi ofere serviciile Federaţiei de fotbal, care doreşte din suflet (cum ne asigură M.R.I.-ul (din a 15-a jos) sub jurămînt că a vînat această ştire împreună cu doi iepuri şi o raţă) să dispună de o cercetare ozenologică asupra numeroaselor eclipse în divizia A de fotbal, asupra mişcării meteorice în fenomenul numit *Poli* din oraşul celor şapte coline, ca şi asupra grudului de luminozitate în cazul unor arbitri (primul pe listă fiind unul Cursaru). Cînd revista *Săptămîna*, prin intermediul lui N. Breban, a încercat să-l roage frumos pe Ion Hobană pentru ajutor în problema interviurilor, distinsul ozenolog s-a scuzat cu delicateţe şi l-a recomandat cu căldură pe confratele Victor Kernbach. Domnia sa Victor Kernbach însă, solicitat în prealabil de revistele *Tomis* şi *Urzica* (prima publicaţiune spre a depista autorii notelor anonime din propriile pagini, a doua pentru a-şi răspunde la întrebarea: ce este umorul lipsei de umor?), a precizat că lasă pe seama autorilor de romane poliţiste asemenea treburi simple ce i se par simple braşoave (spre bucuria doamnei Ojog-Braşoveanu), fiind preocupat cu descoperirea unor mituri astrale în *Biblie* (cică Biblia are vreme de O.Z.N.-uri, nu alta). In acest sens, lucrează intens la definiţia a treia a tratatului *Legendele miturilor astrale*. cu care e convins că va intra în legendă. Cu siguranţă că-şi va atinge ţelul, credem, dar abia la ediţia cu nr. 13.

In principal, cercetarea noastră ozenologică a scos la iveală lucruri interesante. De pildă, Lucian Dumbravă şi-ar fi întrerupt pentru o vreme cercetările de critică literară spre a medita profund dacă însoţitorii O.Z.N.-urilor reprezintă într-adevăr autorii care au adus din cosmos butaşi de viţă de vie şi au contribuit la răspîndirea acestui „pom al cunoaşterii" pe pămînt. Problema considerînd-o ca putînd fi străbătută pe mai multe planuri (cărări), o studiază zdravăn în continuare. Şi-a luat angajamentul ca, în clipa cînd va începe să scrie *Istoria prozei de la N. V. Turcu la Val Condurache*, şi retur, să depindă stilistic, în măsură corespunzătoare, cu faţa *În bătaia soarelui* de Stelian Baboi, iar cu *Cealaltă faţă* de Traian Ţanea, ca şi de *Iubirea aproapelui* (care urmează să apară) în colab. cu Corneliu Ştefanache. George Pruteanu îi va face un portret, pe o coloană a *Magazin*-ului bucureştean.

Toate datele noastre le avem în exclusivitate. Ne-a asigurat ozenologul nostru, şi-l credem. Trebuie să-l credem pentru că domnia sa, cînd nişte reviste i-au cerut să se împartă între noi şi ele, n-a cedat. E vorba de *Luceafărul* (nu cel de dimineaţă, sau cel de seară, cum ar putea crede unii astronomi) de la Bucureşti, precum şi de *Steaua* (neştiută încă, bineînţeles, de unii astronomi) de la Cluj. Aceste reviste, în special *Luceafărul*, nu vor beneficia nici în viitor de asistenţă ozenologică, dacă nu vor îndeplini o condiţie sine qua non: toţi membrii redacţiilor să ştie bine pe dinafară un fragment din *Fragmentarium*-ul istoricului şi criticului literar Const. Ciopraga. Asupra modului de îndeplinire a cerinţei în cauză, criticul literar Al. Andriescu va opera cuvintele *Disocieri*. Problema fiind relativă, sarcina aproximaţiilor îi revine istoricului literar M. Drăgan, care urmează a semnala concluziile, ca aserţiuni definitive şi absolute, împreună cu colaboratorul său Al. Piru.

Pînă una alta, ozenologul nostru a căzut de acord să dea un minim de ajutor (ştiută fiind legătura dintre O.Z.N.-uri şi stele) la emisiunea *Steaua fără nume* unde actualmente patronează Sînziana Pop. In ce-l priveşte pe vechiul reprezentant, binecunoscutul poet Dan Deşliu, cu tot efortul Obiectelor Zburătoare Neidentificate, identificarea n-a dat încă nici un rezultat pozitiv. Se zvoneşte că s-ar fi apucat, ca navigator — urmînd exemplul lui Marco Polo, să întreprindă o călătorie în jurul lumii, lucrînd în această perioadă un amplu poem didactic în versuri paralele (scrise cu creion negru, ca replică la versul alb). Se mai zice că acest poem intenţionează să-l termine, după ce va fi străbătut Pacificul, Atlanticul etc., undeva în largul Mării Moarte. Cu identificarea acelei semnături, ca specialist în gafologie (atenţie corectori! să nu dispară *r*-ul din cuvînt) cică se va ocupa M. Niţescu (conform unor informaţii strict confidenţiale, despre care se crede că provin dintr-o cronică lineară de M. Ungheanu).

Apropo de criticul literar M. Ungheanu, un amănunt colosal: e de neaflat în *Pădurea de simboluri*, parcă l-a înghiţit pămîntul asemeni „Omului invizibil" sau lui D. Kalmuski, responsabilul nostru cu prezenţa. Dar cine poate şti dacă o fi aşa, căci vorba criticului literar Zaharia Sângeorzan: ne trebuie critici cu greutate mare. Şi, dincolo de orice slăbiciune omenească, nu-i aşa, domnia sa Sângeorzan fireşte că are dreptate. Asupra acestei chestiuni probabil că nici Nicolae Manolescu nu găseşte vreo contradicţie (imposibil să nu fi încercat pînă acum, ştiut fiind ce poate în această direcţie).

Mai aflăm pe cale O.Z.N. că, într-o manieră plastică desăvîrşită, Radu Negru scrie un eseu despre Dona Roşu şi că, ce coincidenţă, amîndoi recitesc *Roşu şi Negru*. Vestea pare a nu fi crezută întru totul de Florenţa Albu. Domnia sa însă, pentru moment, se află la Florenţa, să-şi revadă numele.

O altă veste inedită: criticul literar Magda Ursache, pînă la data susţinerii examenului pentru obţinerea carnetului de conducere auto, a învăţat tot timpul *Cu farurile aprinse de* Mihai Beniuc. A rămas cu un dosar de conspecte, pe care le-a valorificat într-un interesant studiu, dar nu-l înaintează încă spre publicare, deoarece se află în căutarea „dimensiunii" care să convină ca format editorial. După alte opinii, ar fi rătăcit manuscrisul, şi nu-l mai găseşte. Spre consolare, citeşte duioasele *Cîntece de pierzanie*.

Vasile Constantinescu, care a scris nişte versuri *La ţărmul clipei*, cică aşteaptă zi de zi şi ceas de ceas clipa poeziei, dar de fiecare dată, spre bucuria confraţilor, se trezeşte tot *La ţărmul clipei*.

Petru Popescu... despre domnia sa nu se poate spune nimic în afară de faptul că scrie. Recent, a editat un ghid al automobiliştilor, iar în prezent lucrează la un ghid al tinerilor căsătoriţi în luna de miere. Credem că s-a înţeles asupra subiectelor cu Petru Vintilă, domnia sa scriind un ghid al autorilor de cărţi de bucate şi un îndreptar pentru uzul pescuitorilor de perle. Dacă n-o avea de furcă berechet cu profesorul Haddock (care la *România literară*, cică ar fi deschis un curs special pe tematica preocupărilor sale, participarea fiind obligatorie, dar şi necesară de altfel, căci în revista respectivă nu există niciodată perle pe care să le vîneze magistrul).

ATENŢIE MATERIALUL NU ARE SFIRŞIT!

Pentru conformitate,

Augustin OZN POP

ANUNŢ

Pentru umorul paginilor de Anul NOU pot fi traşi la răspundere în ordine alfabetică următorii: Leon AUREL, Andrieş ANDI, KALMUSKI Doru, iar şi iar Leon AUREL Ciosu CONSTANTIN. Şi chiar CONSTANTINESCU Vasile. Precum şi alţii mai puţin cunoscuţi.

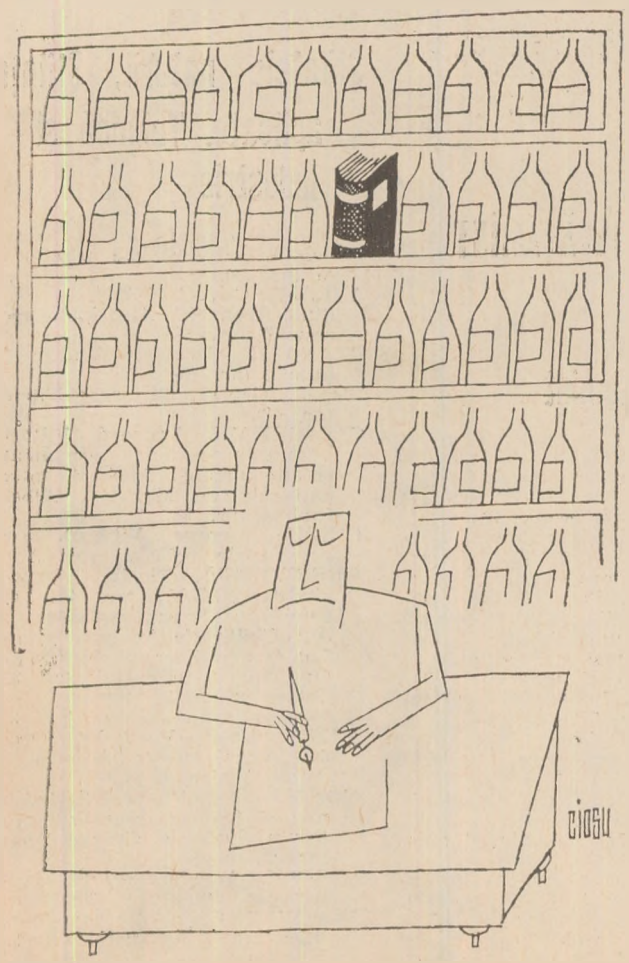

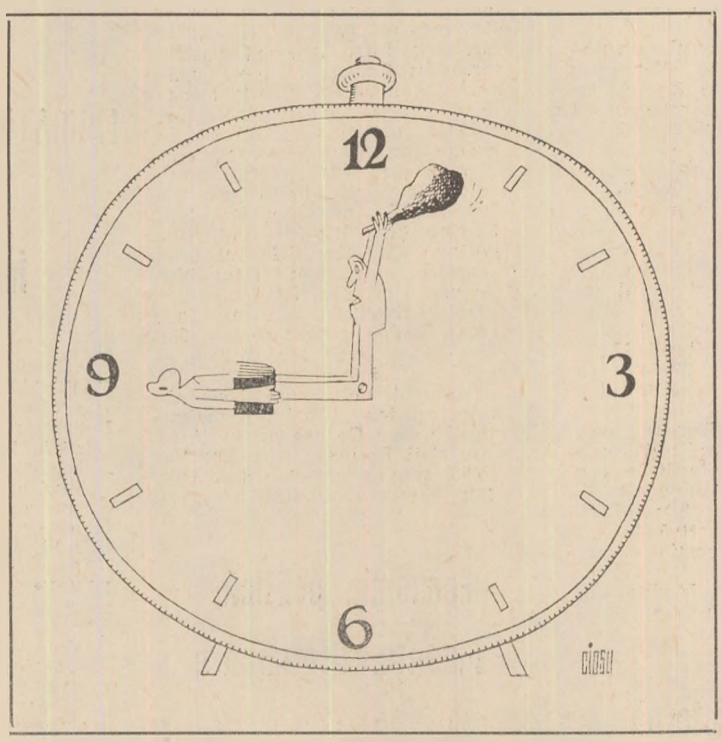

Sumar selectiv al revistei CRONICA pe anul 1973

Indicele bibliografic pe anul 1973 al revistei „Cronica" continuă seria de indici întocmiți în anii din urmă — punîndu-se la îndemîna cercetătorilor un instrument de informare capabil să facă cunoscută tematica revistei de-a lungul unui an, dar și viața culturală ieșeană.

Materialul bibliografiat a fost organizat conform unei scheme apropiate de acea folosită pentru întocmirea bibliografiei naționale curente („Bibliografia periodicelor din R.S. România"), și completează lucrările de bibliografie locală întocmite de bibliotecile ieșene.

Dispunerea notelor bibliografice s-a făcut după criteriul alfabetic; clasificarea articolelor s-a făcut avîndu-se în vedere subiectul pe care îl tratează. Lucrările recenzate au fost organizate alfabetic, după autori.

Pentru a se păstra individualitatea unor rubrici redacționale (ca de exemplu „Antract", „Verb" etc.) cele mai multe articole apărute aici au fost grupate la un loc; se întîlnesc unele excepții — cînd criteriul tematic a avut preponderență.

In paranteze rotunde s-a menționat numărul revistei. Parantezele drepte conțin intervenția noastră — în ideea reprezentării mai ample a conținutului articolului bibliografiat.

Indicele bibliografic a fost alcătuit cu Liviu Moscovici și Georgeta Huțanu de la Biblioteca municipală — „Gh. Asachi" Iași.

ARTICOLE, STUDII, COMENTARII SOCIAL – POLITICE,

Expuneri și conferințe ale conducătorilor de partid și de stat

CEAUȘESCU, Nicolae. Cuvîntare la Conferința județeană de partid Iași. (nr. 4); Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la întîlnirea cu participanții la Conferința Națională a Uniunii artiștilor plastici (nr. 24); Cuvîntare la marea adunare de la Iași, consacrată aniversării a 125 de ani de la Revoluția din 1848 (nr. 19); Vizita în municipiul și județul Iași a tovarășului Nicolae Ceaușescu (nr. 4).

Editoriale

August (nr. 34); Bilanț și perspective (nr. 49); Bucuria începutului (nr. 1); Dimitrie Cantemir — patriotul erudit (nr. 43); Ca sămînță bună... (nr. 44); Comunistul / Nicolae Ceaușescu / (nr. 4); Conferința europeană (nr. 27, 37); Conștiința de sine a națiunii (nr. 33); Difuziunea culturii (nr. 40); Dinamism și ascensiune (nr. 9); Etica criticii (nr. 30); Independența (nr. 19); La Blaj (nr. 21) Oameni, Pămînt, Recoltă (nr. 32); Ogoarele anotimpului (nr. 39); O importantă avuție națională (nr. 47); O permanență a poeziei (nr. 31); O preocupare constantă (nr. 29); O solie a păcii și prieteniei (nr. 50); Permanențe (nr. 15); Perspectivele învățămîntului (nr. 26); Politică și comportament civic (nr. 45); Primăvară multiplă (nr. 17); Problema fundamentală (nr. 51); Răspunderea comunistă (nr. 3); Roadele muncii libere (nr. 41); Statul național unitar (nr. 48); Toamna, teatrul... (nr. 38); Unitate și continuitate istorică (nr. 25); Un mare pas înainte (nr. 10).

Istoria P.C.R, a mișcării muncitorești și socialiste din România

CLOȘCĂ, C. Lupta începuse la Iași (nr. 50).
EȘANU, L. O pagină eroică: 13 Decembrie 1918. (nr. 50); Un remarcabil moment al istoriei mișcării muncitorești (p. 13).
HEFTER, Jean. Iași, mărturii ale luptei revoluționare. / O completare pe marginea unui volum de istorie / . (nr. 8).
IVĂNESCU, D. 50 de ani de la constituirea Sindicatelor unitare din România. (nr. 41); Februarie eroic. (nr. 7).
LEON, Aurel. Nicolina. Poem al conștiinței muncitorești (nr. 7).
LOGHIN, Aurel. Făurirea partidului unic muncitoresc. 25 de ani de la Congresul al VI-lea al P.C.R. (nr. 8).
RAȘCANU, Vasile. Amintiri din anii de luptă (nr. 46).

Filosofie, sociologie, psihologie, etică, estetică

BARBU, N. Profesorul meu / Dan Bădărău / (nr. 49).
BOTEZATU, Petre. Demersul semiotic (nr. 2, 4); Era logică (nr. 17).
BOURGEANU, Gh. Specificul cunoașterii sociale (nr. 26).
CĂPREANU, Ioan. Manifestul Partidului Comunist și contemporaneitatea (nr. 9).
CONSTANTINESCU, Vasile. Dialectica democrației socialiste (nr. 33); Dialectica în existență (nr. 22); Eticul — sinteză între muncă și viață (nr. 49); Spiritualizarea muncii (nr. 31); Știința și marxismul (nr. 40).
COROIU, Constantin. Elogiul civilizației (nr. 41).
DIMA, Teodor. Logică și sociologie (nr. 49, 50).
ECO, Umberto. „Semiotica, o disciplină în devenire". Convorbire cu Umberto Eco. Prezentare și traducere de L. Burduja (nr. 17).
FLOREA, Ion. Filozofie și democrație (nr. 32).
FRIDUȘ, Al. 20 de întrebări — 2640 de răspunsuri despre pasiune (nr. 9); Formă și mesaj (nr. 25).
GHIDEANU, Tudor. Excelența Logosului (nr. 11).
GRIGORAȘ, I. Echitate și justiție (nr. 27).
IOAN, P. Formalizarea dialecticii (nr. 44).
MANCAȘ, Mircea. Arta, sinteză a contrariilor (nr. 46); Mutații și sensuri noi în estetică (nr. 29).
MARE, Călina. Personalitatea în socialism (nr. 3).
NECULAU, Adrian. Sociologia și știința conducerii. (nr. 16).
NEGRU, Radu. Sinceritatea artei (nr. 39); Umanismul filosofiei marxiste (nr. 27); Timpul în perspectivă dialectică (nr. 38).
NICULESCU, N. Revoluția științifică-tehnică și factorul uman al producției (nr. 29).
PASCADI, Ion. Arta și civilizația umană. (nr. 18); Civilizația imaginii — caracteristica prezentului (nr. 41); Criteriu și valoare umană (nr. 22); Identitatea umană a artei (nr. 27); Opera de artă o construcție științifică? (nr. 31).
PAVELCU, Vasile. Artă și joc (nr. 45); Artă și medicină (nr. 40); Ce este faptul psihic (nr. 10); Explozia informațională (nr. 36); Ficțiune și realitate (nr. 48); Înțelesul de artă (nr. 6).
PÂNZARU, Petru. Omul în perspectiva psihologiei sociale (nr. 5).
POPESCU, Tiberiu. Cultura de masă, concept și realitate (nr. 2); Psihologia socială — intervenție și schimbare. 1. Herseni Traian. 2. Mamali Călin. 3. Mihu Achim... (nr. 6, 14).
ROMAN, Ion. Cui prodest? (nr. 15); O sinteză superioară a eticului, politicului și juridicului. In dezbatere: Proiectul de norme ale eticii și echității socialiste (nr. 30); Sensurile umanismului (nr. 40).
ROTH, Andrei. Echitatea socială (nr. 22); Individ, persoană, personalitate (nr. 5).
STERE, Ernest. Filozoful umanist / D. Cantemir / (nr. 43); Iubirea de înțelepciune (nr. 8); Omul în filozofia contemporană (nr. 25); Valoare și normă estetică (nr. 17).
STREINU, Vladimir. Valoarea logicii în cercetarea filozofică și științifică / la Cantemir / (nr. 43).
TĂNASE, Al. Omul în civilizație sau civilizația pentru om (nr. 36, 38, 40); Principiul național în cultură (nr. 8); Știința, tehnica, omul (nr. 30, 33).
ȚARCĂ, Mihai. Contribuții în statistica socială. (nr. 37).
VINȚANU, N. Structuralitatea eticului (nr. 7);
ZAHARIA, D. N. Afirmarea multilaterală a personalității umane (nr. 39); Contribuții la exegeza cantemireană (nr. 43); Filosofia astăzi (nr. 28); Filosofia — atitudine activă în fața vieții (nr. 12); Vocația etică a filosofiei (nr. 45).
ZAMFIRESCU, I. D. Meditații asupra timpului (nr. 42).

Politică internă

ANDRIEȘ, Andi. Noi, oamenii politici (nr. 3).
BARBU, N. Țara de dincolo de pădure (nr. 48).
BOURCEANU, Gheorghe. Educația și conștiința socialistă. Un an de la Conferința Națională a Partidului (nr. 31).
CONSTANTINESCU, Vasile. Istorie, luminată de sine (nr. 4); Principii și convingeri comuniste (nr. 1).
DROPU, Constantin. 23 August-într-un an bogat în împliniri (nr. 34); Viitorul țării într-o viziune științifică. Un an de la Conferința Națională a Partidului (nr. 28).
LEON, Aurel. Iași — nivel 1973 (nr. 3).
NICULESCU, Nicolae. Coordonate ale pregătirii forței de muncă (nr. 48).
PÂNZARU, Petru. Industrie și societate (nr. 35).
PÎRVU, Vasile. Creștere economică — bunăstare (nr. 17).
ZAMFIRESCU, I. D. Ca o familie unită (nr. 34).

Politică internațională

Relații internaționale

GOZZER, Giovani. Explozie sau implozie educațională? Interviu cu prof. dr. Giovanni Gozzer (Italia) / de Mircea Herivan / (nr. 47).
HITCKINS, Keith. Utilitatea schimburilor culturale. Interviu ...de Sergiu Teodorovici (nr. 48).
SIMIONESCU, Radu. Afirmare prestigioasă (nr. 34); Amazonia și „Cuceritorii" ei moderni (nr. 45); America latină (nr. 32); Anul 2000 și energia electrică (nr. 10); „Cazul Breytenbach" (nr. 31); Colonizator colonizat (nr. 46); Cooperare universitară (nr. 50); Cunene (nr. 23); Europa (nr. 24); Indienii canadieni (nr. 30); (nr. 30); Insula libertății (nr. 15); Italia (nr. 20); In umbra schelelor petroliere (nr. 36); In spiritul prieteniei și colaborării (nr. 25); In străvechea „Țară a incașilor" (nr. 37); Intre Anzi și Pacific (nr. 33); Leagănul unor străvechi civilizații (nr. 47); Mesaje de pace ale României socialiste (nr. 4); Penuria de energie (nr. 49); Pe toate meridianele (nr. 52); Relații active cu toate țările lumii (nr. 3); România în lume (nr. 1); San Marino (nr. 21); Secvențe iugoslave (nr. 28); Sfîrsitul unei „cariere" (nr. 44); Triunghiul de aur (nr. 7); Tara dintre pămînt și mare... (nr. 14); Tara pămînturilor generoase (nr. 38); Un dialog fertil (nr. 2); Un eveniment istoric (nr. 5); Un eveniment politic de însemnătate istorică / Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în țările Americii Latine / (nr. 39); Valorificarea energiei solare (nr. 49); Vîrsta maturității (nr. 8).

Economie politică, Finanțe, Organizare

BURDUJA, I. Despre „feluritele schimbări ale stării moldovenilor" (nr. 43).
DAVIDEANU, N. Conceptul de eficiență economică (nr. 38).
DROPU, Constantin. Condiția și implicațiile exportului (nr. 7).
FLOAREȘ, Alecu, Al. Integrarea profesională — factor uman al producției (nr. 21); Limitarea creșterii sau delimitarea ei! (nr. 37).
NICULESCU, Nicolae. Utilizarea forței de muncă (nr. 12).
PÎRVU, Vasile. Fondul național de dezvoltare economico—socială (nr. 4); Potențialul uman — factor al creșterii economice (nr. 10).
POPESCU, Constantin. Coordonate ale dezvoltării economice (nr. 42).
STOICA, N. Perspective ale dezvoltării industriei românești (nr. 11).

Istorie

AGRIGOROAIEI, I. Adîncirea crizei politice a dictaturii militaro-fasciste (nr. 32).
BĂDĂRĂU, Dan. Dimitrie Cantemir — filosof al istoriei (nr. 42).
BĂILEANU, Gh. Dimitrie Cantemir despre codicile lui Alexandru cel Bun. (nr. 39); Inmormîntarea de la Ruginoasa / a lui Al. I. Cuza /, (nr. 20).
BOICU, L. A. D. Xenopol și Georges Lefebvre. (nr. 1); Al. I. Cuza în politica europeană (nr. 19); Cronica „Zilelor fierbinți". 9/12—15/27 iunie/1848/ (nr. 23); Primăvara popoarelor (nr. 17).
CAPROȘU, I. Iași. Istorie și urbanism (nr. 49); Conștiințe revoluționare. 1. N. V. Turcu. Nicolae Bălcescu. 2. D. Ivănescu. Alexandru Ioan Cuza. 3. Anghel Popa. Avram Iancu (nr. 16).
DROPU, Constantin. Naționalizarea — un act revoluționar. 11 iunie 1949 (nr. 23); Revoluția de la 1848 și năzuințele ei sociale (nr. 22).
EȘANU, Leon. Intelectualitatea în lupta împotriva fascismului (nr. 31); Perpetuarea amintirii lui Al. I. Cuza la Galați (nr. 20).
GRIGORAȘ, N. / D. Cantemir / Domn al Moldovei (nr. 43); Hronicul vechimii româno-moldo-vlahilor (nr. 31).
IVĂNESCU, D. Anul 1848 în documente (nr. 13); Cuza înainte de domnie (nr. 19); Istorie sacră (nr. 34); Ecoul intern și internațional al insaurării Republicii (nr. 52).
LĂUDAT, I. D. „...de la o fîntînă au izvorît" (nr. 43).
LEON, Aurel. Năzuințele afirmării de sine stătătoare a națiunii române. Expoziția 1848 din Palatul Culturii (nr. 12); 1848 — mărturii în piatră (nr. 23).
MITRU, Valer. / D. Cantemir — / „Prințul luminat" (nr. 43).
PETRESCU—Dîmbovița, Mircea. Numismatica, o știință istorică. Interviu... de Aurel Bejenaru (nr. 15); Tehnica modernă și arheologia (nr. 44).
PLATON, Gh. 1848 în Moldova (nr. 13); Simbol al „vroinței" naționale (nr. 20).
RUSSU, V. Caracterul unitar al revoluției române de la 1848 (nr. 16); 9 Mai — Ziua independenței (nr. 19).
UNGUREANU, Gh. Al. I. Cauza în arhivele europene (nr. 20): Documente franceze despre revoluție (nr. 23); Istoria unui document (nr. 13); Pivnițele, canalele și hrubele Iașilor (nr. 26).
ZUB, Al. Cantemir: „Canoanele istoricului" (nr. 38); Dimitrie Onciul. 1856—1923. Un distins istoric (nr. 12); „Dorul cel mai înfocat al nostru" (nr. 23); Ochii, sufletul și viața istoriei... / în concepția lui D. Cantemir / (nr. 43); Prezență postumă (nr. 20).

EDUCAȚIE, ÎNVĂȚĂMÎNT

Învățămînt

BUZOIANU, Cătălina. Practica viitorului actor (nr. 6).
CĂPREANU, Ioan. C. Stere — profesor și rector (nr. 35).
Dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului. I. D. Lăudat. Imbunătățirea procesului predare-învățare. 8. Popa, I. Necesitatea pregătirii psiho-pedagogice a personalului didactic. 3. Antohi, I. O mai strînsă legătură între școală și viață. (nr. 31).
DUMITRU, P. Imperativul perfecționării (nr. 37).
GHEORGHIU, Traian N. Un educator de prestigiu: T. A. Bădărău (nr. 1).
OBREJA, Alexandru. Geografia în școală (nr. 6).
PAVELCU, Vasile. Limbajul afectiv (nr. 25).
Practica viitorului actor. 1. Eugenia Popovici. Contactul cu scena e prea brusc. 2. Moni Ghelerter. Intre Capitală și provincie. 3. Mircea Corniștea-nu. Deficiențele sistemului de repartiție (nr. 1, 5).
VIDRAȘCU, Traian. Viitorul în prezent (nr. 1).
WUNDERLI, Peter. Interviu cu prof. dr. Peter Wunderli, de la Universitatea din Freiburg (R.F.G.) / luat de Sergiu Teodorovici / (nr. 25).

Cultură

ARBORE, Al. Ademenirile etnografiei / Trei decenii de activitate a Muzeului etnografic / (nr. 9); Galeria colecțiilor — o formă de muzeistică modernă. Suceava (nr. 25).
BECLEANU—Iancu, Adela. Cultura — mod existențional. (nr. 21); Dimitrie Cantemir — primul culturolog român (nr. 43).
BORDEIANU, M. Fondul Cantemir la Biblioteca universitară „Mihai Eminescu" (nr. 49).
BOTEZ, George. Să învățăm a fi. (nr. 24).
BOURCEANU, Gh. Cultura de masă — concept și realitate (nr. 16).
BULIMAR, M. Convertibilitatea valorilor culturale (nr. 44).
DIMA, Al. Oameni de cultură români sărbătoriți de U.N.E.S.C.O. (nr. 49).
EFTIMIE, Georgeta și Teodorovici, S. Cultura în uzină (nr. 46).
ARBORE, Al. Aportul orașului la ridicarea nivelului vieții spirituale a satului (nr. 32).
FILIP, Vasile. Mișcarea artistică de masă și formațiile reprezentative (nr. 23).
FLOAREȘ, Alecu. Valențe ale democratismului activității politice și cultural-educative de masă (nr. 1).
FRIDUȘ, Al. I. Exemplarul gest. (nr. 5); Forme și finalitate în activitatea universităților populare. / Masă rotundă / (nr. 14); Publicul de mîine (nr. 17).
HERIVAN, Mircea. „Producția" instituțiilor de cultură (nr. 2).
IRIMIA, D. Cultura românească în Italia (nr. 23).
LEON, Aurel. Arta în uzină / la Nicolina Iași / (nr. 26); Ce este și ce trebuie să fie Școala populară de artă (nr. 50); Istoria literară nu are vîrstă. In Casa Pogor (nr. 2).
LOGHIN, Georgeta. Participare și integrare în cultura lumii (nr. 40).
MIFTODE, Vasile. Cultura de masă — concept și realitate (nr. 8).
MUREȘEANU, Marcel și Filip, Vasile. Cultura de masă — dimensiuni și modalitate (nr. 15).
PARADAIS, Claudiu. Din istoricul pinacotecii ieșene (nr. 13).
SIMIONESCU, Radu. Evoluția cărții (nr. 17).
STERE, Ernest. Cultură și civilizație (nr. 21).
TĂNASE, Știința — tehnica — internațional în cultură I—II (nr. 6, 15, 18); Principiul universalității în cultură, (nr. 10).
URSESCU, Eugenia. Muzeul și publicul (nr. 26).

LITERATURĂ ȘTIINȚIFICĂ DE INFORMARE

Științele naturii, Științe aplicate. Tehnică și industrie

ADUMITRĂCESEI, Ion D. Dezvoltarea industrială nepoluantă (nr. 24).
AVRĂMESCU, G. O.Z.N. — realitate cosmică? Anticipație terestră? (nr. 18).
BLANARIU, Dragoș. Mitul simplității (nr. 16).
BOTEZ, George. Gheorghe Țițeica (nr. 48).
CARMICHAEL, Leonard. Viitorul — un proces de permanentă creație umană. Anchetă internațională de Martina Alboiu Cuibuș (nr. 8).
CUIBUȘ, George. Viitorul acest pretext de reflecție (nr. 22).
GHEORGHIȚĂ, Florin. Aterizări ciudate (O.Z.N.) (nr. 10); Ciclopii explorează galaxia. (nr. 35); Civilizație în galaxie (nr. 32); O aerodinamică inedită (nr. 6); Semnele în galaxie (nr. 25); Telecomunicații cosmice (nr. 45); Viața în galaxie (nr. 21).
MITRU, Valer. Visul lui „Orel". 60 de ani de la moartea lui Aurel Vlaicu (nr. 37).
NOVAK, Jean Pierre. Electrochimia și foamea de energie (interviu luat de George Doicu (nr. 9).
PERCEK, Arcadie. Știință și contemporaneitate (nr. 33).
POPOVICI, Călin. Astronomie, nu literatură științifico-fantastică (nr. 39).

RAVEICA, Titus și ZAMFIRESCU, I. D. Nicolaus Copernic — pionier al primei revoluții științifice. 500 de ani de la naștere (nr. 8).
SCURTU, Virgil V. De ce Skylab? Sau despre raportul astronomie—cosmonautică. (nr. 33); Exoansiunea metagalaxiei — un fenomen grandios (nr. 9); Indreptarul astronomului amator (nr. 5); O anomalie (nr. 39).
TANASE, Al. Dialectica național-omul (nr. 28).
TOMA, M. P. Știința — sinteză și prognoză (nr. 11).
TURNER, David Lawrence. Transportul public sub semnul înnoirilor. Un interviu... de George Doicu (nr. 18).

Medicină

BASTIAANS, Jean. Mass-media și sănătatea publică. Interviu ...de Al. Pascu (nr. 37).
IFRIM, Mircea. Fizionomia morală a medicului (nr. 40).
MUNTEANU, Ion. Acum 140 de ani. Societatea doftoricească Moldo-romanică (nr. 14).
OSTIN, Nicolae. Dimitrie Cantemir — precursor al istoriografiei medicale românești (nr. 33).
CHIRICUȚĂ, Ion. Cancerul, ieri, azi, mîine. Un interviu... de Arcadie Percek (nr. 23).
PERCEK, Arcadie. Dialectica vîrstei umane (nr. 41); Există o criză a medicinii contemporane (nr. 28).
PIROZYNSKI, T. Creșterea bolilor psihice — o falsă alarmă. Interviu... de I. Știru (nr. 27); Rep. Ionii atmosferici și sănătatea (nr. 47).
ȘTIRU, I. Computerele împotriva cancerului (nr. 41).

Geografie

GUGIUMAN, I. Emmanuel de Martonne. Un prieten al României (nr. 17); Studiul aplicativ al geografiei (nr. 3); In studiul geografiei fizice: deplasările de teren. Masa rotundă a Cronicii. Anchetă realizată de Sergiu Teodorovici (nr. 26).
MANCAȘ, Teodor. Al doilea român la „Polul imposibilului" (nr. 1).
OBREJA, Al. Dimitrie Cantemir — geograf și cartograf de renume european (nr. 27).
SFICLEA, Victor. Cartograful de renume mondial (Dimitrie Cantemir) (nr. 43).

Lingvistică, Filologie

AVADANII, Ștefan. Despre o antologie bilingvă (nr. 18).
CONSTANTINESCU, P. Lingvistica la viitor (nr. 36).
DAN, Ilie. Un mare lingvist român; Sextil Pușcariu (nr. 19).
GIOSU, Ștefan. Dimitrie Cantemir — reformator al limbii române (nr. 41).
IORDAN, Iorga. Limba lui Cantemir (nr. 43).
ISTRATE, Gavril. Competență și onestitate (nr. 3); Limba română literară în viziunea unui poet 'Nichita Stănescu' (nr. 14); Stimate tovarășe Academician Acad. Iorgu Iordan la 85 de ani (nr. 41); Un cuvînt de altădată: podgheaz (nr. 30).
VRACIU, Ariton. Confuzii și erori privind limba dacilor (nr. 30); Progresele cercetărilor de tracologie (nr. 9); Al VII-lea Congres internațional al slaviștilor /Articol scris în colaborare cu D. Trocin/. (nr. 41).

Beletristică

Literatură română

POEZIE

ALECSANDRI, Vasile. Deșteptarea României. 1848 (nr. 13).
BALAHUR, Paul. Am putea. Balanța. Epitalam. Semnele întocmai (nr. 29); Baladă pentru mama tînără. Cocon în baie de fluturi. Rîul aproape de ziuă (nr. 50).
BALTAZAR, Camil. Inocență (nr. 16).
BARANGA, Aurel. Cinci fabule (nr. 14).
BEIU, Steliana Delia. Cîntec de trecere. Scrisoare. Un lung alai. (nr. 12); Istorie. Lumină de august (nr. 40).
BELDEANU, Adrian. Argineii flăcărilor. O scoică străveche. Țărîna arsă (nr. 46).
BENIUC, Mihai. Copac (nr. 2).
BORDEIANU, Cătălin. Cîntărețul din flaut. Cîntec în cîmpie. De mult... Pasărea iubirii cîntă românește (nr. 8); Devenire în țară (nr. 30); Poarta. Turn către dimineață (nr. 30).
BRUMARU, Emil. Leprocika (nr. 49).
BRUMĂ, Aurel. 4 rune (nr. 35).
BUTNARU, Aurel. Cu soarele. La capăt de drum. Masă umbrelor. Pe versul meu (nr. 26).
CAMILAR, Eusebiu. Plecarea poetului (nr. 40).
CHIRIAC, Ion. Arbori. Drumul. Fericire. Menire (nr. 35); Balconul. Ci prin durată dorului. De parcă. Vie (nr. 17); Confruntare de simboluri. Doina nourilor grei. Mit. Scuturați de mit lumina (nr. 49); Continua naștere (nr. 47); Fîntîna (nr. 11); Patria (nr. 31).
CHIRILĂ, George. Așteptînd. Dinspre stinsele elogii (nr. 22); Cîntec simplu. Din trup, o salcie. Imnul de-a pururi la numele patriei (nr. 42).
CIURUNGA, Andrei. Biruință. Căutare. De nuntă. Focul. În numele tău (nr. 2).
CONSTANTINESCU, Vasile. De-a pururea trăind împreună (nr. 28); Despre meșteșugul cioplirii în piatră. În liniștea nopții. Lumină și cîntec. Masa umbrelor. Țărm. Umbra păsării Ibis (nr. 37); Elogii la țărmul nlipei (nr. 14); Lumina Carpaților (nr. 3).
CORLACIU, Ben. Antagonism. Cuceritorul. Fantezie. Iubire. Matinală. Requiem (nr. 1).
CRÎNGULEANU, Ion. La Eminescu (nr. 5).
DAMIAN, George. Discurs liric (nr. 44); În fiecare noapte. Lumina țării de sus. Rotire de dor (nr. 32).
DANIA, Daniel. Celui care-l întîmpină. Maică a sufletului. Voce eternă (nr. 38); Nașterea ta a fost nașterea zeului. O ascunsă chemare. Sara (nr. 6).
DIACONESCU, Crenguța. Ecou în natură. Prin valul pîriului (nr. 37).
GARAI, Gábor. Acrobați. Și dacă dragostea... În românește de Horia Zilieru și Mathe Iulia (nr. 4).
GAVRILOVICI, Ernest. Antiodă. Menire (nr. 50); Ceea ce iubesc. Legende fără Meșterul Manole (nr. 30).
GENARU, Ovidiu. Chestiuni de caracter. Eu am mers liniștit. Prietenul meu latinistul. Ultimele zăpezi. Zile de glorie (nr. 13); Frunte de-o zi. Păstor de umbre. Vale adîncă (nr. 32).
GHILIA, Alecu Ivan. Poeme tîrzii. Lui Zaharia Stancu. Lui Nichita Stănescu (nr. 11).
GRIGORAȘ, Ana. Dacă aș fi pasăre. Vis cu opinci de fier (nr. 10).
HURJUI, Ion. Ca lumina. Nașterea nopții, nașterea doinei. Pierdute-s spre seară... (nr. 25).
IOANA, Nicolae. Casele noastre. Pot merge în pădure. Sculptorul (nr. 45).
ISTRATI, Gheorghe. Cal de pămînt. Focul (nr. 24); Piradime. Rătăcitor (nr. 7).
LASCU, Daniel. Elegie în Bucium (I). Elegie în Bucium (II). Un fel de ars poetica (nr. 50); Fructe (nr. 39).
LEFTER, Ion Iancu. Imn. Stepă (nr. 40).
LEOVEANU, Mihai. Doar. Începutul cuvîntului. El trăiește într-o floare (nr. 44).
LSENEA, George. Anul 1848 (nr. 17); Inscripție pe criptă. Ghinda. Stihuri pentru Dimitrie Cantemir (nr. 43); Mireasă-i țara (nr. 3); România (nr. 31); Urare de bună venire (nr. 4).
LOTREANU, Ion. În monumente. O scrisoare a lui Socrate (nr. 42).
MIHĂESCU, Vasile. Glonțul care l-a ucis pe Eminescu. În ape. Pură imagine (nr. 38); Patria—fruct, sublimă încarnare (nr. 30).
MOTOC, Nicolae. Adiere. Frunze. Rădăcină. Urme (nr. 51).
MUREȘANU, Rusalina. Neam (nr. 32).
MUȘAT, Aura. Absență. Apele au... Cum freamătul. Prin piramida de sticlă. Vitralii (nr. 19); Ars poetica. Călătorie. Răstimp (nr. 46).
MUTAȘCU, Dan. Existenz. În acest oraș ca o poartă rotundă. Mai multe feluri de a privi în tăcere. Moi fond'en mot. Scrisoarea lui Chiristian Rosenkrenz către un prieten circumar (nr. 12).
NICOLAE, Emil. Aceste mîini. Diminețile patriei. Fluturele singur. Și liniștea ninge (nr. 6); Cînd înflorește inima poetului (nr. 31); Poeme din toamna aceea (nr. 39).
NICOLESCU, Vasile. Identitate (nr. 24).
OLTEANU, Ion. Am cîntat. Inima mării. Taina. Veghe (nr. 44);
OSTAHIE-COSMIN, Corneliu. Ca aripi lungi. Prin palida lumină. Sonet (nr. 23); Ca de un cutremur alb. Umbre și arbori. Un ascunziș rîvnind (nr. 45); De-ar lumina un semn. În istovite urme. O armonie veche. Sub un parfum adînc. Un ultim scut (nr. 7).
PETRESCU, Florin Mihai. De pace (nr. 7); Iubirea dincolo de ea. La orice vîrstă. Moment (nr. 14); Imn (nr. 31); La timpul unu (nr. 34); Pămînt adînc al țării (nr. 3); Sentiment la zenit (nr. 41); Sub zodia împlinirilor de aur (nr. 20).
PINTILIE, Tamara. Îngerul în zodia ploilor. Noaptea de nisip. Presimțirea pelerinului. Scrisoare de iubire (nr. 7); Mare de singur. Pecete (nr. 49).
POPA, Constantin. Chin. Întoarcerea a doua. Septembrie (nr. 5).
PRICOP, Constantin. Versuri (nr. 20).
ROMANESCU, Ioanid. Cînd lacrima scutură floarea. Luna în ceață. Spațiul geometrului (nr. 44); Cu inima (nr. 3); Cu zeii nu păstrez vreo legătură. Lava. Poemul tablou electronic (nr. 29); De ce nu ți-am cîntat pînă la capăt. Ho-la-la. Noapte gurmandă. Să-ți spun. Urmare (nr. 10).
ROTARU, Dan. Aer cîntător. Lecție (nr. 40); Eveniment. Istorie. Rugă pentru Ovidiu. Țărm. Ultimul rînd (nr. 21).
RUSU, Silviu. A doua zi. (nr. 15); Cel ce din fluier. O frunză (nr. 40).
SABIN, Mihai. Consignația. La marginea pînii. Peisaj de primăvară (nr. 5); Doctore. Duminică spre luni. Spun frunzei (nr. 38).
SORESCU, Marin. Bărăgan. Cîntec. Întoarcerea faraonului (nr 33).
STOICA, Petre. Amintiri din orășelul cu fete bogate. Bodega cartierului vechi. Clown. Pustiu. Spectacolul de gală (nr. 19).
STURZU, Corneliu. Alergătorul de cursă lungă. Interior. Neoromantică (nr. 47); Epistolă de corăbier. Machiaj. Sfînta Ioana, după Brecht (nr. 21); Floare de patrie (nr. 3); Noi, poeții spălători de ferestre. Solveig. Totul depinde (nr. 27).
ȘTEFURIUC, Constantin. Ca o pasăre tăiată, inima. Patria Structura lacrimii (nr. 42); Versuri de primăvară (nr. 33); Voi privi cu copacii (nr. 33).
TOMOZEI, Gheorghe. Decadența. 27 Ianuarie. Prietenul. Semn final. Un portret (nr. 11).
TRAIAN, Angela. Peisaj cu depărtare. Peisaj cu dimineți. Peisaj cu flăcări. Peisaj cu ploaie (nr. 9).
TURTUREANU, Nicolae. De primăvară. Nocturnă (nr. 14); Punct de referință (nr. 34); Tablou votiv (nr. 2).
ȚATOMIR, Nicolae. Achile. Anacronică. Bătrîna. Metalicele luciri. „r". Un tremur de perdele (nr. 40); Al cincilea autoportret. Colibri. Cor antic. Elipsă orfică. Lebede negre. Love story. Marină. Uitînd pe pragul unei zile (nr. 15); Coloanele luminii (nr. 3); Invizibila nuanță. Istoric, vînt înalt. Pe albastru cer, egrete. Toamna (nr. 50).
ȚUGUI, Haralambie. Arc de triumf (nr. 34); Avuție. Glasul timpului. Rondel de vară. Pierdutul chip (nr. 39); Cu pașii noștri (nr. 31); Eglogă. Numai cîntecul. Prin ziua de lacrimă verde. Țărm de legendă (nr. 4); Strălucitoarele umbre (nr. 24).
URSACHI, Mihai. Zidirea o alegorie (nr. 21).
VALEA, Lucian. Jilț domenesc (nr. 31); În toate cuvintele (nr. 25).
VERONA, Dan. Amintiți-vă, prieteni... Din nou melancolia. În umbra paradisului (nr. 50); Cît muntele. Muntele s-a deschis ca o carte străveche. Se cuvine tăcere (nr. 17).
VICOL, Dragoș. Bărbatul țării. Țară de dragoste (nr. 6).
ZAMFIRESCU, Ion. Ce înseamnă. Prins și supus. Și ce robust (nr. 27).
ZILIERU, Horia. Blazon. Invitație. Nud pe plajă (nr. 48); Broasca țestoasă. Păienjenița (nr. 16); Țară, mereu lîngă tine (nr. 3).

PROZĂ

ANDRIEȘ, Andi. Alexandru Ioan, unele zile... (nr. 20); Posibilul dialog lîngă portret (nr. 43).
GENOIU, George. Poate îmbătrînim împreună... (nr. 31).
IGNEA, Dumitru. Confruntarea. Fragment din piesa „Prietena mea noaptea" (nr. 34).
ANDRU, Vasile. Edelweiss (nr. 39).
BABOI, Stelian. Cuvinte de ninsoare. Noapte (nr. 5); Ora prînzului (nr. 36).
BACIU, Dorin. Portretul mamei (nr. 45).
BARAN, Vasile. Culorile clipei (nr. 6).
CIOBANU, Mircea. Fragment de istorii (nr. 46).
COJOCARU, Mircea. O întîlnire. /Fragment din romanul „Înapoi la Savina"/ (nr. 35).
CONDURACHE, Val. Orizontal e la 50 de kilometri (nr 12).
CRISTEA, Corina. Izvorul. Fragment din romanul „Treceri pentru Ioachim" (nr. 28).
DUMITRIU, Crina. Pedeapsă. (nr. 4).
ILISEI, Grigore. Grindina (nr. 49).
ISANOS, Magda. Naiadă. /Inedit/. Prezentare de Veronica Gorgos (nr. 48).
ISTRATI, Ion. Păsări cîntătoare. Din volumul „Fantezii confidentiale" (nr. 25).
KALMUSKI, Doru. Deducția (nr. 44); Împreună (nr. 16).
MAREȘ, Radu. Un strigăt din turn (nr. 29).
MUTASCU, Dan. Bunul cetățean Arhimede. Fragment de roman (nr. 30).
PETRESCU, Radu. Înainte de somn (nr. 42).
POPESCU, Petre. Nunta. Fragment de roman (nr. 47); Șoseaua cerului (nr. 7).
SĂLĂJAN, Vasile. Săptămîni de dragoste (nr. 39).
SIDOROVICI, George. Furtuna. Povestire (nr. 3); Urna de marmoră. Proză fantastică (nr. 18).
SIMIONESCU, Mircea Horia. În căutarea Feniciei (nr. 14).
ȘTEFANACHE, Corneliu. Începutul nopții. Fragment din romanul „Așteptarea aproapelui" (nr. 51).
TEODORESCU-BRANIȘTE, Tudor. Prietenii. Fragment de roman /Inedit/ (nr. 1).
TIMCU, George. Strada (nr. 17).
TRAIAN, Angela. Excursia (nr. 22); Piața rotundă (nr. 48).
ȚĂRANU, Ion. Clientul (nr. 11); Darurile. Fragment de roman (nr. 50).

ESEU. REPORTAJ FOILETON ÎNSEMNĂRI

ANDRIEȘ, Andi. Distanțe (nr. 44); Mărturisiri scandinave (nr. 26, 27, 28, 29).
ARBORE, Al. Primăvara între cer și pămînt (nr. 15); Roman, oraș deschis ca un solar (nr. 10).
BARBU, Eugen. Caietele Principelui (nr. 32, 44).
EVERAC, Paul. Esoterismul ca apărare (nr. 23).
FARTAIS, Gheorghe. Cota zero. / Țara și oamenii țării / (nr. 33).
FRIDUȘ, Al. I. Dialectica structurilor narative (nr. 21).
GHILIA, Alecu Ivan. Cînd frunzele tîrzii... / Din volumul „Iubirea mea dintîi" / (nr. 26).
IACOBAN, Mircea Radu. Din Azore în Antile (nr. 11, 12, 13).
ILISEI, Grigore. La Belfast. Note de călătorie (nr. 42).
ISTRATI, Ion. Fantezii în lut (nr. 36); Lectura de vacanță (nr. 31); Limbajul frescelor (bloc-notes nordic) (nr. 33).
LEON, Aurel. Cuvîntul fierbinte (nr. 50); Dimensiuni contemporane (nr. 34); Elogiul pomului (nr. 16); Fragonardul nostru (nr. 27); Iarbă (nr. 35); Mircești (nr. 28); Nobletea hîrtiei (nr. 40); Toamna în Munții Neamțului (nr. 42).
MACOVESCU, George. Aceasta este țara mea (nr. 35).
POPESCU, Florentin. Drumuri prin Țara Vrancei (nr. 28).
PORUMBACU, Veronica. Imnurile lui Orfeu (nr. 13).
STOIAN, Mihai. Fii, fiice, părinți. (Literatură—document). (nr. 37).
ȘTEFANACHE, Corneliu. Gruzia, țară de legendă (nr. 1).
TURTUREANU, Nicolae. Albastra călătorie (nr. 32); O oră la Moțca (nr. 12).

CRITICĂ ȘI ISTORIE LITERARĂ ESTETICĂ LITERARĂ

ANTONESCU, Nae. Octav Botez—criticul (nr. 31).
APETROAIEI, Ion. Debutul lui V. Voiculescu (nr. 21, 38).
ARBORE, Al. Spirit pașoptist (nr. 16).
BALOTĂ, Nicolae. Nicolae Iorga, memorialist (nr. 33, 34); Voiculescu romancier (nr. 8, 9, 11).
BARBU, N. Călinescu la Iași (nr. 50); Chipul prințului D. Cantemir / (nr. 43); Critică și negație (nr. 10); Exegeze eminesciene (nr. 24); Permanența eminesciană (nr. 2); Sadoveanu în critică (nr. 7).
BIRĂIESCU, Traian Liviu. Fațetele eseului (nr. 46).
BODINGHER, M. Nicolae Gane și Fălticenii (nr. 18).
BORDEIANU, Mihai. Tehnica versului la Blaga (nr. 15).
BOTEZ, Demostene. Ziaristica și literatura. Ultimul interviu acordat de Demostene Botez (nr. 12).
CĂLINESCU, Al. Biografie și operă (nr. 8); Condiția naratorului (nr. 37); Considerații preliminare (nr. 25); Incidențe (nr. 13); Insemnări despre un roman / „Ziua uitării" de Corneliu Ștefanache / (nr. 29); O antologie (nr. 17).
CIUCĂ, Valentin. I. I. Mironescu — Contribuții documentare (nr. 25).
CONSTANTINESCU, I. Istoria și teoria comparatismului în România (nr. 11).
CONSTANTINESCU, Viorica S. Divanul în contextul barocului european (nr. 25).
COROIU, Constantin. Actual și contemporan (nr. 30); Poezie și reportaj / la Eugen Barbu / (nr. 12).
CORIVAN, N. Alecsandri la 1848 (nr. 17).
COSTIN, C. Ben Corlaciu (nr. 37); Poezia ca spectacol uman. Profil/ul poetului Ioanid Romanescu / (nr. 26).
CUȚITARU, Virgil. Dincolo de măști. / Proza lui Mircea Radu Iacoban / (nr. 5).
DIMA, Al. Cu prilejul premiului „Perpessicius" (nr. 46); Despre „realismul psihologic" (nr. 3); Dimitrie Cantemir — spirit național și universal (nr. 42); Intre didactic și științific (nr. 40); N. Bălcescu — expresie tipică a spiritului pașoptist (nr. 27); Participare românească la Congresul internațional de literatură comparată (nr. 12).
DRĂGAN, Mihai. Antologii / editate de Editura „Albatros" / (nr. 47); Conștiința latinității și a dacismului / la Cantemir / (nr. 43); Critica necesară (nr. 42); „Geniu pustiu" sau începutul eminescianismului (nr. 42); Glosă despre editarea criticilor (nr. 7); Maiorescu în amintirea contemporanilor (nr. 50); Notă la un debut / al poetului Octavian Voicu / (nr. 49); Poezia lui Ion Chiriac (nr. 46); Simple păreri literare (nr. 6); Un prozator modern / Pavel Dan / (nr. 44).
FAIFER, Florin. Aurel Baranga între satiră și vodevil (nr. 40); „Jocul vieții și al morții" în dramaturgia lui Horia Lovinescu (nr. 45); O mișcare de renaștere (nr. 23); Preludii la o monografie Zaharia Stancu (nr. 11); Teatrul istoric-teatrul politic (nr. 3); Teatrul lui Mihail Davidoglu (nr. 17).
FLOREA, Pavel. George Panu în perspectiva timpului. 125 de ani de la naștere (nr. 10).
FRIDUȘ, Al. I. Reportajul monografic (nr. 41).
GRIGORAȘ, N. Prima lucrare de memorialistică. Tricentenarul Cantemir. (nr. 40).
IRIMIA, D. Comparația eminesciană (nr. 24); „Lacul". / Interpretări eminesciene /. (nr. 2); M. Sorescu în italiană (nr. 6); O interpretare a poeticii lui Blaga în Italia (nr. 9); O nouă viziune italiană din poeziile lui Arghezi (nr. 17).
ISTRATE, Gavril. Gheorghe Asachi, un mare necunoscut (nr. 24).
ISTRATI, Ion. Pledoarie pentru genul scurt (nr. 16).
LĂUDAT, I. D. Aniversarea unui mare umanist; Dimitrie Cantemir (nr. 20); Invățăturile lui Neagoe: o controversă nerezolvată? (nr. 21).
LEONTE, Liviu. Inceputurile memorialisticii / în literatura română. Dimitrie Cantemir / (nr. 43); Poezia „stării de urgență"/ la Ben Corlaciu / (nr. 12); Restituiri (nr. 5).
LEON, Aurel. Rezonanțe de istorie literară (nr. 51).
MACOVESCU, George. Omul personaj (nr. 14).
MANCAȘ, Mircea. O mare sensibilitate poetică: Alexandru Claudian (nr. 8); Ralea estetician (nr. 4).
MARDARE, M. „Descrierea Moldovei" (nr. 43).
MICHEL, Louis. Vasile Alecsandri și literatura provensală (nr. 51).
MOSCOVICI, Liviu. G. Topîrceanu — conferențiar la Casa Școalelor (nr. 30).
MUNTEANU, George. Eminescu—înainte de a fi fulgerat de Apollo. (nr. 22).
NADIN, Mihai. Autenticul. (nr. 48); Fabula și morala (nr. 17).
NECULA, Ionel. Actul de moarte al poetului Ștefan Petică (nr. 50).
PANA, Aura. Poezia lui Mihai Ursachi (nr. 44); Un liric vibrant / Horia Zilieru / (nr. 5).
Patru scriitori, patru întrebări, o singură problemă: Literatura pentru copii (nr. 47).
PAVEL, Constantin. Necesitatea comentariului (nr. 36).
PHILIPPIDE, Alexandru. Despre „Dacă treci rîul Selenei" (nr. 24).
PLATON, Maria. Scriitorii și revoluția / de la 1848 / (nr. 13).
POPESCU, Petru. „A practica realismul...". Convorbire realizată de A. Popescu (nr. 35).
POPESCU, Titu. Estetizarea călătoriei în scrierile lui Mihai Ralea (nr. 31); Mihai Ralea și specificul național în artă (nr. 9).
PORCESCU, Scarlat. Scrisoarea Moldovei (nr. 37).
PRICOP, Constantin. Ștefan Augustin Doinaș. (nr. 27).
PRUTEANU, George. Note la Zarifopol (nr. 22).
SASU, Aurel. Timp incontrolabil. E. Lovinescu, 30 ani de la moarte (nr. 29).
SĂNGEORZAN, Zaharia. Critica ideilor literare (nr. 22); Existența — temă a literaturii (nr. 33); Mirajul genului proteic (nr. 18); Mirajul insulei / Despre proza lui Dumitru Radu Popescu / (nr. 41); Realism moral și poezie / în romanul „Vara oltenilor" de Dumitru Radu Popescu / (nr. 1); Vocația analizei (nr. 10).
SCARLATESCU, Doru. Scrisori către Ștefan Petică (nr. 45).
SERGHI, Cella. Interviu cu Cella Serghi / la reeditarea romanului „Pînza de păianjen" — de Radu Șt. Mihail / (nr. 30).
SIRBU, I. Arghezi — polemist (nr. 28).
SOROHAN, Elvira. Armoniile „istoriei ieroglifice" (nr. 43); Cantemir sau neliniștea creației

(nr. 21).
STERE, Ernest. Antecedente clasice ale simbolismului (nr. 12).
TUDORAN, M. Romanul satului de azi (nr. 34).
ŢUGUI, Grigore. Corespondenţa unui paşoptist / Ion Eliade Rădulescu / (nr. 23).
ŢURCANU, Georgeta. Documente despre opera lui Dimitrie Cantemir (nr. 23).
URSACHE, Magda. Antimimesis (nr. 10); Aventura limbajului poetic (nr. 14); Despre realism şi critică inductivă (nr. 20); Poezia contra poeziei (nr. 35); Versificînd, versificînd... (nr. 26).
VOLOVICI, L. Gherea în scrisori (nr. 13).
UNGHEANU, Mihai. Rebeliunea pădurii îmblăzite (nr. 1, 2).
ZALIS, Henri. Ferestre spre lume (nr. 15).

CRONICI ŞI MENŢIUNI LITERARE

ANDRIESCU, Al.: Baltag Cezar. Madona din dud. (nr. 48); Barbu Eugen. Caietele Principelui. Vol. 2 (nr. 50); Genaru Ovidiu. Bucolice (nr. 46); Caraion Ion. Frunzele în Galaad (nr. 38); Constantin Ilie. Celălalt (nr. 9); Dimov, Leonid. A B C (nr. 44); Gheorghe Ion. Un tradiţionalist răzvrătit (nr. 2); Ioana Nicolae. Monologul Alb (nr. 11); Jebeleanu Eugen. Permanenţe lirice (nr. 7); Mihăescu Gib I. Teatru (nr. 17); Mugur Florin. Convorbiri cu Marin Preda (nr. 36); Oprea Ştefan. Balansoar pentru maimuţe (nr. 13); Piru Al. Varia (nr. 3); Romanescu Ioanid. Baia de nori. Rotaru Dan. Lacrima Laurei (nr. 23); Sabin Mihail. Arena cu paiaţe (nr. 11); Sîrbu I. Camil Petrescu (nr. 29); Sorescu Marin. La lilieci (nr. 40); Sturzu Corneliu. Camera de recuzită (nr. 42); Ştefanache Corneliu. Ziua uitării (nr. 5); Teodorescu Virgil. Ucenicul nicăieri zărit (nr. 21); Ursachi Mihai. Poezii (nr. 15).
BUGARIU, Voicu: Călin Liviu. Suflet în spaţiu (nr. 23).
CĂLINESCU, Al: / Negrici Eugen. Naraţiunea în cronicile lui Grigore Ureche şi Miron Costin /. O carte despre cronicari (nr. 23); / Popescu Petru. Sfîrşitul bahic /. Un roman al descoperirii adevărului (nr. 31).
COROIU, Constantin: Anghel Paul. Recitînd o ţară (nr. 29); Mitescu Adriana. Libertate şi responsabilitate în artă şi literatură (nr. 33); Popescu Titu. Mihail Dragomirescu, estetician (nr. 35); Silvestru Valentin 1000 de ore în Spania (nr. 8); Zamfirescu Dan. Spre noi înşine (nr. 34).
DIMA, Al.: / Vianu Tudor. Opere. 2. / . „Operele" lui Tudor Vianu — cel de al doilea volum (nr. 19).
DRĂGAN, Mihai.: Documente literare junimiste (nr. 45); / Păcurariu D. Clasicism şi romantism (nr. 48).
IULIAN, M.: Arghezi Tudor. Scrieri. Vol. 23 (nr. 22); Botez Demostene. Scrieri. Vol. 3 (nr. 31).
LAUDAT, I. D.: Mihăilă G. Contribuţii la istoria culturii şi literaturii române vechi (nr. 1).
LEONTE, Liviu. Andriescu Al. Disocieri (nr. 14); Andrieş Andi. Interludiu (nr. 22); / Brad Ion /. Emil Isac. Un tribun al ideilor noi (nr. 24); Călinescu Al. Anton Holban. Complexul lucidităţii (nr. 10); / Călinescu, George. Gîlceava înţeleptului cu lumea. / G. Călinescu, moralist (nr. 35); Ciopraga Constantin. Hortensia Papadat-Bengescu (nr. 25); Dima Alexandru. Aspecte naţionale ale curentelor literare internaţionale (nr. 41); Giugaru, Mihai. Iubiri rele (nr. 39); Ion Alexandru. Imnele bucuriei (nr. 30); / Ornea, Z. Poporanismul /. Poporanismul reinterpretate (nr. 9); / Petrescu Florin Mihai. Vis şi simetrie. Chiriac Ion. Lumina pămîntului /. Două cărţi de poezie (nr. 31); Petrescu Liviu. Scriitori români şi străini (nr. 32); Popescu Dumitru Radu. Cei doi din dreptul Ţebei (nr. 45); Popescu Petru. Sfîrşitul bahic (nr. 26); Rebreanu, Vasile. Jaguarul (nr. 6); Simion Al. Sîngele unei vîrste (nr. 27); Theodorescu Cicerone. Platoşa duratei (nr. 33); / Ţanea Traian. Cealaltă faţă /. Intre cronică şi ficţiune (nr. 47); Ţaţomir Nicolae. Manuscrisul de la Marrakekh (nr. 1); / Ungheanu Mihai /. Marin Preda, vocaţie şi aspiraţie (nr. 19); Ursache Magda. A patra dimensiune (nr. 18).
MIHAIL, Radu Şt.: Cuţitaru Virgil. Cărţi şi idei (nr. 12).
NICOLAE, Emil. Călinescu, Matei. Umbre pe apă (nr. 14); George Tudor. Sonete aeriene (nr. 21); Haţiu Grigore, Miazănoaptea miresmelor (nr. 32);
PAVELCU, Vasile: / Leon Aurel. Umbre. Vol. 2 /. Lumina umbrelor. (nr. 1).
SĂNGEORZAN, Zaharia: Balotă Nicolae. Umanităţi (nr. 16); Călin Liviu. Portrete şi opinii literare (nr. 4); Damian, S. Psihologia succesului (nr. 12); / Diaconescu, Mihai. Culorile sîngelui / . O reconstituire mediocră (nr. 49); / Drumaru Paul. Maimuţa plîngăreaţă / . O frescă socială (nr. 3); / Guga Romulus. Sărbători fericite /. Memoria adolescenţei (nr. 46); / Nedelcovici Bujor / . „Fără vîsle", dar cu sinceritate (nr. 15); Piru Alexandru. Analiza şi sinteze critice (nr. 34); Pop Ion. Poezia unei generaţii (nr. 20); Popescu Petru. Sfîrşitul bahic (nr. 39); Săndulescu Al. Literatura epistolară (nr. 24); / Schwarţ George. Martorul / . Procesul conştiinţei (nr. 47); / Stoian Mihai. 5 romane trăite/. Literatura — document (nr. 48); Tomuş Mircea. Răsfrîngeri (nr. 37); / Ţanea Traian. Cealaltă faţă / . Experienţe de viaţă (nr. 38); Ungheanu, Mihai. Pădurea de simboluri (nr. 28); / Vintilă Petru. Numărătoarea inversă /. Absenţa creaţiei (nr. 50).
SÎRBU, I.: Chelaru Traian. Necunoscuta (nr. 26); Sadoveanu Ion Marin. Scrieri, Vol. 3 (nr. 20).
TURTUREANU, Nicolae: Baltag Cezar. Madona din dud (nr. 44); Banu George Maria. Muntele alb (nr. 21); Diaconescu Ioana. Adagio (nr. 44); Caurea Daniela. Primejdii lirice (nr. 37); Cândroveanu Hristu. Poeme (nr. 39); / Genaru Ovidiu. Bucolice /. Intoarcerea la natură (nr. 48); / Hotinceanu Ovidiu. Sămînţa /. Cămaşa poetului (nr. 18).
URSACHE, Magda: Alboiu George. Cumplita apoteoză (nr. 11); Boiculesi Valeria. Ora singură (nr. 19); Caraion Ion. Munţii de os (nr. 7); Cosaşu Radu. Supravieţuitori (nr. 38); Gheorghe Ion. Megalitice (nr. 5); Ivănescu M. Alte versuri (nr. 2); Nicolescu, Ion. Mioritiada (nr. 45); Ojog-Braşoveanu Rodica. Cocoşatul are alibi (nr. 36); Oltea Alexandru. Veghea bătrînei doamne Gall (nr. 42); Palaghiu Mircea. Orbit de prea multă dragoste (nr. 47); Rădulescu Dorina. Vîrtej (nr. 49); Silvestru Valentin. De ce rîdeau gepizii (nr. 40); Stoicescu Marius. Gonind după mustangi (nr. 47).

FRAGMENTARIUM

CIOPRAGA, Constantin: Caietele Principelui (nr. 7); Cultură şi critică: Valeriu Râpeanu (nr. 47); Despre cuvinte (nr. 36); Despre ideea de generaţie (nr. 5, 6); Despre infinitul psihologic (nr. 44); Despre poezie şi cuvînt (nr. 50); Despre romanul istoric (nr. 35); Despre tentaţia cuvîntului (nr. 1); Dintr-o frescă paşoptistă (nr. 17); Doi prozatori: Corneliu Buzinschi, Grigore Ilisei (nr. 9); Dramaturgie: Săptămîna luminată (nr. 42); Dramaturgie (Victor Ion Popa (nr. 41); Eugen Jebeleanu sau despre „Durerea spiritului" (nr. 11); Feminităţi: Lucia Mantu (nr. 38); Intre Orfeu şi moderni: Vasile Nicolescu (nr. 45); Intre muzică şi poezie (nr. 25); Intre regional şi naţional (nr. 10); Literatura comparată (nr. 37); Literatură şi destinaţie (nr. 19); Monologuri în secvenţe (nr. 18, 28); O viaţă de om (nr. 22); Nichita Stănescu în două oglinzi (nr. 2, 3); Personalitatea eseului: Dumitru Popescu (nr. 51); Perspective spre universal (nr. 4); Al. Philippide în interpretări critice (nr. 12); Poeme noi (nr. 20, 21); Poeţi şi poezie (nr. 46); Poezia lui Al. Philippide (nr. 31, 32, 33, 34); Poezie. Florin Mihai Petrescu. Ovidiu Genaru (nr. 30); Poezia lui Simion Stolnicu (nr. 29); Priorităţi cantemiriene (nr. 43); Profiluri de poeţi: Ioanid Romanescu, Silviu Rusu (nr. 8); Recitînd pe Camil Petrescu (nr. 24); Sentimentul dorului în perspectivă comparatistă (nr. 23); Stadii ale poeziei (nr. 26, 27); Un elegiac solar: Horia Zilieru (nr. 48); Un profil de poet: Nicolae Ţaţomir (nr. 49); Virgil Carianopol în retrospectivă (nr. 14, 15, 16); Un om în agora / Dumitru Popescu / (nr. 13); Urmuz — după patru decenii (nr. 39); Urmuz şi alţii (nr. 40).

Literatură universală

POEZIE

AUDEN, W. H. Cetăţeanul anonim. Voltaire la Ferney. Prezentare şi traducere de Al. Pascu (nr. 47).
BARTOLUCCI, Attilio. Anii. Torent. In româneşte de Ilie Constantin (nr. 42).
BONNEFOY, Ives. Poezii. Traducere de George Popa (nr. 51).
Din lirica americană. (In româneşte de Ştefan Colibaba, D. Marian, A. Ghermanschi, Florica Popovici (nr. 49).
Din lirica expresionistă germană. Heym Georg, Lui Holderlin, Trakl Georg. O seară de iarnă. Stadler Ernst, Lover's seat. Benn Gottfried. Circuit. Lasker-Schuler Else. Nostalgie. In româneşte de Petre Stoica (nr. 32).
Din lirica latină. Laberius. Prologul unui mim. Statius. Somnul. Seneca. Revărsatul de zori. Traducere de Traian Diaconescu (nr. 18).
Folclor african. In româneşte de Petre Stoica (nr. 10).
Fried, Erich. Apropierea victoriei. Libertatea. Minciuna despre picioarele scurte. Războiul trecuse pe alături. Prezentare şi traducere de Anatol Ghermanschi (nr. 50).
HERBERT, Anne. Acuarelă marină. Vintul. In româneşte de Martha Bărbulescu (nr. 8).
HERRERO ESTEBAN, Jacinto. April. Bătrînul ogor septembrie. Iluminare. In româneşte de Daniel Lascu (nr. 19).
Lirică cipriotă. PASIADIS, Mikalis. Poet luptător. Lui Lorca, în 1966. Traduceri de Anatol Ghermanschi. (nr. 33).
Lirică latino-americană. GONZALES TUNON, Raul. Optimismul istoric. MISTRAL, Gabriela. Cupa. Juana DE IBARBOUROU. Smochinul. MARTINSZ, Rafael Arevalo. Sînii... In româneşte de Daniel Lascu şi N. I. Pintilie (nr. 37).
Lirica iugoslavă contemporană. GOTOVAT, Vlado. Aşa se iscă versul. KOCBEK, Edvard. Chemare. KRAKAR, Loize. Columb. KUNTNET, Tone. ... RAICKOVIC, C. Mulţumesc soarelui, pămîntului, ierbii. UROSEVIC, Vlada. Steaua sudului. In româneşte de Anatol Ghermanshi (nr. 45).
Lirică italiană. (nr. 12); MONTALE, Eugenio. Cuvintele. Poezia. Tu-ul meu, SARBONI, Mario Romano. Cum simţim pămîntul nostru. Fantezie melancolică, Mamă. Mînt mării. Smalţul candoarei. Violenţe sublime. Traduceri de Mihai Tatulici (nr 20).
Lirică vietnameză. NGUEN HUA. Primăvara pe front. TE HANH. Fabrica Lam Thao. AN THO. Vîntul de nord-vest. Traduceri de Anatol Ghermanschi (nr. 26).
Lirică din R.G. Germană. WALTER, Silja. Micul meu cîine alb şi eu. BRAMBACH, Rainer. Copacul. BIENEK, Horst. Ce te transformă. TITEL, Britta. Vărgat. In româneşte de Al. Husar (nr. 25).
LUZI, Mario. Imensitatea clipei. Paşi. Terasă. In româneşte de Ilie Constantin (nr. 42).
MEILLANT, Henry. Neogeneză, Bilanţ. Crepuscul. In româneşte de Constantin Crişan (nr. 31).
METAKSE. / Poezii / Traduceri de Dumitru M. Ion (nr. 27).
MOKKA, Irene. Cuvinte. In româneşte de Horst Fassel (nr. 12).
NERUDA, Pablo. Cer liniştit. Imagini din Insula neagră. Traducere de Smaranda Găiculescu (nr. 39).
PETOFI, Sandor. Poeţilor veacului al XIX-lea. Prorocire. In româneşte de N. I. Pintilie (nr. 2).
PHAM VIET DAO. De cînd? Dor de munte. Fereastra sufletului meu. Să fii! (nr. 46).
PIONTEK, Heinz / Poezii / . Prezentare, interviu şi traduceri de Horst Fassel. (nr. 41).
Poeţi greci contemporani. MARAS, Thomas. Visul nostru. SARANDIS, GHIORGHIS. Drumurile pe care le-am iubit. VOIADZOGLU, V, H. Epilog. In româneşte de Ioanid Romanescu şi Andreas Rados (nr. 47).
Poeţii lumii cîntă România. / Asturias M., I. Davîdov, S. Fenagy, R. B. Papas, C. Cristensen, I. Helemschi, S. Quasimodo, N Hikmet, Iuan-Sui Po / (nr. 34).
Poezie flamandă actuală, VAN ACKER, Georges. Negru. LARGOT, Serge. ... LEGTA, Claire. Poem. RENIERS, Annie. ... VANŢINA, Neer. Sibilină. In româneşte de George Popa (nr. 40).
RIDLER, Anee. La plecare. In româneşte de Al. Husar (nr. 50).
ROSEWICZ, Tadeusz. Castanul. Celui ce lipseşte — Soarele nou (nr. 29).
Scriitori sovietici. MAXIMOV, Mark. Liniştea. VIERU, Grigore. Poem grăbit. IAKOV, Achim. Icoana mea... Traduceri de Horia Zilieru şi Irina Vrabie (nr. 48).
STILIANOU, Teodoros. Cu cei obosiţi. Traducere de Anatol Ghermanschi (nr. 33).
TREECE, Henri. Legendă. In româneşte de Al. Husar (nr. 50).
Trei poeţi ghanezi. KOBINA PARKES, F. E. Paradis african. DEI ANANG. In clipa aceea. AQUAH LALUAH. Slujnica. In româneşte de Gheorghe Dragoş (nr. 16).
VALLEJO, Cesar. Agapă. Fratelui meu Miguel, in Memoriam. Masa. In româneşte de Al. Husar (nr. 38).
VOZNESENSKI, Andrei. Ora. In româneşte de Ion Covaci (nr. 22).
10 poeţi din R.D.G. GERLACH, Jens. Wolfgang Langhoff. WULF, Kirsten. Copilărie. SCHWACHHOFER, Rene. Masacru la V., JENTZCH, Bend. Terezin, cîmpul mormintelor. KEISCH, H. Arta discuţiei. KIRSCH, Sarah. Zăpada zace neagră-n oraşul meu. PREISSLER, Helmut. Holger Latos. ZIMMERING, Max. Omu-ncepe abia... BERGER, Uwe. Copii jucînd fotbal. KUNERT, Günter. Plimbare la Capello. Traduceri de Ion Caraion (nr. 11).
n VN

PROZĂ

BAHRENSKI, Vladislav. Fresca. Prezentare şi traducere de Svetlana Negru (nr. 7).
BAMBOTE, Makombo. Torlé. Traducere de C. Pavel (nr. 22).
CAMUS, Albert. Casa din faţa lumii. Traducere de Luca Pitu din „La Mort heureuse" — Gallimard 1971 (nr. 33).
CAPEK, Karel. Napoleon. Traducere de Gabriel Istrati (nr. 50).
CHARRIERE, Henri. Primii paşi ai libertăţii. In româneşte de Ionel Bandrabur (nr. 2).
COFINO, Manuel Lopez. Ultima femeie din prima luptă. In româneşte de Paul Alexandru Georgescu (nr. 35).
HEMINGWAY, Ernest. După ploaie. In româneşte de Ion Călin (nr. 30).
KONOVALOV, Grigori. Izvoare. In româneşte de Nicolae Nicoară (nr. 27).
MORAVIA, Alberto. Ah, Verdi! Traducere de Anatol Ghermanschi (nr. 38); Viaţa e un joc. Traducere de Eugen Costescu (nr. 7).
OGNEV, Vladimir. Aducere aminte şi speranţă. Traducere de Horia Zilieru şi Irina Vrabie (nr. 50).
RAICEV, Gheorghi. Bătrînii. In româneşte de Valentin Deşliu (nr. 37).
SATKO, Evgheni. Ultima bucată din Atlantida. Traducere din limba rusă de Adriana Nicoară şi Francisca Rusu (nr. 44).
TENNESSEE, Williams. Portret în sticlă. In româneşte de Irina Burlui (nr. 5).
WOHMANN, Gabriele. Pasiune mare. In româneşte de Hertha Perez şi Doina Florea (nr. 15).

CRITICĂ ŞI ISTORIE LITERARĂ. ESTETICĂ LITERARĂ

CANTEMIR, Natalia. V. Maiakovski — tribun al revoluţiei şi al iubirii (nr. 51).
BARBU, Nicolae. Molière, modernul (nr. 7).
BAZIN, Hervé. Cu Hervé Bazin despre roman — Interviu de Paul B. Marian (nr. 24).
BERGER, Ives. Criza romanului şi hipertrofia criticii. Convorbire cu Ives Berger (nr. 10).
BOURNIQUEZ. Camille. Intoarcerea la „romanesc". Convorbire cu Camille Bourniquel /de Eugen Simion/ (nr. 14).
CĂLINESCU, Al. Avatarurile „inconsecvenţei" (nr. 47, 49); Romancierul şi adevărul romanului (nr. 3); O clasificare tripartită (nr. 44); Repere metodologice (nr. 15); Temporalitatea narativă (nr. 7); Alte raporturi temporale (nr. 9); Cîteva exemple (nr. 11); Condiţia naratorului (nr. 39); Critică ambiguă (nr. 5); Opiniile unui romancier /Michel Butor/ (nr. 45); Perspective şi distanţe (nr. 35, 36); Prospenţiuni în spaţiul „continuu" (nr. 1).
CRISTE, Valeriu. „Omul de sticlă" şi „Omul de fier" în secolul de aur spaniol (nr. 18).
FIEDLER, Leslie. Ce este american în literatura americană. Traducere de Al. Pascu (nr. 23).
LAUBRIET, P. Mitul oraşului la Michel Butor în „La modification" şi în „L'emploi du Temps". In româneşte de Şerban Comnea (nr. 28, 29, 30).
LINDSAY, Jack. Pretutindeni stăruie chemarea vieţii. /O anchetă internaţională realizată de Martha Alboiu-Cuibuş/ (nr. 5).
LOGHIN, Georgeta. Molière şi sensurile comicului (nr. 9).
LUNDQUIST, Artur. De vorbă cu Artur Lundquist. La Stockholm. Interviu realizat de Petru Popescu (nr. 2).
MANOLIU, I. Flaubert şi Sartre (nr. 45).
MANZONI, /Alessandro/. /Din Prefaţa la „Il conte di Carmagnol"/. In româneşte de D. Irimia (nr. 42).
NOICA, Constantin. Concepţia lui Goethe despre om (nr. 7, 9, 11, 15, 21, 28, 36, 39).
PANAITESCU, Val. De la un Saint-Beuve la altul (nr. 25, 26, 27, 28, 29); Rigoare şi fantezie /la Raymond Queneau/ (nr. 8); Un text de „plăcere" /—proza lui Hervé Bazin/ (nr. 46).
PAVEL, Constantin. Goncourt-Renaudot 1973 (nr. 50); Lucien Goldman în creaţia culturală (nr. 13); Prezenţe contemporane: André Malraux (nr. 46).
PARVU, Sorin. Orientări în poezia americană (nr. 16); Sub semnul lui Thanatos (nr. 30).
PEREZ, Hertha. Actualitatea lui Heine. 175 de ani de la naşterea poetului (nr. 1); Bonaventura sau romantismul antiromantic (nr. 25).
PITU, Luca. Mallarmé şi obsesia Cărţii (nr. 39).
ROJDESTVENSKI, Robert. Cu Robert Rojdestvenski prin Moscova. Interviu acordat revistei Cronica /şi consemnat de Andreas Rados/ (nr. 19).
STURZU, Corneliu. Poezia la Struga (nr. 38).
TODOROV, Tzvetan. Poietică şi poetică în concepţia lui Lessing. In româneşte de Al. Călinescu (nr. 21, 24).

ARTE

Generalităţi. Estetica atrei

MANCAŞ, Mircea. Arta, valoare perenă (nr. 18).
PASCADI, Ion. Demonul progresului tehnic şi arta (nr. 37).
PAVEL, Amelia. Retrăirea istoriei (nr. 8).
PAVELCU, Vasile. Artă — analiză şi interpretare (nr. 4); Limbajul artistic (nr. 15).
STERE, Ernest. Gîndirea în artă (nr. 5).

ARTE PLASTICE

STUDII, ARTICOLE, COMENTARII

ARBORE, Al. Artă şi industrie (nr .30); In aer liber (nr. 30).
BARBU, N. Arta în for (nr. 22).
BEIU, Steliana Delia. Grafica insurecţiei sau cîntec de trecere (nr. 34).
BELDEANU, Adrian. Ceramistul Constantin Bulat (nr. 37); Pictura lui Piliuţă (nr. 48).
BUŞNEAG, Olga. Promisiunea artelor decorative (nr. 47).
DEAC, Mircea. Portretistica lui Medrea (nr. 19).
De CHIRICO, Giorgio. Memoriile vieţii mele. Fragment (nr. 41).
DELAUNAY, Sonia. O oră cu Sonia Delaunay. Convorbire realizată de Amelia Pavel (nr. 15).
DIMA, Al. Evocarea sculptorului G. Anghel (nr. 24).
GHEORGHIU, Val. Militantism şi semn (nr. 24); Ochiul, textul (nr. 30); Pictura nu moare (nr. 23); Reîntîlnire cu Petraşcu (nr. 29); Vieţile după Vasari (V) (nr. 27).
LEON, Aurel. Culoare scrisă (nr. 35); De la peisaj la priveliste /în pictura lui C. Radinschi/ (nr. 40); Dimensiunile actului de la 23 August în reprezentarea plastică (nr. 33); Experiment (nr. 9); Ion Nicodim (nr. 29); Ipostaze portretistice ale Palatinului (nr. 43); Ion Irimescu (nr. 12); Maria Lazăr (nr. 6); Nicolae Matyus (nr. 5); Nicolae Popa (nr. 38); Ştefan Hotnog (nr. 36); Un virtuos al guaşei: V. Mihăilescu-Craiu (nr. 18).
NEGRU, Radu. Constantin Ciosu sau eficienţa morală a caricaturii (nr. 8); Dimitrie Gavrilean sau excelenţa sa folclorul (nr. 14); General uman şi concret istoric (nr. 3); Ion Irimescu 70 (nr. 49).
PASCAL, Geta. Ştefan Dimitrescu (nr. 24).
PAVEL, Amelia. Arta românească peste hotare (nr. 33); Artă şi stil de viaţă (nr. 11); Criterii... (nr. 38); Dimitrie Paciurea (nr. 44); Strigătul expresionist (nr. 27); Urgenţe (nr. 17).
POGORILOVSCHI, Ion. Coloana. Brâncuşiada (nr. 7).
POPA, George. Conceptul de spaţiu în pictura lui Cézanne (nr. 6); Spaţiul în pictură (nr. 20, 25).
SIMIONESCU, Radu. In căutarea operelor de artă dispărute (nr. 15).
ŞORBAN, Raoul. Designul — o nouă artă? (nr. 46); Pledoarie pentru design (nr. 23).
UNGUREANU, Gheorghe. Iaşii în opera lui Raffet (nr. 16).

CRONICA PLSTICĂ. EXPOZIŢII DE ARTĂ PLASTICA

ARBORE, Al. Arta studenţilor (nr. 23); Două expoziţii /de artă plastică. Ion Buzdugan şi Aurelian Dinulescu/ (nr. 40); Marginalii la expoziţii (nr. 4); Mirnea Ispir — Tentaţia fastului decorativ (nr. 50); Nicolae Constantin, Galeriile „Cupola" Iaşi (nr. 26); Tinerii de la Piatra Neamţ (nr. 41).
BEIU, Steliana Delia. Desene. Liviu Suhar, Mircea Ispir, Aurelian Dinulescu (nr. 25).
BUŞNEAG, Olga. Henri H. Catargi (nr. 32); Vida-Kazar (nr. 51).

DEAC, Mircea. Dan Hatmanu și adevărul despre om. /Foaierul Operei Române București/ (nr. 8); Expoziția de artă plastică „125 de ani de la revoluția din 1848" /București/ (nr. 26); Expoziția tematică. Pe marginea expoziției de la Dalles (nr. 10).
FLORESCU, Eugenia. Ion Musceleanu (nr. 51).
GHEORGHIU, Val. Ambitusul imaginii în Galeria „Cupola" (nr. 26); Ioan Gânju (nr. 20); Marin Gherman și Alexandru Bretcanu — Liviu Dandara (nr. 9); 3 din Washington (nr. 12).
LEON, Aurel. Adrian Podoleanu (nr. 22); 5 pictori suceveni în Capitală (nr. 47); Dan Hatmanu (nr. 17); Iulia Hălăucescu sau voluptatea transparențelor (nr. 27); Liviu Suhar: Farmecul surprizei (nr. 46); Nicolae Milord. București (nr. 30); Petre Hârtopeanu, Ion Petrovici (nr. 10); Poematina peisajului /La Petre Buzatov/ (nr. 44); Umorul are linie subțire. /Expoziția Dan Hatmanu de la Galeria „Cronica"/ (nr. 45); Victor Mihăilescu-Craiu (nr. 31).
NEGRU, Radu. Arta cinetică (nr. 22); Salonul de grafică /La sala „Victoria"/ (nr. 28); Poezia vizibilă /Galeria Cronica/ (nr. 52).
PAVEL, Amelia. Moment ieșean (nr. 24); Trienala de arte decorative (nr. 45).
POPA, George. Galeria „Cronica" (nr. 10).

MUZICĂ

STUDII, ARTICOLE, COMENTARII

COZMA, Viorel. Documente muzicale ieșene în arhive străine (nr. 16); O corespondență de presă din 1874 (nr. 22); Orașul Iași, leagănul educației muzicale a lui Dimitrie Cantemir (nr. 30).
COZMEI, Mihai. Cîntece de luptă și de speranță (nr. 49); Date noi cu privire la cursul de interpretare ținut de George Enescu la Siena (nr. 38, 39); Muzicologul /Dimitrie Cantemir/ (nr. 43); Poezie și discurs melodic. Muzica noastră astăzi (nr. 42); Săptămîna muzicii românești la Iași (nr. 31).
GHERMAN, Liliana. Prestigiul unei stagiuni. Filarmonica „Moldova" (nr. 27, 28).
LEON, Aurel. Requeim pentru Achim Stoia (nr. 15).
PASCU, George. Tinerețea școlii ieșene de muzică (nr. 33).
POPOVICI, Doru. „Canto II" de Aurel Stroe (nr. 20); Cei mai tineri compozitori (nr. 12); Violonistul George Hamza (nr. 6).
ȘERBAN, Ilie. Festivalul „George Enescu" (nr. ...)
TEODOROVICI, Sergiu. Săptămîna muzicii românești (nr. 21);
VASILE, Vasile. Dimitrie Cantemir muzician (nr. 24); Idealurile pașoptiste în arta muzicală a epocii (nr. 25).

CRONICA MUZICALĂ

ANGELESCU, Dan. Redimensionarea operei (nr. 46).
BLANARU, Ștefan. „Simfonia a IX-a" la Filarmonică (nr. 4).
COZMEI, Mihai. Corul Madrigal (nr. 19); Nunta lui Figaro /La Opera de stat din Iași/ (nr. 14); O gîndire de autentică vibrație umană (nr. 36).
GHERMAN, Liliana. Concerte de muzică românească (nr. 2); Concertele /din „Săptămîna muzicii românești"/ (nr. 21); Cvartetul contemporan (nr. 9); Exactitate și calitate (nr. 15); Festivalul George Enescu (nr. 40) a La Filarmonica „Moldova": Adrian Sunshine (nr. 47); Personalitatea protagonistului (nr. 13); Relația solist-ansamblu (nr. 6).
OPREA, Ștefan. Hiroșima între literatură și balet /Spectacolul Operei de stat din Iași/ (nr. 4).
RODI-FOCA, George. Concert Bretan la Filarmonică (nr. 44); Un copil la pupitrul Filarmonicii: Radu Postăvaru (nr. 24).

TEATRU

STUDII, ARTICOLE, COMENTARII

ARB. Stagiunea. Ancheta „Cronicii" (nr. 37).
ANDRIEȘ, Andi. Confluențe teatrale (nr. 38); Intimități (nr. 50).
BĂIEȘU, Ion. Interviu cu Ion Băieșu /Consemnat de C. Isac/ (nr. 40).
BARBU, N. Actori români (nr. 45); Actorul în teatru (nr. 23); Actualității din ... arhive (nr. 37); Da, o tendință (nr. 31); Din stagiune (nr. 30); Iași — Weimar (nr. 40); Implicația (nr. 33); Maria Filotti (nr. 44); Mi-grația actorilor și repertoriul permanent (nr. 3); Moliere și „casa" sa (nr. 27, 28); Școală și teatru (nr. 37); Teatre la Budapesta (nr. 46); Teatru militant (nr. 19); Teatrul — relație spirituală (nr. 11); Timpul monumentelor (nr. 14); Vedeta (nr. 21).
BRAESCHI, Anny. Viață și scenă (nr. 14).
CRAIG, Edward Gordon. Sfaturi pentru tinerii actori și regizori. Prezentare și traducere de Paul B. Marian (nr. 49).
FRIDUȘ, Al. I. Bătrînețea spectacolelor pentru tineret (nr. 48); Dimensiunile literare ale cuvîntului în teatru (nr. 31); Spectacolul ca sinteză și finalitate /la Teatrul de Păpuși din Iași/ (nr. 29); Viața spectacolului (nr. 35).
FRISCH, Max. Max Frisch. Despre Bertholt Brecht. Fragment din jurnal. 1946—1949. In românește de D. Marian (nr. 44).
GENOIU ,George. Pledoarie pentru un repertoriu corelat (nr. 50); Repere la viitoarea stagiune (nr. 39).
IOADAN, Iorgu. Istoricitatea comediilor lui Caragiale. Observații tîrzii și totuși actuale pe marginea unor spectacole teatrale (nr. 28).
MANCAȘ, Mircea. Dimensiunea social-educativă a teatrului (nr 49).
MIHAIL, Radu Șt. Turneul Teatrului Național „Vasile Alecsandri" în R. D. Germană (nr. 40).
NADIN, Mihai. Destine și destinul dramaturgiei (nr. 29); Cu ochii spre dramaturgie (nr. 4).
OPREA, Ștefan. O săptămînă de teatru. Piatra Neamț (nr. 25); Permanența teatrului. Cluj (nr. 42); Prezența teatrului în orașul lui Bacovia (nr. 23); „Soluția a treia". Interviu cu Sorana Coroamă (nr. 15).
TEODOROVICI, Sergiu. Teatrul radiofonic. Anchetă ... (nr. 29).
TURCANU, Georgeta. Actorul Neculai Luchian (nr. 28); Artistul patriot Theodor Theodorini (nr. 49); Fani Tardini (nr. 50).
VĂLCU, Teofil. Valoare, emulație și personalitate în artă. Interviu consemnat de Al. I. Friduș (nr. 11).

CRONICA DRAMATICĂ

BARBU, N. /Andrieș Andi. Interludiu. Vîrsta zero/. Două eseuri dramatice (nr. 50); Everac Paul. Un fluture pe lampă /Teatrul Național „I. L. Caragiale" (nr. 1); /Istrati Ion. Moldovence vesele/ (Comedia țărănească/ Teatrul Național „Vasile Alecsandri" (nr. 3); Petrescu Camil. Mitică Popescu /Teatrul Ion Vasilescu/ (nr. 20).
FRIDUȘ, Al. I. Eftimiu Victor. Înșir-te mărgărite. Teatrul „Victor Ion Popa" (nr. 22); Everac Paul. Cititorul de contor. Teatrul „V. I. Popa" (nr. 44); Genoiu George. Trecere prin veranda verde. Teatrul dramatic Bacovia (nr. 42); Sherwood, Robert E. Pădurea împietrită. /Teatrul dramatic „Bacovia"/ (nr. 16); Silvestru, Valentin. Hercule în căutarea merelor de aur. Teatrul pentru copii și tineret Iași (nr. 17); Șoimaru, Tudor. Povestea Unirii. Teatrul Național „Vasile Alecsandri" (nr. 7); Zapolska, Gabriela. Moralitatea doamnei Dulska. Teatrul „Mihai Eminescu" (nr. 26).
GORIAN, V. /Vacariu D./ Bing-Bang-Bing. Teatrul pentru copii și tineret (nr. 41).
MUGUR, St. O. Dănilă Prepeleac. Dramatizare de Constantin Paiu după Ion Creangă. Teatrul „Mihai Eminescu" (nr. 50); Turneul Teatrului din Weimar (nr. 42).
OPREA, Ștefan. Guga Romulus. Speranța nu moare în zori. Teatrul de stat Tg. Mureș (nr. 27); Iacoban Mircea Radu. Sîmbătă la Veritas. Teatrul Giulești (nr. 44); „Istoria ieroglifică". Teatrul Național „Vasile Alecsandri" (nr. 47); Lovinescu Horia. Petru Rareș. Teatrul Național „Vasile Alecsandri" (nr. 19); Miller Artur. După cădere. Teatrul Mic. (nr. 7); Roscin Mihail. Valentin și Valentina. Teatrul Național „Vasile Alecsandri" (nr. 18).

CRONICI CINEMATOGRAFICE

OPREA, Ștefan. Atentatul (nr. 23); Bariera (nr. 1); Ceața (nr. 24); Ciprian Porumbescu (nr. 28); Clasa muncitoare merge în paradis (nr. 36); Conspirația (nr. 39); Departe de Tipperary (nr. 41); Două filme (nr. 12); Două filme românești (nr. 3); Explozia (nr. 5); Filiera (nr. 8); Joe Hill (nr. 11); Parașutiștii (nr. 35); Promisiunile unui debut /„Despre o anume fericire"/ (nr. 48); Stare de asediu (nr. 51); Ultimul cartuș (nr. 26); Veronica (nr. 22); Zestrea (nr. 10).

VARIA

ARTĂ POPULARĂ. ENTOGRAFIE. FOLCLOR

BARARU, George. Împotriva poluării artei populare (nr. 37); Revitalizarea folclorului (nr. 31).
MARIN, Dumitru. Argumentul folcloric-etnografic ... /În opera lui D. Cantemir/ (nr. 43); O prestigioasă revistă de folclor: Ion Creangă (nr. 41).
SOLCANU, Ion. Dimitrie Cantemir — considerații etnografice (nr. 35).
STĂNESCU, Tudorel. Dansul popular și critica ocazională (nr. 37).
URSACHE, Petru. Despre comic (nr. 50); Naivul (nr. 48); Repere metodologice (nr. 45).

ANTRCT

BARBU, Nicolae. Accesibil (nr. 26); A desființa (nr. 39); Anii noștri (nr. 1); Artele în perspectivă (nr. 25); August (nr. 34); Cantemir, iluministrul (nr. 17); Capcanele originalității (nr. 6); Cartea cea dintîi (nr. 16); Eternele banalități (nr. 15); Exigență și negație (nr. 20); Generații (nr. 13); La Ateneu (nr. 8); La Mircești (nr. 29); Luminism și revoluție (nr. 18); Marine (nr. 32); Mărțișor (nr. 9); „Melomanii ..." (nr. 12); O carte actuală (nr. 5); Parc răvășit (nr. 47); Pseudonime (nr. 36); Tablouri (nr. 41).

CROCHIU

GHEORGHIU, Val. Acvariul (nr. 49); Aprilie (nr. 14); Arlechinada (nr. 1, 2, 5, 44); Artistul și gripa (nr. 41); Bulevardul Babele (nr. 35); Camera, drumul (nr. 22); Ciric (nr. 6); Culorile orbului (nr. 32); Dorința triunghiulară (nr. 42); Neterminată (nr. 13); Nici laserul (nr. 17); Nisipuri (nr. 37); Noul Muzeu (nr. 51); Ora exactă (nr. 3); Ortoepie (nr. 15); Suspense (nr. 50); Tăcutul înger alb (nr. 46); Trecute herghelii (nr. 19); Umbră (nr. 31); Viețile după Vasari (nr. 7, 8, 10, 11, 47).

VERB

ANDRIEȘ, Andi. Acei bărbați (nr. 13); „Află despre mine ..." (nr. 7); A fost ora ... (nr. 23); Alb (nr. 11); Al doilea om din stînga (nr. 49); Arbore (nr. 10); Asfalt (nr. 15); Beneficii la purtător (nr. 6); Ca la noi (nr. 39); Copilul (nr. 22); „De-a aerul curat" (nr. 46); De-a zeflemeaua (nr. 14); Drumul (nr. 8); Exemplarul unu (nr. 24); Fișă (nr. 35); Ianuarie (nr. 1); Între sătenii lui (nr. 36); Lupta cu arma (nr. 34); Mi-a spus un prieten (nr. 12); Mic (nr. 40); Migrena (nr. 45); Miroase-a premii (nr. 9); Montague și Capulet (nr. 21); Munca și viața (nr. 41); Munții (nr. 42); Omul care a luptat (nr. 33); Pastel lîngă Dunăre (nr. 17); Preferințe (nr. 47); Raporturi (nr. 18); Simplă însemnare (nr. 5); Stagiunea (nr. 37); Suferințe (nr. 30); Un sentiment al țării, cît țara (nr. 25).

SPORT

DOROFTEI N., Campionii mondiali (nr. 51); Neoficialul Andersen (nr. 47); Un jucător de excepție: Paul Morphy (nr. 49); Steinitz (nr. 51).
M.R.I. /Mircea Radu Iacoban/. Alături și dincolo (nr. 48); Anul unu după (nr. 17); Babele (nr. 11); Basse Ball (nr. 9); Cumpărați-vă bătrîni (nr. 38); Cursaru, Birăescu, Niculescu (nr. 26); Cruyff, Altafini (nr. 23); De primăvară (nr. 15); După Leipzig (nr. 40); Eseu despre glorie (nr. 50); Fotbal, fotbal, fotbal (nr. 44); Fotbal, zvonuri, stuf (nr. 22); Hai la joc! (nr. 13); I-am bătut și p-ăștia (nr. 24); Ieșenii de departe-mi scriu (nr. 16); În actualitate (nr. 12); Întrebări (nr. 21); Ipoteze (nr. 49); La o margine de stuf (nr. 34); La lipani (nr. 25); Marile speranțe (nr. 29); Puncte-puncte (nr. 37); Odă la Gojgaru (nr. 27); Povești (nr. 20); Scor de handbal (nr. 42); Scrisoarea unui arbitru (nr. 28); Sport (nr. 51); Șoșonel fiind bunic (nr. 33); Teașcă amenință (nr. 14); Tudorică, Geaici, Cruyff (nr. 45); Victorie (nr. 10); Sportul — mai întîi la Iași (nr. 11).

TOP CRONICA—R.Tv IAȘI

Secția română

1. *Seara* (R. Șerban) — Anda Călugăreanu; 2. *Schimbări* — Romanticii; 3. *Dacă ai ghici* (M. Pîslaru) — Margareta Pîslaru; 4. *Dans marțian* — Experimental Quartet; 5. *Un fir de iarbă* (P. Magdin) — Dida Drăgan; 6. *Amintiri* — Progresiv TM; 7. *Ne-am împletit cărările* (I. Toader) — Ioana Negriloiu; 8. *Papagalul* (M. Constantinescu) — Mihai Constantinescu; 9. *Veniți cu mine* — Marcela Saftiuc & Traian Cosma; 10 *Balada voinicului fără noroc* — Flacăra Folk'73.

Ne părăsesc două melodii și numai un singur grup, pentru că Flacăra Folk'73 rămîne în Top, dar cu o altă piesă (locul 10). Promițătoare intrarea direct pe locul 7 a melodiei „Ne-am împletit cărările" (compusă de Ileana Toader); la fel de promițătoare și tînăra speranță Ioana Negriloiu.

Secția străină

1. *Angie* — Rolling Stones; 2. *Can the Can* (Reține puterea) — Suzi Quatro; 3. *Rock On* (Rock-ul continuă) — David Essex; 4. *Karany, Karanue* — Fausto Leali; 5. *Killing Me Softly With Hiss Song* (Ucigîndu-mă-ncet cu cîntecul său) — Roberta Flack; 6. *Proud Mary* (Mîndra Mary) — Ike & Tina Turner; 7. *La maladie d'amour* (Suferința dragostei) — Michel Sardou; 8. *Minuetto* (Menuet) — Mia Martini; 9. *Paper Roses* (Trandafiri de hîrtie) — Mary Osmond; 10. *Monster Mash* (Monstrul din piure) — Bobby Pickett & the Cryp Kickers.

Intrată în ediția trecută, „Angie" reușește să pună stăpînire în numai două săptămîni pe locul întîi. Pe locul opt o reîntîlnire cu Mia Martini (după „Piccolo uomo"). Deși fără multe voturi, ne-am gîndit să vă propunem și noi o melodie — „Paper Roses"; aceasta este primul disc single realizat de cea mai mică descendentă a binecunoscutei familii Osmond — Mary.

TOP. STARS '73

Deși neanunțat, acest clasament apare în cadrul rubricii noastre ca urmare a numeroaselor scrisori din care noi am desprins preferințele cititorilor și ascultătorilor. Și acest TOP cuprinde două secții (română și străină) împărțite în cîte trei categorii (soliste, soliști, grupuri).

Secția română

Soliste: 1. AURA URZICEANU, 2. DIDA DRĂGAN, 3. MARGARETA PÎSLARU.
Soliști: 1. AURELIAN ANDREESCU, 2. ADRIAN ROMCESCU, 3. CORNEL CONSTANTINIU.
Grupuri: 1. PHOENIX, 2. SFINX, 3. ROȘU ȘI NEGRU.

Secția străină

Soliste: 1. CAROLE KING, 2. ROBERTA FLACK, 3. MIREILLE MATHIEU și CARLY SIMON.
Soliști: 1. ELTON JOHN, 2. PAUL McMARTNEY 3. ALICE COOPER.
Grupuri: 1. MAHAVISHNU ORCHESTRA, 2. PINK FLOYD, 3. EMERSON, LAKE & PALMER.

Referitor la muzica ușoară românească dorim să întocmim un clasament al tinerelor speranțe lansate în 1973: soliste, soliști și grupuri folk. Pentru întocmirea acestui clasament așteptăm propunerile dv. pînă la sfîrșitul lunii ianuarie.

PREMII

Pentru a nu ieși din regula impusă pînă acum rubricii noastre, vom prezenta și aici un scurt „TOP".

1. Gheorghe Mihai — Iași: una bandă magnetofon cu muzică (540 m.).
2. P. Groza — Iași: una bandă magnetofon cu muzică (360 m.).
3. Ioan Botaș — Timișoara: una bandă magnetofon cu muzică (270 m.).

— Premiile vor fi înmînate în luna ianuarie 1974.

MENȚIUNI

1. Dezsi Mihai — Oradea: Abonament gratuit la revista CRONICA. pe un an.
2. Florin Marcu — Constanța: Idem.

CORESPONDENȚA:

R. TUDOR — Iași: Specifică pe plic „Pentru top" și nu uita talonul. Nu s-a făcut oficial o astfel de ierarhizare, dar se pare că Beatles-ii dețin recordul. Fotografii — poate în anul viitor.

P. IERONIM — Ocna Dej: Ai foarte mare dreptate atunci cînd te referi la fonotecă; totuși unde-s taloanele?

O. FLOREA — Pitești: Inconstanță în trimiterea clasamentelor. Foarte interesantă scrisoarea ta anterioară.

F. MARCU — Constanța: Componența *Jo Jo Gunne*: Matthew Andes (chitară rece, voce), Jay Ferguson (orgă. voce), Mark Andes (chitară bas, voce) și Carley Smith (tobe, voce); cele două albume ale lor se numesc „Jo Jo Gunne" și „Bite Down Hard". Din discografia Ten Years After (albume): „Stonedhense", „Ssssh!", „Watt", „Space in Time", „Rock'n'Roll To the World", „Live" (2 LP), Mulțumim pentru P.S.

Notă

În numărul trecut s-a strecurat o greșeală. În locul piesei care astăzi (ca și data trecută) se află la secția străină la locul 10, a apărut „Live and Let It Die".

Realizatorii rubricii TOP CRONICA-R. Tv. IAȘI urează tuturor cititorilor acestei rubrici, cu prilejul ANULUI NOU un călduros LA MULȚI ANI!

Lucian HANGANU
Eugen GOLGOTIU

TOP Cronica–RTv-Iași 7

glob

PE TOATE MERIDIANELE

Activitatea țării noastre pe plan internațional ne oferă îndreptățite motive de satisfacție, anul 1973, însemnînd o perioadă de nouă și puternică afirmare a României socialiste în ansamblul națiunilor lumii. S-au dezvoltat relațiile politico-diplomatice ale țării noastre, a sporit participarea ei la circuitul mondial al valorilor materiale și spirituale, s-a amplificat contribuția statului socialist român la statornicirea unui curs sănătos în viața internațională, la reglementarea problemelor majore ale păcii și securității universale. Glasul de pace al poporului român, dorința sa sinceră de înțelegere și cooperare au răsunat pretutindeni pe meridianele globului, declarațiile de principiu fiind demonstrate constant în fapte. Întreaga activitate internațională certifică justețea liniei politice externe elaborate de Congresul al X-lea și Conferința Națională ale Partidului Comunist Român. Aprobînd deplin activitatea dusă în acest domeniu de conducerea partidului, de Comitetul Executiv și de Prezidiul Permanent al C.C. al P.C.R., de Consiliul de Stat și de Consiliul de Miniștri, hotărîrea plenarei C.C. al P.C.R. din 27—28 noiembrie 1973 relevă **„contribuția hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea liniilor directoare și la înfăptuirea practică a politicii externe a României socialiste, profunzimea analizelor și realismul aprecierilor făcute de secretarul general al partidului, președintele Consiliului de Stat, înalta sa responsabilitate și principialitate în îmbinarea îndatoririlor interne și internaționale ale partidului și statului“.** Materializarea concretă a acestei contribuții își găsește, într-adevăr, o elocventă expresie în numeroasele inițiative, în contactele internaționale și vizitele întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu în diferite țări ale lumii, în rezultatele substanțiale cu care ele s-au soldat pentru adîncirea relațiilor de prietenie cu celelalte țări socialiste, cu partidele comuniste, cu alte partide și organizații muncitorești, democratice și progresiste, pentru extinderea raporturilor cu statele angajate pe calea dezvoltării independente în Africa, Asia, America Latină, cu mișcările de eliberare națională, cu forțele revoluționare antiimperialiste. Dar însemnătatea și semnificația acestor activități ale secretarului general al partidului nu se circumscriu în sfera strictă a raporturilor bilaterale, ele găsindu-și o firească și benefică prelungire pe planul mai amplu al climatului internațional ca atare, înregistrîndu-se ca un efort de preț la stabilirea unor noi relații între state, la promovarea cursului spre destindere, cooperare și înțelegere între popoare, la progresul cauzei și păcii generale.

Partidul și statul nostru au așezat și așează, în mod consecvent, în centrul activității lor internaționale întărirea prieteniei, colaborării multilaterale și alianței frățești cu toate țările socialiste. Relațiile României cu țările socialiste au înscris, în anul care se încheie, pagini dense în cele mai diferite domenii de activitate — politic, economic, științific și tehnologic, cultural. Planul relațiilor bilaterale și acela al relațiilor mutlilaterale au constituit, deopotrivă, sfera de traducere în viață a acestei preocupări fundamentale.

După cum este știut, o caracteristică esențială a politicii și activității internaționale a României socialiste o constituie dezvoltarea relațiilor sale cu tinerele state independente din Asia, Africa și America Latină. Cronica relațiilor multilaterale cu aceste țări a înscris și în anul 1973 însemnate evenimente, momente de certă importanță. Urmînd vizitelor întreprinse anterior în Asia și Africa, tovarășul Nicolae Ceaușescu a efectuat în acest an o călătorie într-un număr de state ale Americii Latine, a cărei desfășurare și rezultate se instituie în probe palpabile, cu puternică forță de convingere, ale solidarității militante cu țările angajate pe calea dezvoltării independente, ale tenacității cu care România acționează în modul cel mai concret pentru afirmarea ideilor socialismului, pentru progresul colaborării și păcii în întreaga lume.

În deplin consens cu interesele poporului român, cu atașamentul său tradițional pentru cauza păcii, securității și cooperării între popoare, cu aspirațiile și interesele celorlalte popoare, politica externă a României socialiste de dezvoltare a relațiilor cu toate țările lumii se întemeiază în mod stabil, ferm, pe normele și principiile unanim recunoscute ale legalității internaționale — respectul independenței și suveranității naționale, deplina egalitate în drepturi, neamestecul în treburile interne, renunțarea la amenințarea cu forța sau la folosirea ei, respectarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur destinele. În opinia partidului și statului nostru — întemeiată pe luarea în considerare a învățămintelor istoriei, a conținutului și sensului evoluției vieții internaționale în epoca actuală — aplicarea fermă a acestor principii reprezintă condiția indispensabilă, garanția de neînlocuit a unei evoluții politice normale a relațiilor dintre state, a statornicirii unui climat de pace și colaborare. Pe aceste coordonate se înscrie și recenta vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu în S.U.A., ca un moment de referință istorică în devenirea pozitivă a relațiilor de prietenie și colaborare dintre popoarele român și american, factor important pentru evoluția legăturilor dintre cele două țări, pentru rezolvarea, în interesul popoarelor, a unor probleme internaționale de interes major.

La O.N.U., în cadrul celei de-a 28-a sesiuni a Adunării Generale, la Conferința pentru Securitatea Europeană, ca și în alte organisme internaționale, inițiativele românești s-au bucurat de stima și aprecierea celorlalte state.

În anul care se încheie a sporit în mod marcat participarea țării noastre la circuitul economic mondial. Acest aspect invită prin el însuși la un studiu detaliat și la o prezentare aparte. Vom aminti aici că volumul valoric al comerțului nostru exterior — un aspect important al acestei participări — a sporit cu mult față de anul trecut.

Succesele obținute de țara noastră în opera de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate au oferit o bază obiectivă pentru activizarea și intensificarea schimburilor economice și comerciale cu toate statele, au permis țării noastre să ia în considerare noi forme, modalități și aranjamente care să asigure cadrul corespunzător dezvoltării lor în continuare.

Paralel și în strînsă conexiune cu participarea sa la circuitul mondial al valorilor materiale, România socialistă și-a adus și în acest an contribuția la circuitul mondial al valorilor spirituale. Preocuparea pentru sporirea continuă a acestei contribuții a fost puternic reafirmată în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României.

Anul 1973 a marcat o continuă dezvoltare a legăturilor culturale, științifice, sportive, turistice cu țări de pe toate meridianele lumii. România a fost gazda unui număr impresionant de congrese, conferințe, simpozioane, reuniuni și alte manifestări științifice internaționale. Largul ecou de care toate aceste manifestări s-au bucurat, aprecierile fără rezerve venite din partea tuturor celor prezenți dau o elocventă imagine a prestigiului de care se bucură astăzi cultura țării noastre în lume, a participării ei active la dialogul contemporan. În același timp, România și-a trimis mesagerii științei, culturii sale în numeroase țări de pe glob, exprimînd prin intermediul acestora dorința tradițională de pace și cooperare a poporului nostru.

Se poate spune, cu legitimă mîndrie patriotică că anul care se încheie a înregistrat o [illegible]tă mai mult prezența activ[illegible] inițiativa inspirată și spiritu[illegible]onstructiv al politicii externe a României socialiste în abordarea marilor probleme ale contemporaneității.

„Făcînd bilanțul activității desfășurate de partidul și statul nostru pe plan internațional — declara tovarășul Nicolae Ceaușescu — **putem spune că politica externă promovată de România, acțiunile întreprinse în slujba cauzei progresului, colaborării și păcii, spiritul constructiv afirmat în efortul de a contribui la soluționarea problemelor internaționale actuale, au făcut să crească tot mai mult prestigiul patriei noastre în lume, ne-au adus noi și noi prieteni pe toate meridianele lumii“.**

Radu SIMIONESCU

Scrisori uitate despre 1848

Despre Catherine Edward, născută, în mica localitate Kirkmichael, nu știm decît cele relatate de ea însăși în cartea ei Missionary life in Moldavia, Galicia and Silesia, London, 1867. *Născută la 2 aprilie 1913, Catherine Grant și-a petrecut copilăria împreună cu fratele ei la Edinburg, apoi a fost nevoită să-și cîștige singură existența deoarece a rămas orfană de tată. De la 17 ani a fost guvernantă în diverse familii. Cu familia lordului William Douglas a avut prilejul să vadă Franța și Germania. In aceeași ambianță îl cunoaște, în 1845, pe domnul Edward cu care se va căsători după un an. Impreună cu el stă un timp la Bonn, apoi pleacă în sud-estul Europei. Cu această ocazie rămîne doi ani la Iași. Ea remarcă, în scrisorile adresate cunoscuților din Scoția, faptul că în Moldova trăiesc aproximativ 2,5 milioane de locuitori și că limba vorbită aici este foarte apropiată de latină. La Galați și la Iași constată existența unor mari contraste, pe lîngă palate spendide, străzi prăfuite, cu pavaj de lemn și case mizere.*

Cea mai interesantă scrisoare din cartea autoarei scoțiene este cea din 13 aprilie 1848 adresată soțului ei plecat pentru un timp la Iași. Scrisoarea este documentul unui martor ocular al evenimentelor revoluționare din Moldova.

Catherine Edward vorbește întîi despre zvonurile referitoare la izbucnirea revoluției. Agitația în rîndul populației ia proporții și, pentru a-și pune la adăpost propria persoană, domnitorul angajează un fel de gardă personală, între 30 și 80 de arnăuți. Factorii care au dus la revoluție nu sînt cunoscuți autoarei scoțiene și nici nu știe de către cine se va înfăptui revoluția. Prezentarea ei se bazează pe zvonurile care circulau în oraș. Astfel ni se spune ba că boierii de mijloc, ba că grecii se vor răscula, iar modalitatea de luptă va fi incendierea orașului. Aceste previziuni par a se adeveri atunci cînd revoluția izbucnește și Catherine Edward urmărește speriată de pe balconul ei cele ce se petrec: „oameni alergau fără a ști unde anume, toți proprietarii de magazine îngropîndu-și bunurile în pivnițe. Oamenii alergau pe străzi purtîndu-si copiii în brațe, strigînd „Revoluția a izbucnit“. Prințul, cu familia sa, și boierii credincioși lui au fugit la Cazarmă cerînd mila militarilor; i-au tratat pe aceștia cu „Schnapps“ pentru a le da curaj și după o oră i-au trimis pe dealul Copoului, pe lîngă casa noastră, pentru a cere adunării de boieri de acolo să se disperseze. Mai mulți conducători boieri au fost arestați; în timpul nopții și în zilele următoare arestările au continuat. Aceștia sînt luați, li se leagă mîinile la spate și, îmbrăcați ca niște răufăcători, sînt escortați spre închisoarea din Galați“.

Autoarea ne comunică apoi că populația orașului simpatizează cu revoluționarii, considerînd pe domnitor un asasin, care lă ora 5 dimineața promisese acceptarea cererilor revoluționarilor, iar după 2 ore i-a arestat pe rînd tratîndu-i într-un mod neomenos.

In scrisorile următoare, Catherine Edward insistă asupra unor urmări ale evenimentelor din Iași: 13 boieri au fost arestați, iar alții au fost nevoiți să se retragă cu domiciliu forțat la moșiile lor. Neliniștea din oraș nu s-a polit, iar victimile directe sînt comercianții și meșteșugarii care se află în pragul ruinei. Este interesantă și remarca autoarei că cetățenii prusaci din Moldova au făcut demonstrații de simpatie cu revoluția.

Plecarea soților Edward de la Iași a fost o consecință a celor întîmplate în Moldova. Ei au stat un timp în Galiția și Silezia, întorcîndu-se apoi în Scoția.

Acestea sînt știrile transmise de Catherine Edward, știri uitate în aceeași măsură ca și autoarea lor care nu este consemnată de nici un dicționar biografic. Scrisorile ei prezintă însă interes pentru noi deoarece aduc încă o mărturie autentică despre anul 1848 cu mișcările sale revoluționare.

Călina GOGĂLNICEANU

VIITORUL TRECUTULUI

Cunoscutul poet Heinz Piontek (R.F.G.) prezent în nr. 41/73 al *Cronicii* încearcă să definească situația literaturii țării sale în articolul *Ce urmează după literatura modernă?* (Kulturbrief 11, Bonn). Piontek urmărește procesul de uzură a conceptelor modernismului. Analiza sa are ca obiect literatura germană din ultimul deceniu al secolului nostru. Se constată că autorii de diferite orientări din această perioadă au căutat să atingă, fiecare în cadrul anumitor modalități poetice, perfecțiunea. În spațiul lor limitat, acești poeți și-au atins aproape țelul, creînd opere perfecte din punct de vedere funcțional, tehnic. Propovăduind o *ars techpica*, maeștrii ei au creat școli și, învățînd sîrguincios, discipolii i-au ajuns din urmă. Personalitatea și individualitatea au dispărut treptat din aceste mecanisme verbale care s-au învîrtit în gol. Toate achizițiile noi au fost încadrate în aceleași tipare de asociații structurale. Interesul față de o asemenea producție pe bandă rulantă a scăzut. Și Piontek este de părere că „acești autori cred că n-au fost în stare să găsească, la nivelul timpului lor, cuvîntul răscolitor, mîntuitor pentru contemporani“. Reflectînd asupra rolului care-i revine tineretului în reînnoirea modernității, în lupta împotriva modernității „vechi, depășite“, autorul conchide: „N-ar putea ca după atîția ani de supraevaluare a formei expresiei, a acrobaticului în literatură, să se facă din nou încercarea de a vorbi despre lucrurile simple, fundamentale — despre acele experiențe elementare care, oricît de vechi ar fi, dau de gîndit fiecăruia și nu-și pierd importanța nici de-a lungul unei vieți de durată“. Citînd în sprijinul ipotezei sale spusele altor artiști contemporani, Piontek încheie astfel acest articol neobișnuit de polemic: „Dacă asemenea gînduri țin într-adevăr de trecut, atunci cred că e destul de probabil că în curînd va începe viitorul trecutului“.

H. FASSEL

CRONICA

săptămînal politic, social, cultural

Redactor șef: LIVIU LEONTE
Redactori șefi adjuncți: ANDI ANDRIEȘ, N. SARBU
Secretar general de redacție: ȘTEFAN OPREA

în colegiul de redacție:

AL. ANDRIESCU, CONST. CIOPRAGA, ION CREANGĂ, AL. DIMA, ILIE GRAMADA, DAN HAIMANU, MIRCEA RADU IACOBAN, GAVRIL ISTRATE, GEORGE LESNEA, P. MILCOMETE, CR. SIMIONESCU, CORNELIU STURZU, CORNELIU ȘTEFĂNACHE, NICOLAE ȚAȚOMIR.

Prezentarea grafică: VALER MITRU

Redacția și administrația: Iași, str. V. Alecsandri nr. 8; telefoane:

Tiparul: Întreprinderea Poligrafică Iași, str. V. Alecsandri nr. 8